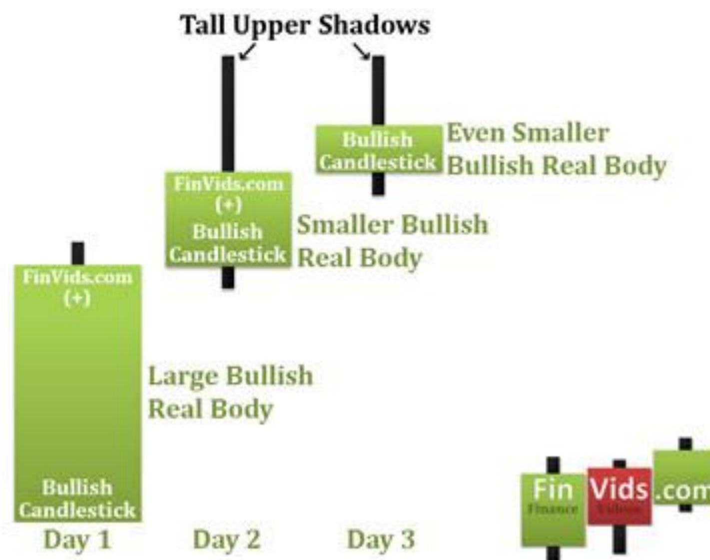
BÀI 6 – CÁC MÔ HÌNH NẾN NHẬT

Mô hình nến **Advance Block Pattern (ABP)** và mô hình đối ngược lại là **Stalled Pattern (SP)** (còn được gọi là Deliberation Pattern) là mô hình nến gồm ba nến tăng, thường xảy ra trong một xu hướng tăng và cảnh báo dấu hiệu đà tăng chậm nhưng không nhất thiết là một xu hướng đảo chiều sau đó.

Mô hình nến Advance Block Pattern

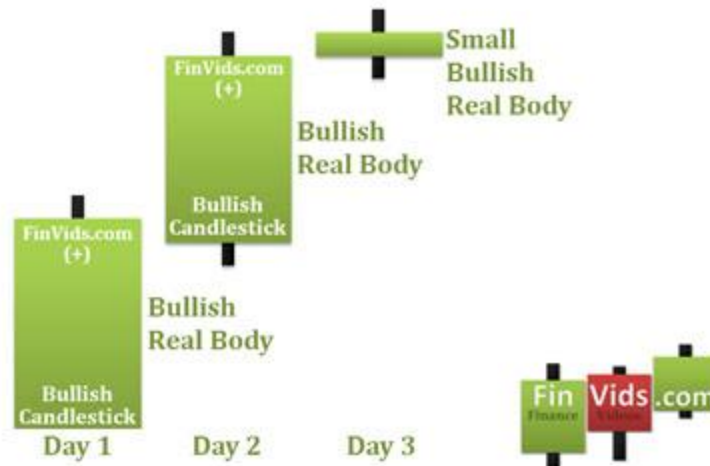
Mô hình Advance Block Pattern xảy ra khi ngày đầu tiên của là một cây nến tăng dài xuất hiện, theo sau là một nến tăng dài khác với giá mở cửa nằm trong thân nến ngày đầu và đóng cửa vượt trên đỉnh và trên giá đóng cửa của nến đầu tiên. Phần bóng trên dài xuất hiện ở nến thứ hai (Nến thứ 2 này có phần bóng trên dài). Ngày thứ ba là một nến tăng nhẹ có giá mở cửa nằm trong thân của nến thứ hai và đóng

cửa vượt trên giá đóng của nến thứ hai. Nến này cũng có bóng trên dài. Trọng tâm của mô hình này là thị trường tạo ra các đỉnh cao mới nhưng thân những cây nến tăng đang dần nhỏ lại khi mà giá vẫn đang tạo ra những đỉnh mới này. Phần bóng trên cho thấy giá có lúc được đẩy lên cao, nhưng ngay trong ngày, giá cũng được đẩy xuống trở lại cách xa khỏi đỉnh trên và thị trường chỉ có thể thiết lập một sự tăng giá nhẹ.

Để có định nghĩa rõ ràng hơn, ThinkorSwim (2011) định nghĩa mô hình Advance Block Pattern là:

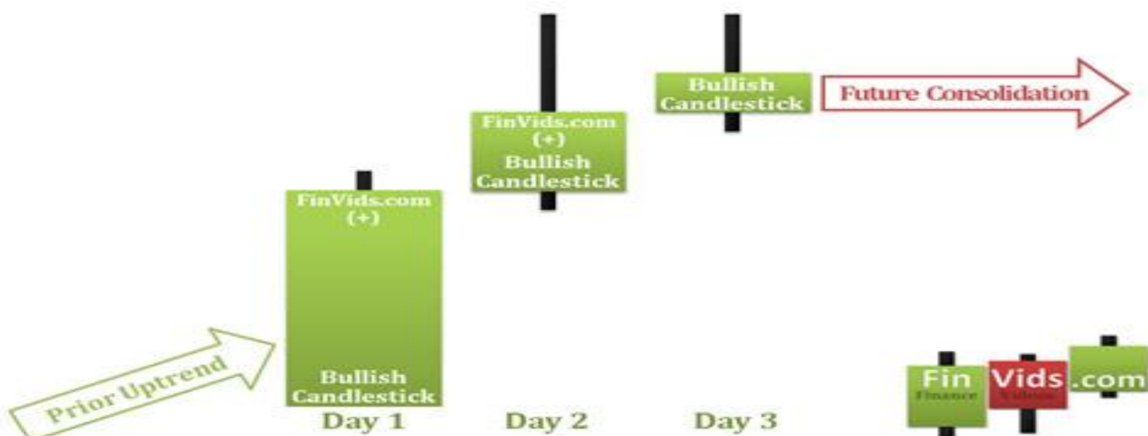
- Mỗi nến (đều) là một nến tăng
- Mỗi nến mở cửa trong thân của nến trước đó
- Thân nến thứ hai phải thấp hơn (ở mức từ) 70% (hoặc ít hơn so với) thân nến thứ nhất và thân nến thứ ba phải thấp hơn từ (ở mức từ) 70% (hoặc it hơn so với) thân nến thứ hai
- Ngày thứ hai và thứ ba phải có bóng (nến) trên dài chiếm ít nhất 75% chiều cao của trung bình 20 thân nến trước đó

Mô hình nến Stalled Pattern

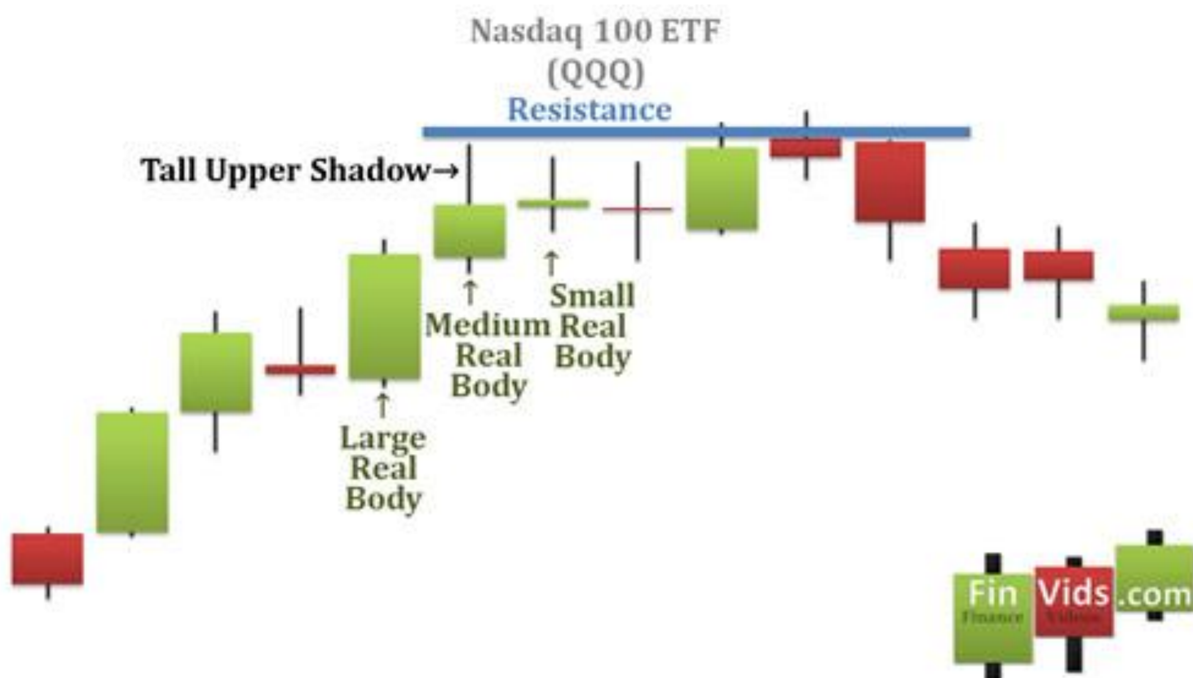
Mô hình nến SP hay mô hình nến Deliberation Pattern giống như mô hình ABP xảy ra trong một xu hướng tăng và cảnh báo xu hướng tăng đang chậm lại và gồm ba nến tăng. Điểm khác ở đây là nến thứ ba là một nến nhỏ và thu hẹp, tạo khoảng nhảy giá (gap) so với nến trước và nhìn như 1 ngôi sao hoặc nằm ở phần trên của thân nến tăng thứ hai giống như mô hình harami.

Mô hình Advance Block và Stalled Candlestick gợi mở về khả năng chốt lời của phe mua.

Nison (1991, p155) gợi ý rằng mô hình Advance Block và mô hình Stall có thể dùng để chốt lệnh mua trước đó, nhưng không cảnh báo về khả năng bán ra. Mô hình này không nên được xem là mô hình đảo chiều. Thông thường mô hình ABP và SP dẫn tới giai đoạn sideway (đi ngang), mặc dù cũng có lúc dẫn tới sự đảo chiều sang xu hướng giảm.

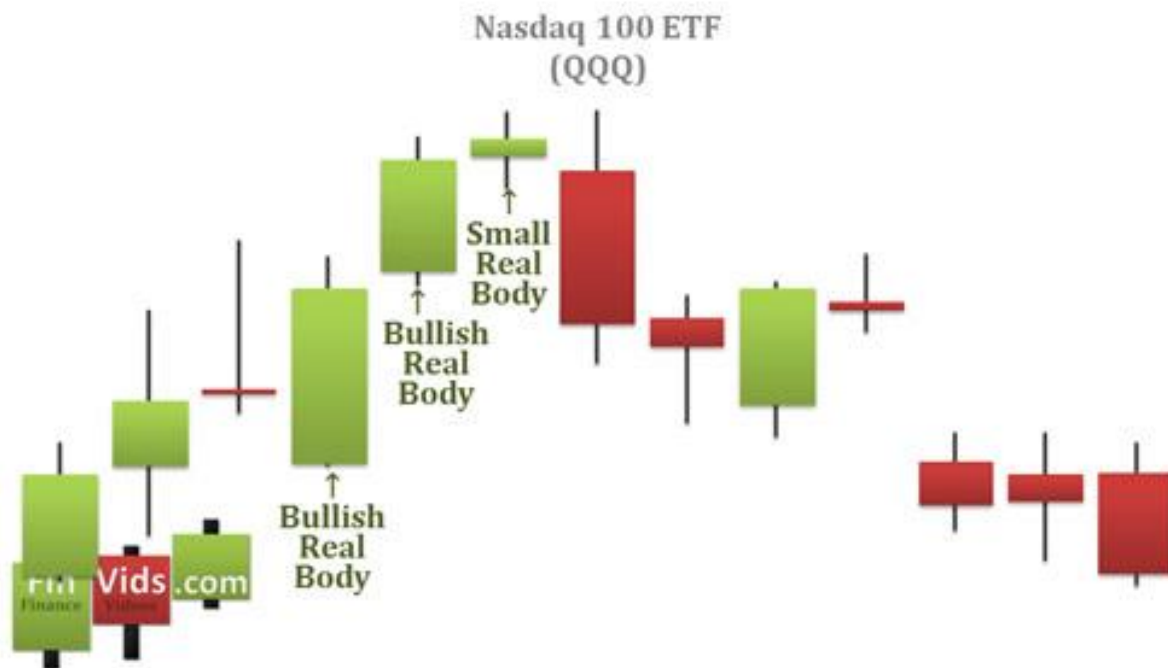
Biểu đồ minh họa mô hình Advance Block Pattern

Biểu đồ trên của Nasdaq 100 ETF (QQQ) cho thấy một mô hình nến ABP. Nến đầu tiên của mô hình là một nến tăng dài có giá đóng cửa gần đỉnh nến. Nến thứ hai đóng cửa trên đỉnh của nến trước đó nhưng là một nến nhỏ hơn thân nến đầu tiên. Ngoài ra, nến thứ hai có bóng trên dài, cho thấy phe gấu đã "khóa đà tăng" của phe bò để đóng cửa ở giá cao trong ngày. Ngày thứ ba là một nến nhỏ gần giống như nến doji , nhấn mạnh rằng phe bò không còn cầm cự được. Nến thứ ba cũng có một bóng trên dài và không thể cao hơn giá đỉnh của nến thứ hai. Kể từ đây, thị trường

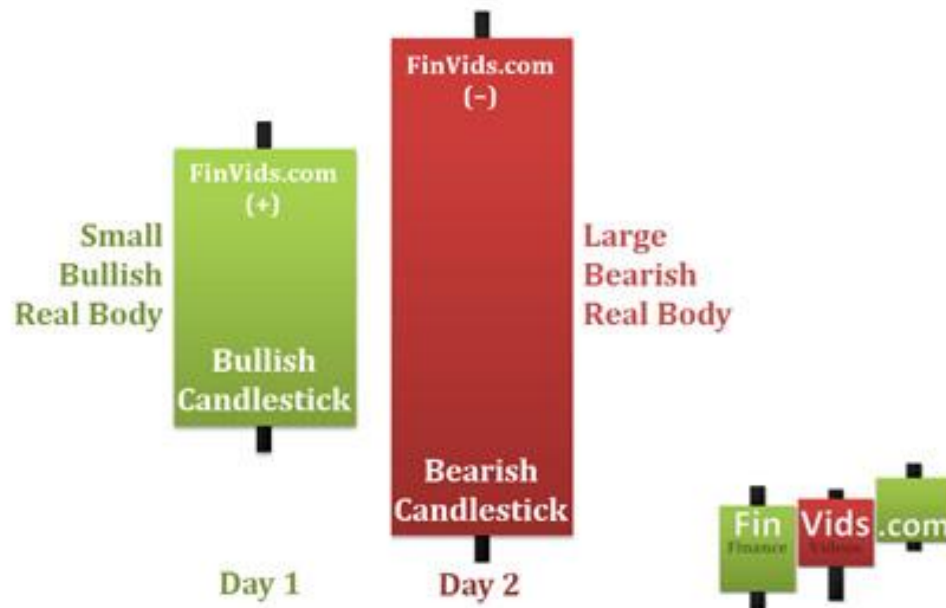
dao động quanh mức gia cao này trong bốn ngày và bắt đầu di chuyển theo xu hướng giảm.

Biểu đồ minh họa mô hình nến Stall hay mô hình Deliberation Pattern

Một mô hình nến SP được minh họa ở biểu đồ trên của Nasdaq 100 ETF (QQQ). Ngày đầu tiên và thứ hai đều là nến tăng. Ngày thứ ba là một nến nhỏ đóng cửa ở giá hơi cao hơn giá đóng cửa của nến thứ hai. Phe bò không còn khả năng đẩy giá cao hơn cho thấy họ đang yếu thế dần và dù cho sau đó có sideway đi nữa (một giai đoạn giá di ngang được hình thành sau đó), hoặc giống như biểu đồ trên, phe gấu sẽ chiếm ưu thế và đưa thị trường vào xu hướng giảm.

Mô hình nến Bearish Engulfing

Mô hình nến Bearish Engulfing (nhấn chìm giảm) là một mô hình cặp hai nến ngược nhau trong một xu hướng tăng. Tiêu chuẩn của một mô hình nến Bearish Engulfing là:

- Ngày đầu tiên là một nến tăng, nhưng cũng có thể là nến doji.
- Nến thứ hai là một nến giảm và có độ lớn thân lớn hơn nến ngày thứ nhất.
- Giá mở của và đỉnh của nến thứ hai phải cao hơn giá đóng cửa của nến thứ nhất, và giá đóng cửa và đáy của nến thứ hai phải thấp hơn giá mở cửa của nến thứ nhất.
- Định nghĩa chặt chẽ nhất về mô hình nến Bearish Engulfing buộc phải có thân nến của ngày thứ hai lớn hơn nến thứ nhất và bao gồm cả bóng nến trên và dưới.

Thông thường mô hình nến nhấn chìm giảm được xem như là mô hình three outside down. Điểm khác nhau là có thêm nến giảm ở ngày thứ ba và nến này có giá đóng cửa nằm dưới đáy của nến giảm ngày thứ hai.

Đặc điểm giúp cải thiện độ hiệu quả của mô hình Bearish Engulfing

Nison phát biểu trong cuốn sách của ông (Japanese Candlestick Charting Techniques) (1991, trang 39) rằng những yếu tố sau đây làm tăng khả năng mô hình bearish engulfing là một chỉ báo quan trọng xu hướng đảo chiều:

- ***Nến đầu tiên có thân nến nhỏ và nến thứ hai có thân nến rất dài.***

- Nguyên nhân: Sau một xu hướng tăng, một nến tăng nhẹ suất hiện cho thấy phe mua không thể đẩy giá đi cao nhiều như họ đã từng làm được lúc trước. Cũng cần nhắc lại, một nến tăng nhẹ chỉ ra rằng lực mua ít hơn so với nến tăng dài, chứng tỏ phe bán đang mạnh lên. Tương tự, một nến giảm mạnh xuất hiện sau một xu hướng tăng cho thấy bên bán đã trở lại thị trường và bên mua không thể dừng lại đợt tấn công này. Nến giảm càng dài bao nhiêu, phe bán càng mạnh bấy nhiêu.

- ***Mô hình Bearish Engulfing xảy ra sau một xu hướng tăng dài hoặc sau một đợt tăng mạnh.***

- Nguyên nhân: Có thể chỉ ra rằng sau một giai đoạn tăng dài, nhiều trader dự định mua thì đã mua rồi, chỉ còn một số trader tiếp tục mua và đẩy giá cao hơn. Đây là lý do vì sao một nến tăng nhẹ hoặc nến doji lại quan trọng trong ngày đầu tiên của mô hình này; nó cho thấy bên mua đang bắt đầu đuối sức. Ngược lại, những đợt tăng nhảy vọt cao hơn thường tạo sự quá mua dễ dẫn đến xu hướng đảo chiều. Mô hình nhấn chìm giảm có thể là tín hiệu về việc giá đi quá nhanh và quá xa và xu hướng có thể thay đổi.

- ***Khối lượng giao dịch ở nến thứ hai là rất lớn.***

- Nguyên nhân: Nhìn chung, khối lượng giao dịch lớn ở cây nến giảm mạnh (nến thứ 2) cho biết có một sự biến động mạnh diễn ra trong ngày và người bán liên

tục bán ra ở giá thị trường, do đó giá giảm liên tục và đây là dấu hiệu giảm giá rất rõ. Để làm rõ vấn đề này với khái niệm cung cầu, nếu có nhiều trader sẵn sàng bán (cung nhiều hơn) và có ít trader sẵn sàng mua (cầu ít hơn) thì giá sẽ giảm, kết quả là nến giảm được tạo ra, khi mà giá mở cửa và giảm suốt cả ngày rồi đóng cửa thấp hơn vùng mở cửa.

- ***Thân nến thứ hai lớn hơn cả cây nến trước đó (bao gồm bóng nến).***

- Nguyên nhân: Nhiều nến nhỏ cho thấy sự do dự. Sự xuất hiện của một nến giảm mạnh lớn hơn những cây nến nhỏ trước đó chỉ ra rằng thị trường cuối cùng đã quyết định đi theo chiều giảm.

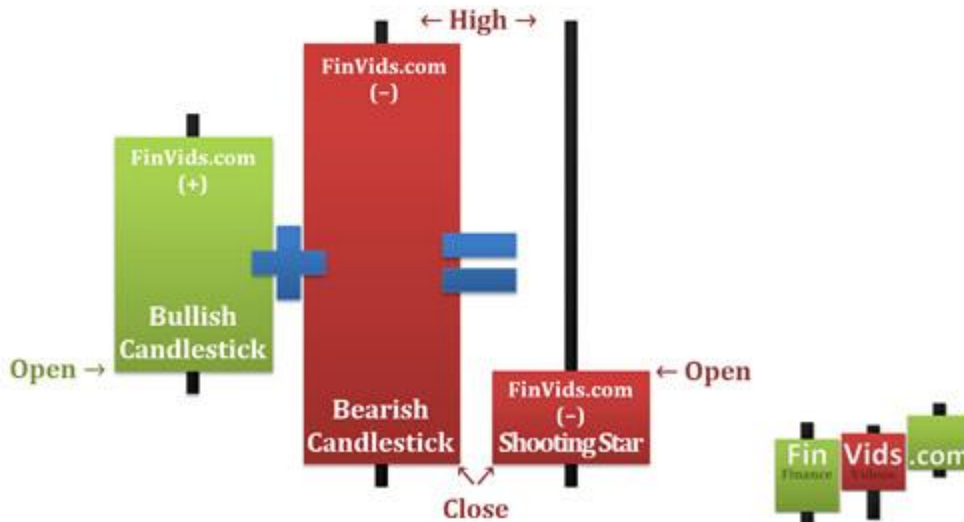
- ***Mô hình Bearish Engulfing xảy ra tại vùng kháng cự.***

- Nguyên nhân: Kháng cự là một vùng tạo ra tại vùng bên bán vào thị trường để bán ở một mức giá nhất định trước đây. Nếu mô hình nhấn chìm giảm xảy ra tại vùng kháng cự thì một trader sẽ cảm thấy tự tin hơn để đặt lệnh bán vì vùng kháng cự như là một sự xác nhận của phe gấu về khả năng xu hướng có thể bắt đầu thay đổi.

Mô hình Bearish Engulfing vô hiệu

Nison (1994) phát biểu rằng mô hình Bearish Engulfing không còn giá trị khi giá đóng cửa của các nến tiếp theo vượt lên phía trên của mô hình nhấn chìm giảm bao gồm cả bóng trên, lúc này ông cho rằng khả năng thị trường chuyển từ phía bán sang phía mua (trang 78).

Kết hợp 2 nến của Mô hình Bearish Engulfing = Nến bắn sao

Khi kết hợp vào trong một nến, nến thứ nhất và thứ hai của mô hình Bearish Engulfing sẽ trông như một nến bắn sao, đó là nến giảm đảo chiều.

Mô hình nến Bearish Engulfing xác nhận đường kháng cự

Biểu đồ trên là giá cổ phiếu Energy SPDR ETF (XLE) minh họa đường kháng cự màu xanh chính là đường kháng cự đối với giá đỉnh của nến thứ hai của mô hình Bearish Engulfing. Một khi bóng trên của nên giảm chạm tới vùng kháng cự, phe bán nhảy vào và chiếm ưu thế trong phần còn lại của ngày. Sự xác nhận đường kháng cự cùng với mô hình nhấn chìm giảm là một sự kết hợp mạnh mẽ để bên bán vào cuộc và làm cho giá giảm xuống trong vài tháng tiếp theo. mô hình nến giảm trong biểu đồ này là một ví dụ điển hình cho việc thân nến thứ hai lớn hơn toàn bộ nến thứ nhất. Nến thứ hai khá dài là một dấu hiệu tốt, chứng tỏ có một lực tác động làm giá giảm mạnh.

Mô hình Bearish Engulfing tạo kháng cự mới

Nison (1994, p. 78) cho rằng những mô hình Bearish Engulfing có thể trở thành vùng kháng cự cho giá sau này. Biểu đồ bên trên của Energy SPDT ETF (XLE) minh họa một mô hình nhấn chìm giảm với nhiều đặc điểm: nến đầu tiên nhỏ, nến thứ hai rất lớn nhấn chìm năm cây nến trước đó; và nó xảy ra sau một xu hướng tăng dài.

Sau mô hình nhấn chìm giảm, giá giảm nhưng sau một tuần giá bắt đầu xu hướng tăng lại cho đến khi giá chạm đến ngang đỉnh của cây nến thứ hai trong mô hình nhấn chìm giảm. Một Trader táo bạo có thể đặt lệnh bán tại vùng giá được thiết lập bởi mô hình nhấn chìm giảm được tạo ra trước đó 17 cây nến. Trong ví dụ trên, Trader sẽ có lợi nhuận nếu giao dịch theo mô hình này. Đáng lưu ý là nến chạm vào vùng kháng cự cũng sẽ gần như là mô hình nhấn chìm giảm. Định nghĩa chính xác của hai nến tạo mô hình này được là mây đen che phủ - dark cloud cover.

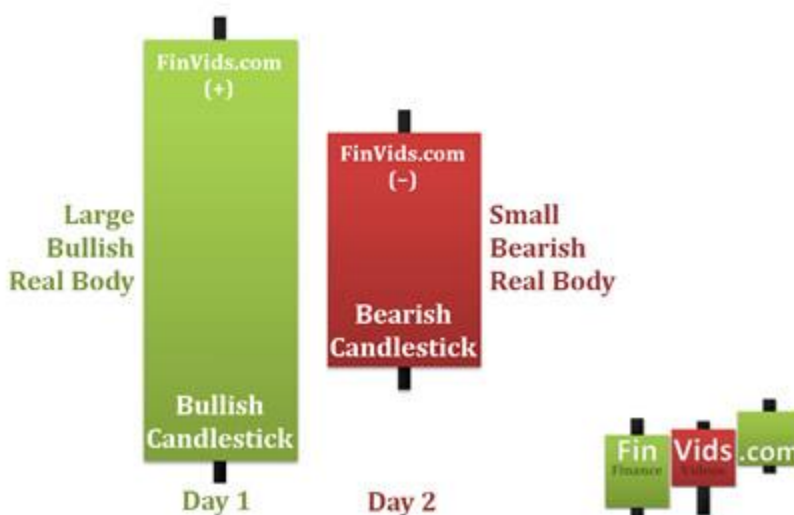
Sự xác nhận bởi volume cao vào ngày thứ hai của mô hình Bearish Engulfing

Chú ý rằng ở biểu đồ trên của chỉ số Dow Jones Industrial Average ETF (DIA), nến thứ hai của mô hình Bearish Engulfing có volume cao thứ nhì trong tất cả các ngày được hiển thị trên biểu đồ. Đây là bước xác nhận quan trọng để thấy volume cao được xác lập trong nến giảm thứ hai của mô hình nến nhấn chìm giảm. Điều đó cho thấy phe gấu đang tập trung bán vào ngày này. Cũng cần lưu ý hai ngày trước mô hình này đều có volume rất nhỏ và nến cũng nhỏ. Có thể suy ra được phe bò đang dần hết lực mua (nến nhỏ) và không còn hứng thú mua với giá cao (volume

thấp). Nến giảm dài với volume cao chứng tỏ phe bò đã không còn sức mua và giá giảm dần trong nhiều tuần sau đó.

Mô hình nến Bearish Harami

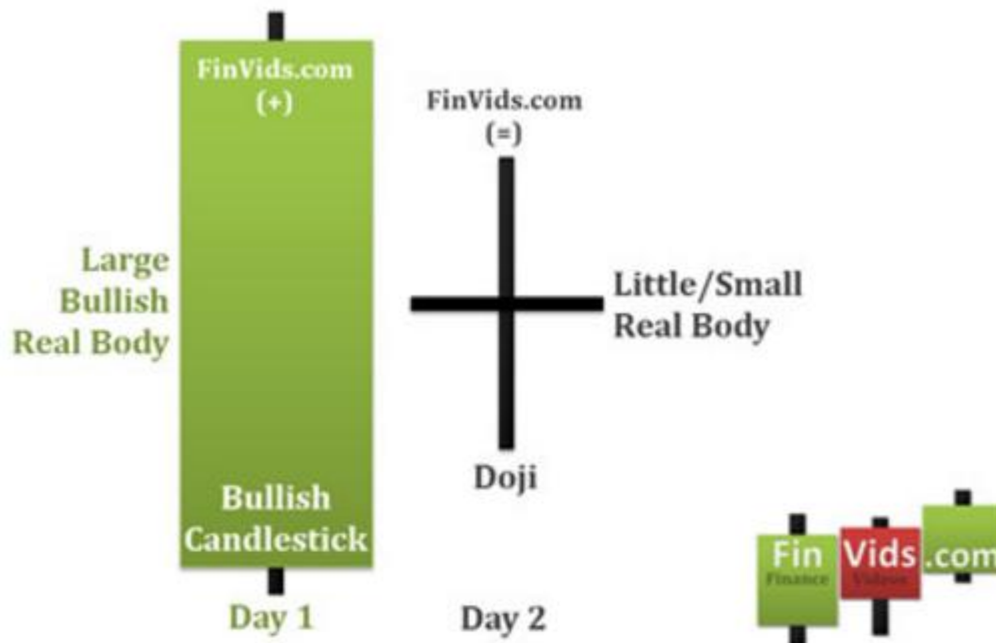

Bearish Harami là hai nến cảnh báo khả năng xu hướng thay đổi sang giảm nếu nó xảy ra sau một xu hướng tăng. Theo Nison (1991, p. 80), mô hình Harami không được xem là mô hình đảo chiều tiêu biểu như mô hình nhấn chìm (engulfing) hay cây búa (hammer). Mô hình Harami được tạo ra bởi một nến dài tiếp nối một nến ngắn có thân nến nằm gọn trong thân nến đầu tiên. Trong một xu hướng tăng, nến đầu tiên là nến tăng và nến nhỏ thứ hai là nến giảm. Tuy nhiên, nến thứ hai cũng có thể là nến tăng. Nison (1994, p. 88) giải thích rằng sau một xu hướng tăng thì thân nến nhỏ thứ hai nằm ở phần trên của thân nến thứ nhất, đây được xem là một Harami giá cao.

Một mô hình liên quan giống mô hình này là mô hình Three Inside Down xuất hiện ở giai đoạn cuối của xu hướng tăng. Three Inside Down là một mô hình Bearish Harami đã được xác nhận với nến đầu tiên là nến tăng nối tiếp một nến giảm có giá

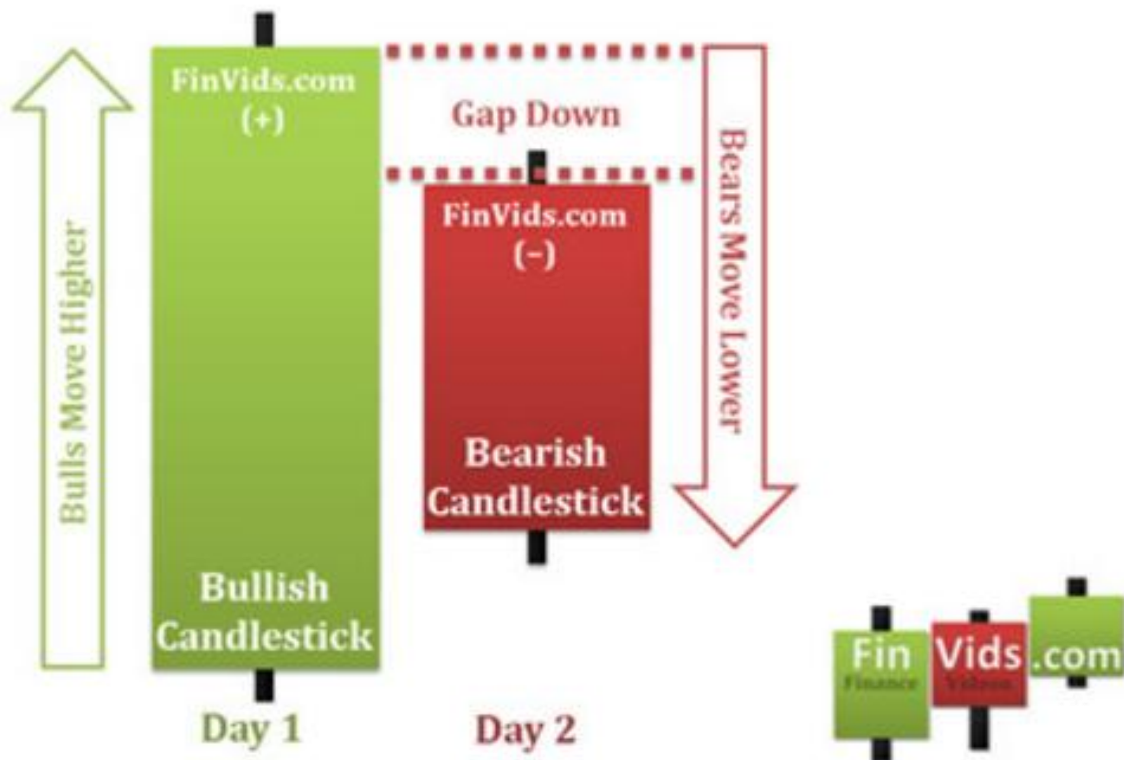
dao động nằm trong thân nến đầu tiên. Nến thứ ba là một nến giảm có giá mở cửa nằm trong hoặc dưới thân nến thứ hai và giá đóng cửa thấp hơn đáy nến thứ nhất. Một số Trader chỉ cần nến thứ ba đóng cửa dưới giá đóng cửa của nến thứ hai.

Mô hình nến Harami chữ thập giảm

Một Harami chữ thập xảy ra khi ngày thứ hai là một nến doji chứ không phải là một nến tăng hay giảm nhẹ. Nison (1991, p. 80) phát biểu rằng Harami chữ thập là một tín hiệu mạnh của sự đảo chiều. Mặc dù Harami chữ thập có thể xuất hiện sau một xu hướng giảm, Nison cho rằng Harami chữ thập sẽ hiệu quả hơn tại đỉnh.

Diễn biến tâm lý đằng sau mô hình Bearish Harami

Trong xu hướng tăng, một nến tăng dài xuất hiện, nhiều khả năng sẽ tạo ra đỉnh cao mới. Rõ ràng phe mua đang kiểm soát. Tuy nhiên, ngày thứ hai giá giảm và di chuyển lên xuống nhẹ trong ngày, nhưng nến đóng cửa bằng với giá mở cửa. Nếu phe mua vẫn chiếm ưu thế, ngày tiếp theo có thể sẽ tạo khoảng nhảy giá lên cao hơn và tạo ra đỉnh mới cho xu hướng tăng, nhưng điều đó không xảy ra; giá đi xuống và đóng cửa thấp hơn ngày trước đó. Vì vậy, mô hình Harami cho thấy giá có thể đi xuống hoặc sideway trong ngắn hạn vì lực mua đã giảm dần.

Các đặc điểm giúp tăng độ hiệu quả của mô hình Bearish Harami

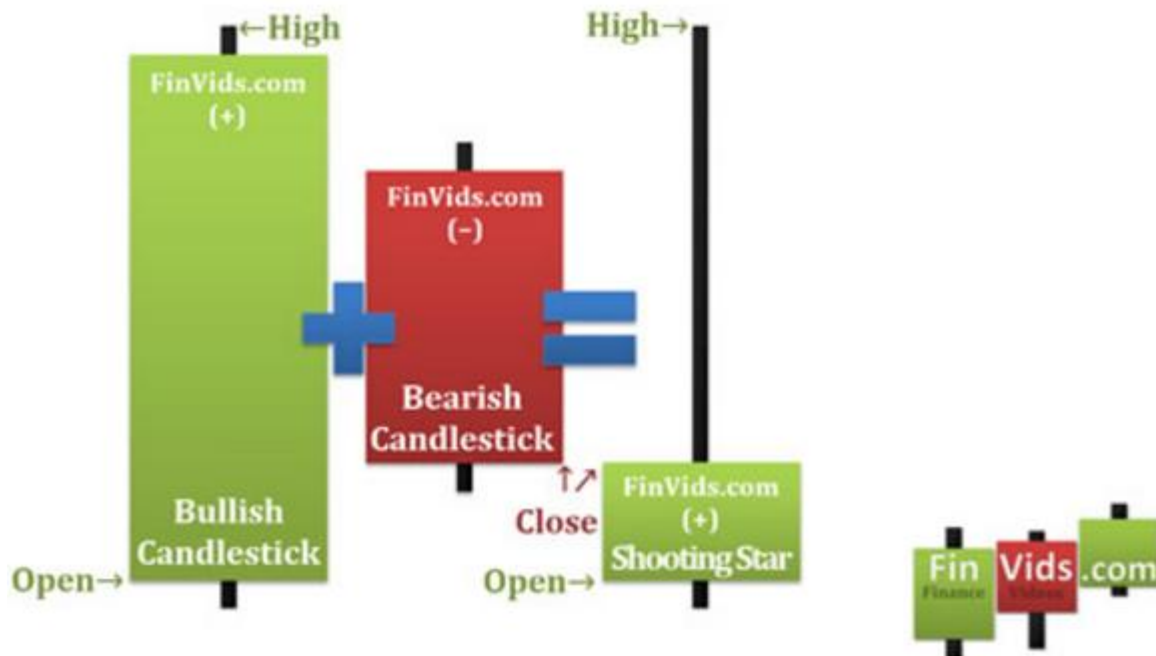
Nison (1994, p. 87) đưa ra những đặc tính quan trọng để tăng hiệu quả của một Harami:

• Thân nến thứ hai càng nằm giữa thân nến thứ nhất, xu hướng sẽ dễ đảo chiều hơn. Tuy nhiên, sau một xu hướng tăng, khi mà thân nến thứ hai của mô hình Harami nằm ở phần trên của thân nến thứ nhất, nhiều khả năng giá sẽ đi ngang hơn là đảo chiều đi xuống.

• Càng nhiều trong số các loại giá mở cửa, đóng cửa, giá đỉnh và đáy nằm trong thân nến trước đó, cơ hội đảo chiều sẽ cao hơn.

• Bóng nến và thân nến của ngày thứ hai càng nhỏ, nói cách khác nến thứ hai càng giống nến doji thì xác suất xảy ra sự đảo chiều hoàn toàn sẽ cao hơn.

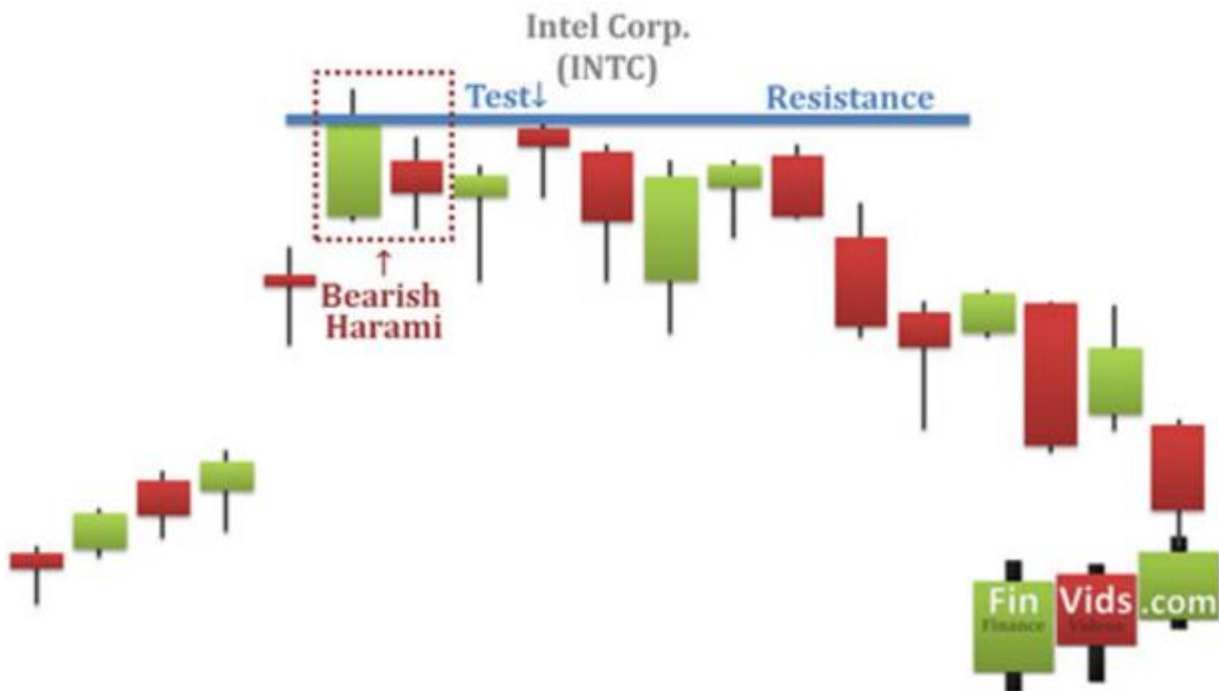
Kết hợp các nến trong mô hình Bearish Harami = Nến Shooting Star (nến bắn sao)

Sử dụng phân tích kết hợp nến, hai nến trong mô hình Bearish Harami được gộp thành một (lấy giá mở cửa của nến đầu tiên và đóng cửa của nến thứ hai) tương

đương với một nến bắn sao. Nến shooting star được xem như là một mô hình nến đảo chiều tại vùng đỉnh.

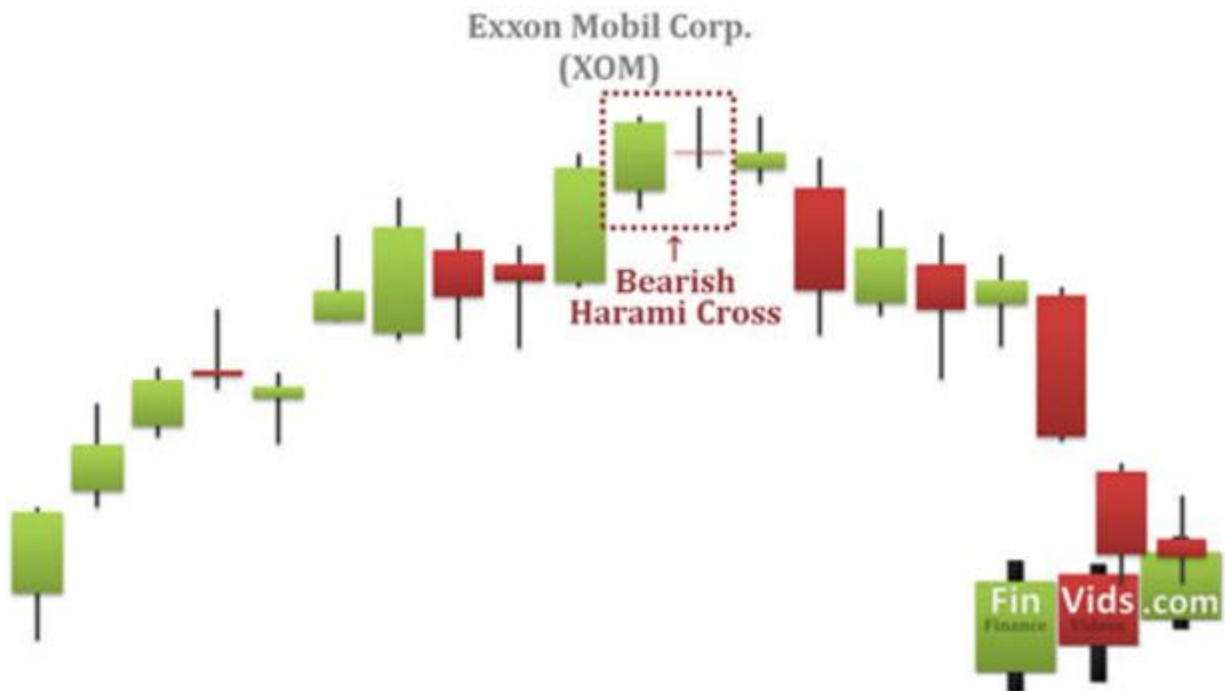
Biểu đồ minh họa Harami tạo vùng tích lũy trong xu hướng tăng và Kháng cự

Thông thường một Harami xuất hiện sau một xu hướng tăng mạnh khi giá được đẩy lên quá cao và quá nhanh. Biểu đồ trên của tập đoàn Intel (INTC) cho thấy hai khoảng nhảy giá lớn theo hướng tăng và tiếp nối là một nến dài. Tuy nhiên, ngày tiếp theo nhảy xuống khi mở cửa và kết thúc ngày giao dịch thậm chí còn ở mức giá thấp hơn. Nến nhỏ thứ hai của mô hình Harami giảm cho thấy sự không chắc chắn. Nếu một Trader dự đoán rằng giá đi ngang hoặc bắt đầu giảm thì anh ấy đã đúng. Giá chưa bao giờ vượt qua giá đóng cửa của nến tăng đầu tiên của mô hình Harami. Sau khi đường kháng cự màu xanh đã được test và xác nhận, giá bắt đầu đảo chiều.

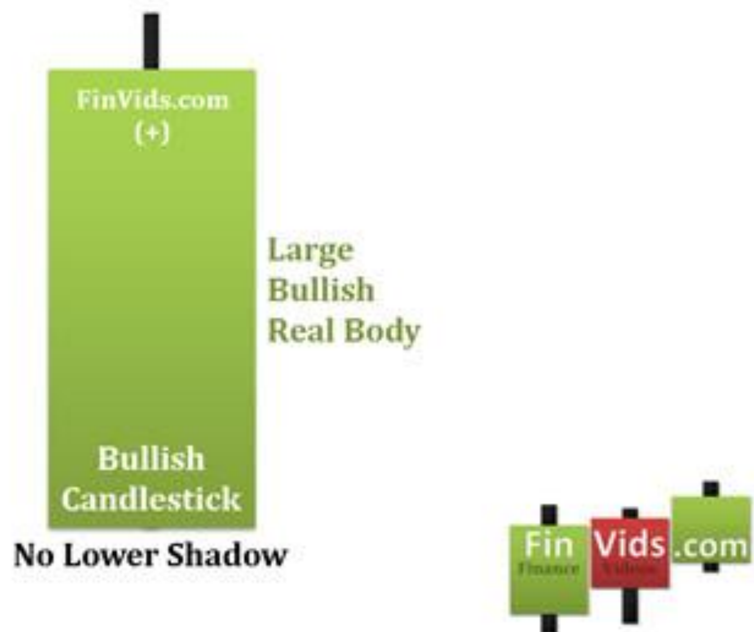
Mô hình Harami trên đây đã được dự báo chính xác giá đi ngang và sau đó giảm dần.

Biểu đồ minh họa đỉnh Harami chữ thập

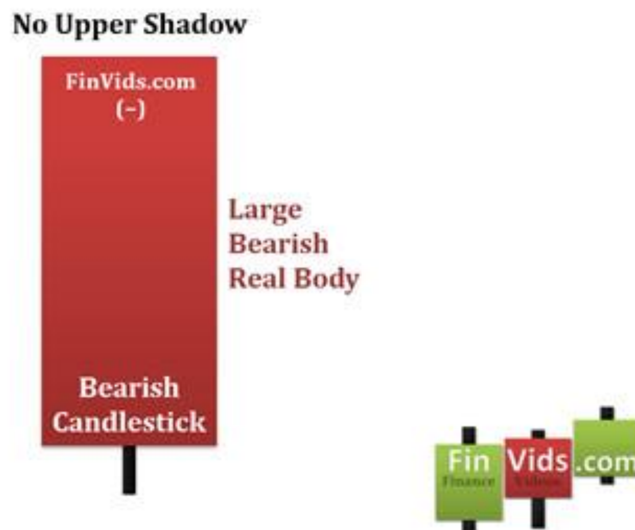
Một Harami chữ thập được thể hiện trên biểu đồ của Exxon Mobil (XOM). Sau khi giá tăng thêm 10% và một nến tăng dài tạo ra đỉnh mới trong xu hướng tăng, nến doji xuất hiện. Nến doji là một ví dụ hoàn hảo của sự do dự, giá mở và giá đóng của nến doji thấp hơn giá đóng của nến tăng trước đó, phe mua phải lo lắng vì xu hướng có dấu hiệu thay đổi, như biểu đồ trên, cho thấy giá đã đảo chiều sang giảm.

Mô hình Bullish Belt Hold

Belt Hold là một <u>mô hình nến</u> đơn. Một ***Bullish Belt Hold*** xảy ra khi giá mở cửa ở mức đáy và ngay lập tức tăng cao tạo ra một nến tăng dài. Mô hình Belt Hold tăng còn được gọi là White Opening Shaven Bottom (<u>mô hình nến</u> tăng với đáy không có bóng nến).

Mô hình Bearish Belt Hold

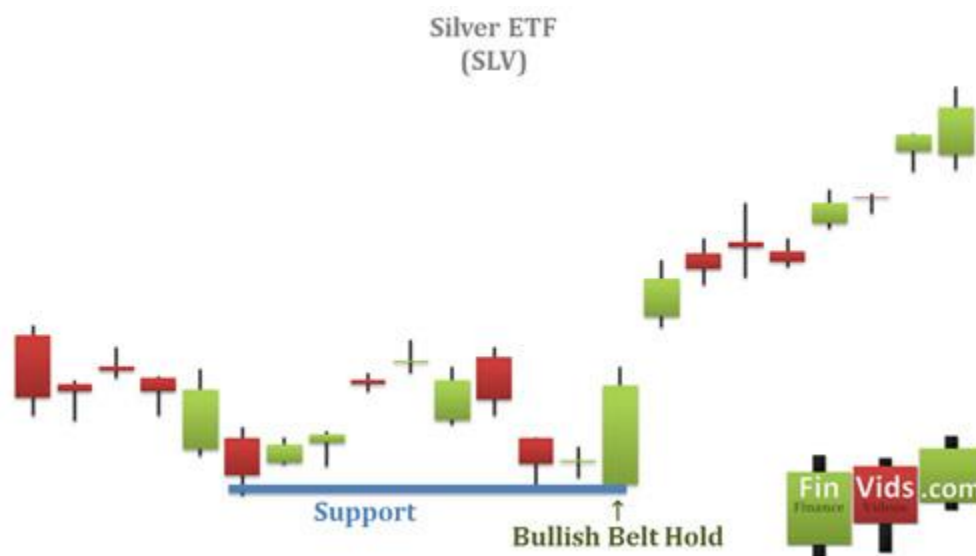

Một ***Bearish Belt Hold*** xảy ra khi giá mở cửa ở đỉnh của ngày và sau đó đi xuống trong giai đoạn còn lại, tạo nên một nến giảm dài. Mô hình Bearish Belt Hold còn được gọi là Black Opening Shaven Head (mô hình nến giảm với đỉnh không có bóng nến).

Belt Hold dự báo xu hướng tăng hoặc giảm

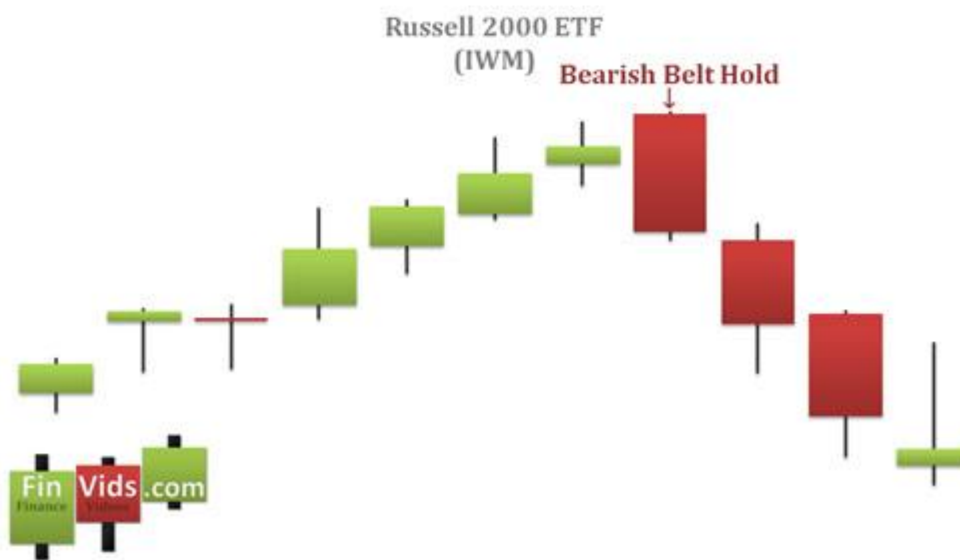
Theo Nison (1991, p. 94), nếu một Bullish Belt Hold xảy ra ở mức giá thấp, nó dự báo một sự đảo chiều tăng; tương tự, nếu một Bearish Belt Hold xảy ra tại vùng giá cao, nó báo hiệu một sự đảo chiều giảm. Hơn nữa, nến Belt Hold có độ lớn thân nến càng lớn, tầm quan trọng của nó sẽ càng lớn, tức là khả năng đảo chiều càng cao. Cần lưu ý rằng nếu giá ở những nến sau giảm xuống dưới mức mở cửa/giá đáy của mô hình nến Belt Hold tăng, thì mô hình sẽ không còn hiệu lực, tương tự, nếu giá ở những nếu sau tăng cao hơn mức mở cửa/ giá đỉnh của nến Belt Hold giảm, mô hình cũng sẽ vô hiệu.

Biểu đồ minh họa Bullish Belt Hold

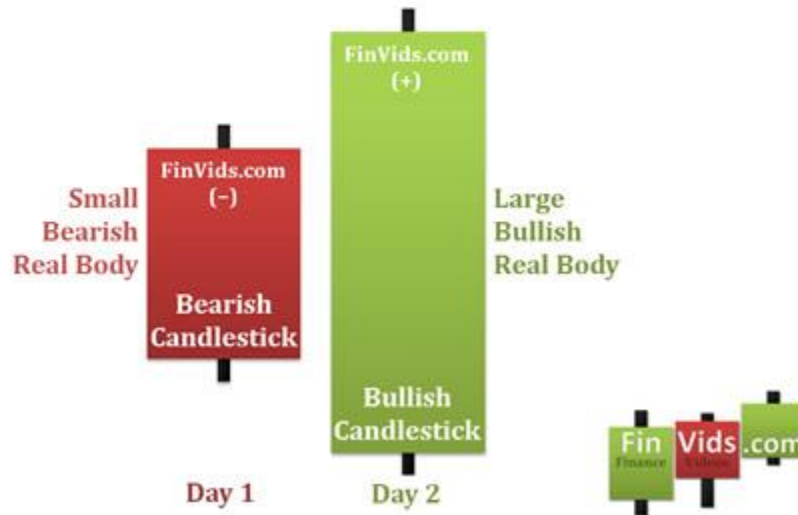
Biểu đồ trên của Silver ETF (SLV) minh họa một Bullish Belt Hold trên vùng hỗ trợ được vẽ bằng đường màu xanh. Nến Belt Hold có giá mở cửa là một khoảng gap giảm vào vùng hỗ trợ. Ngay lập tức, phe mua nhảy vào thị trường và đẩy giá cao hơn và tạo ra một nến tăng dài.

Biểu đồ minh họa Bearish Belt Hold

Biểu đồ trên của Russell 2000 Index ETF (IWM) là một ví dụ 2 nến liền nhau gồm nến trước đó và nến Belt Hold tạo thành cặp nến bearish engulfing. Giá mở cửa của nến Bearish Belt Hold là một khoảng nhảy giá tăng từ cây nến trước đó. Tuy nhiên, giá sau đó giảm xuống nhanh chóng và đóng cửa tạo ra một nến giảm dài loại bỏ khoảng tăng giá của hai nến trước đó và bắt đầu một xu hướng giảm.

Mô hình Bullish Engulfing

mô hình nến nhấn chìm tăng (Bullish Engulfing) là một mô hình cặp hai nến ngược nhau xảy ra trong một xu hướng giảm. Định nghĩa mô hình nhấn chìm tăng như sau:

- Nến đầu tiên là một nến giảm, nhưng cũng có thể là một nến doji.
- Nến thứ hai là một nến tăng và dài hơn nến thứ nhất
- Giá mở cửa và giá đáy của nến thứ hai phải thấp hơn giá đóng cửa của nến đầu tiên, giá đóng cửa và giá đỉnh của nến thứ hai phải cao hơn giá mở cửa của nến đầu tiên.
- Định nghĩa chặt chẽ nhất về mô hình nến nhấn chìm tăng buộc phải có thân nến của ngày thứ hai lớn hơn nến đầu tiên (gồm cả bóng nến trên và dưới)

Đôi khi mô hình nến nhấn chìm tăng được xem như mô hình three outside up. Điểm khác nhau là có thêm nến tăng thứ ba và đóng cửa trên giá đỉnh của nến nến tăng thứ hai.

Đặc tính cải thiện độ hiệu quả của mô hình nến nhấn chìm tăng

Theo Nison (1991, p. 39) những đặc tính sau đây sẽ tăng khả năng mô hình nhấn chìm tăng là một chỉ báo quan trọng báo hiệu đảo chiều:

- *Nến đầu tiên có thân nến rất nhỏ và nến thứ hai có thân nến rất dài.*

- Nguyên nhân: Một nến giảm nhẹ sau một xu hướng giảm báo hiệu phe bán không thể đẩy giá xuống thấp tiếp như họ đã làm ở giai đoạn trước. Một nến giảm nhẹ cho thấy bên bán đã không còn đủ mạnh, ngược lại, một nến giảm mạnh chứng tỏ bên bán đang nắm thế chủ động. Tương tự, một nến tăng mạnh sẽ thách thức xu hướng giảm trước đó, chứng tỏ bên mua đã trở lại thị trường và phe bán không thể ngăn họ lại. Nến tăng càng dài, lực mua càng mạnh.

- *Mô hình nhấn chìm tăng xảy ra sau một xu hướng giảm dài hoặc sau một bước giảm mạnh.*

- Nguyên nhân: Người bán hay trader muốn đặt lệnh bán thì đã bán trước đó rồi, do đó chỉ còn một số ít người tiếp tục bán và đẩy giá xuống thấp. Trong trường hợp giá giảm nhanh đột ngột, giá có thể đã bị quá bán và dễ đảo chiều.

- *Khối lượng giao dịch ở nến thứ hai rất lớn.*

- Nguyên nhân: Những lúc bất thường có khối lượng giao dịch lớn xảy ra ở nến tăng dài chứng tỏ có một sự biến động mạnh diễn ra trong ngày và trader luôn mua vào ngay giá đặt bán thị trường, và đây là tín hiệu tăng mạnh. Để làm rõ vấn đề này với khái niệm cung cầu, nếu có ít trader sẵn sàng bán (cung ít hơn) và có nhiều trader sẵn sàng mua (cầu nhiều hơn), thì giá sẽ tăng, kết quả là nến tăng được tạo ra, và nến này đã mở cửa và đi thẳng lên trong suốt ngày giao dịch, rồi đóng cửa ở mức giá cao hơn.

- *Thân nến thứ hai lớn hơn một vài nến trước đó.*

- Nguyên nhân: Nhiều nến nhỏ cho thấy sự do dự. Một nến tăng dài hơn những nến nhỏ trước đó chứng tỏ thị trường đã đưa ra quyết định, đó là đi theo chiều giá tăng.

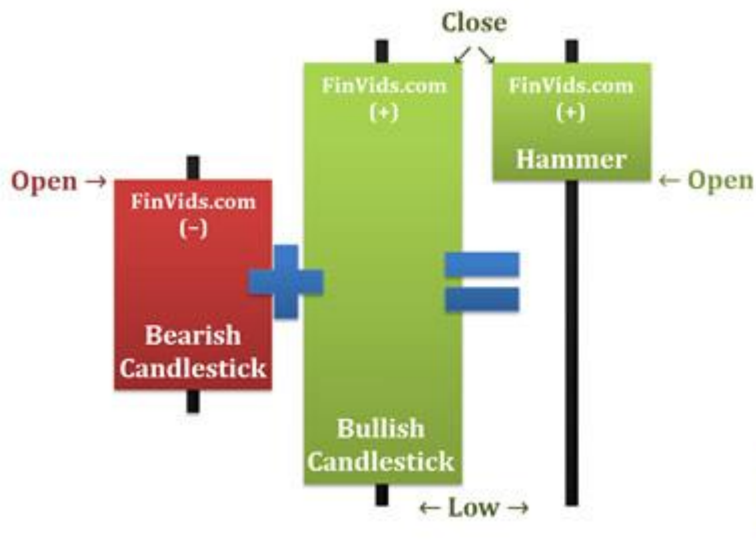
- *Mô hình nhấn chìm tăng xảy ra ở vùng hỗ trợ.*

- Nguyên nhân: Hỗ trợ là một vùng tạo ra bởi trước đây bên mua đã vào thị trường để mua ở một mức giá nhất định. Nếu mô hình nhấn chìm tăng xảy ra ở mức giá hỗ trợ này, thì trader sẽ cảm thấy tự tin hơn để mua vì vùng hỗ trợ thể hiện một sự củng cố khác thêm cho khả năng tăng giá

Khuyến nghị giao dịch với mô hình nến nhấn chìm tăng

Đối với những Trader đặt lệnh mua dựa trên mô hình nhấn chìm tăng, Nison (2003, p. 66) khuyến nghị đặt một stop loss dưới giá đáy của nến nhấn chìm tăng, vì mô hình nhấn chìm tăng thể hiện vùng hỗ trợ.

Kết hợp 2 nến trong mô hình Bullish Engulfing = Nến Hammer

Kết hợp nến thứ nhất và thứ hai của mô hình nhấn chìm tăng sẽ tạo ra một nến búa, cũng chính là mô hình nến tăng.

Đường hỗ trợ xác nhận mô hình Bullish Engulfing

Biểu đồ trên của Nasdaq 100 ETF (QQQ) có đường hỗ trợ màu xanh và đáy nến thứ hai của mô hình nhấn chìm tăng chạm vào đường hỗ trợ này. Từ giá đóng cửa của nến giảm đầu tiên, có thể thấy rằng ngày tiếp theo có một khoảng nhảy giá giảm tới giá mở cửa của nến thứ hai. Sau khi phe bán test vùng hỗ trợ, phe mua đã có thể đẩy giá lên cao để đóng cửa ở trên giá mở cửa của nến đầu tiên. Do đó nến tăng thứ hai nhấn chìm thân nến đầu tiên.

Mô hình nhấn chìm tăng tạo hỗ trợ mới

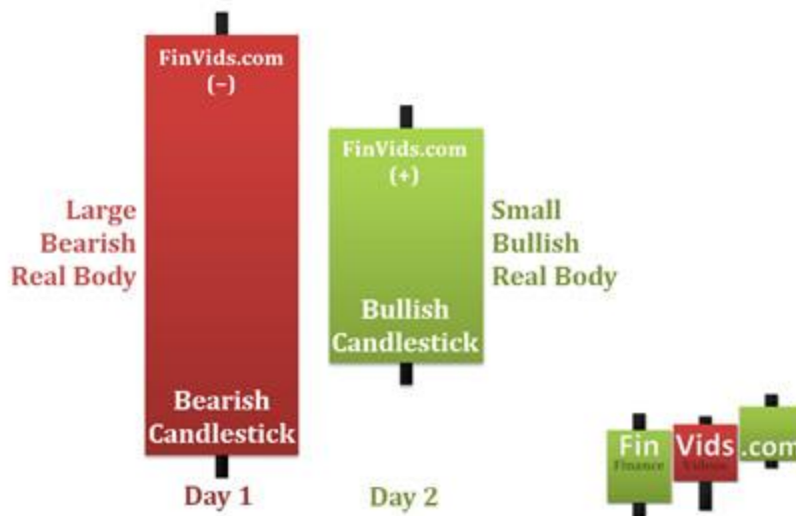
Nison (1994, p. 78) cho rằng những mô hình nhấn chìm tăng có thể trở thành vùng hỗ trợ, Biểu đồ trên của Exxon Mobil minh họa một khái niệm này khá rõ. Sau một xu hướnggiảm dài, một mô hình nhấn chìm tăng xuất hiện với nhiều đặc điểm: nến đầu tiên ngắn, nến thứ hai rất dài nhấn chìm hai nến trước đó; và nó xảy ra sau một xu hướng giảm liên tục. Sau khi có mô hình nhấn chìm tăng, giá bắt đầu đi lên, tuy nhiên giá lại bắt đầu di chuyển xuống cho đến khi chạm vào giá đáy của nến thứ hai trong mô hình nhấn chìm tăng. Một Tradertáo bạo có thể đặt lệnh mua tại mức giá thiết lập bởi mô hình nhấn chìm tăng cách 30 cây nến trước đó. Trong trường hợp này, trader đã có được lợi nhuận đáng kể.

Sự xác nhận khối lượng giao dịch cao vào ngày thứ hai của mô hình nhấn chìm tăng

Nhận thấy ở biểu đồ trên của Energy SPDR ETF (XLE) nến thứ hai của mô hình nhấn chìm tăng có volume cao nhất trong bất kỳ ngày nào được hiển thị trên biểu đồ. Đây là bước xác nhận quan trọng để thấy volume cao được xác lập ở nến tăng dài. Điều đó cho thấy phe bò đang tập trung mua vào ngày này.

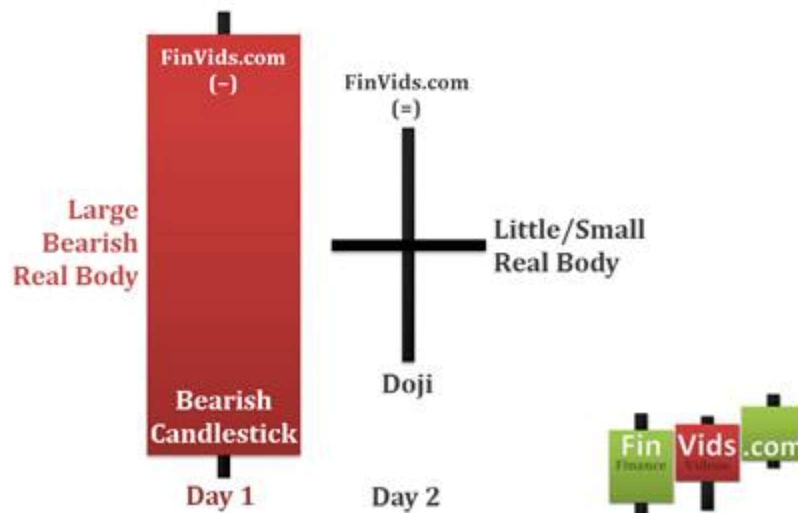
Mô hình Bullish Harami

Bullish Harami là hai nến dấu hiệu thay đổi xu hướng và dự báo khả năng tăng giá nếu nó xảy ra sau một xu hướng giảm. Theo Nison (1991, p. 80), mô hình Harami không được xem là đặt trưng của mô hình đảo chiều giống như mô hình nhấn chìm hay búa. Mô hình Harami được tạo ra bởi một nến dài tiếp nối một nến ngắn có thân nến nằm gọn trong thân nến dài đầu tiên. Trong một xu hướng giảm, nến đầu tiên là nến giảm và nến nhỏ thứ hai là nến tăng, nhưng cũng có thể là nến giảm. Nison (1994, p. 88) giải thích rằng sau một xu hướng giảm, thân nến nhỏ thứ hai nằm ở phần dưới của thân nến thứ nhất, đây được xem là một harami giá thấp.

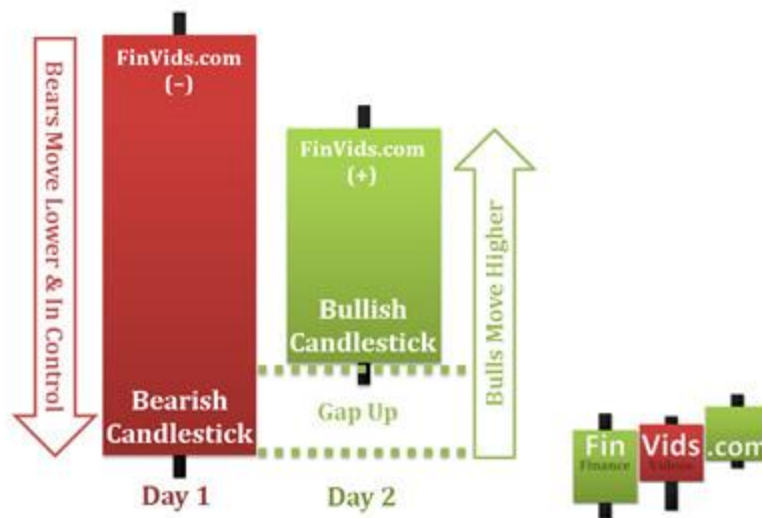
Một mô hình liên quan là mô hình Three Inside Up xuất hiện ở giai đoạn cuối của xu hướng giảm. Three Inside Up là một mô hình Harami xác nhận tăng với nến đầu tiên là nến giảm nối tiếp một nến tăng nhẹ có giá dao động nằm trong thân nến đầu tiên. Nến thứ ba là một nến tăng có giá mở cửa nằm trong hoặc trên thân nến thứ hai và đóng cửa ở trên giá đỉnh của nến giảm thứ nhất. Một số Trader chỉ cần nến thứ ba đóng cửa trên giá đóng cửa của nến thứ hai.

Mô hình Bullish Harami chữ thập

Một Harami chữ thập xuất hiện khi ngày thứ hai là một nến doji chứ không phải là một nến tăng hay giảm nhẹ. Nison (1991, p. 80) phát biểu rằng Harami chữ thập là một tín hiệu mạnh của sự đảo chiều. Mặc dù Harami chữ thập có thể xuất hiện sau một xu hướng giảm, Nison cho rằng Harami chữ thập sẽ hiệu quả hơn tại đỉnh.

Diễn biến tâm lý của mô hình Harami tăng

Trong xu hướng giảm, một nến giảm dài xuất hiện, nhấn mạnh bên bán vẫn đang kiểm soát. Tuy nhiên, vào ngày thứ hai, thay vì giá xuống thấp, Trader sẽ mong chờ phe bán vẫn đang kiểm soát, thì giá lại tạo ra khoảng gap tăng. Trong ngày thứ hai, giá dao động lên xuống nhẹ, cho thấy không bên nào đang thắng thế. Sự do dự của mô hình Harami chỉ ra rằng giá có thể đi sideway hoặc đảo chiều đi lên vì bên bán đã dần kiệt sức.

Các đặc điểm tăng độ hiệu quả của mô hình Bullish Harami

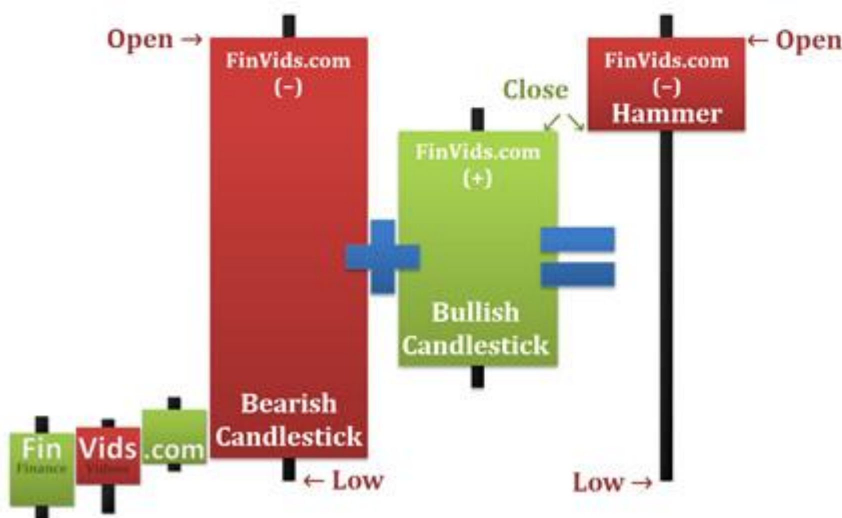
Nison (1994, p. 87) đưa ra những đặc điểm quan trọng để tăng hiệu quả của một Harami tăng:

- Thân nến thứ hai càng nằm giữa thân nến thứ nhất, xu hướng sẽ dễ đảo chiều hơn. Tuy nhiên, sau một xu hướng giảm, nến nhỏ thứ hai nằm ở phần dưới của thân nến đầu tiên, nhiều khả năng giá đi ngang hơn là đảo chiều đi lên

- Càng nhiều các loại giá giá mở cửa, đóng cửa, giá đỉnh và đáy của nến thứ 2 nằm trong thân nến trước đó, cơ hội đảo chiều sẽ cao hơn.

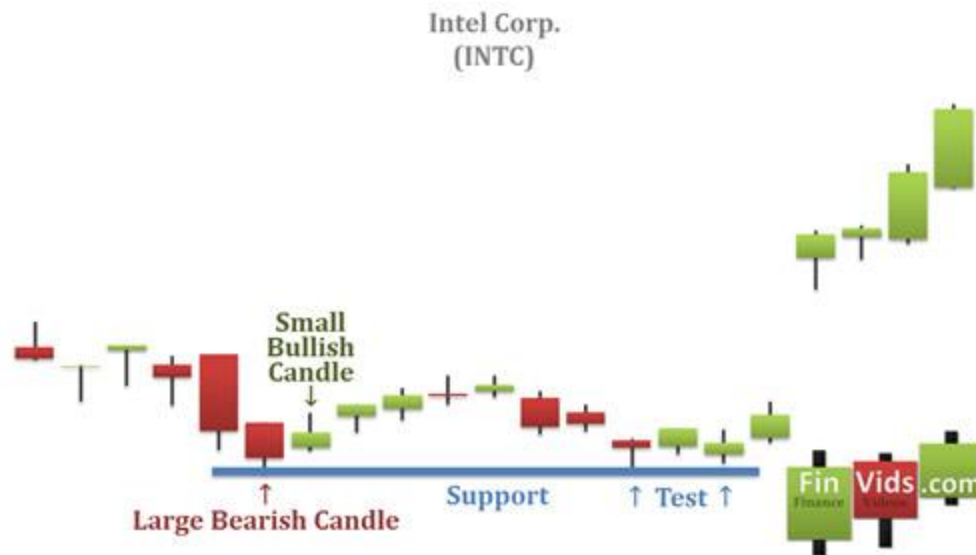
- Bóng nến và thân nến thứ hai càng nhỏ, và nến thứ hai càng giống nến doji thì xác suất xảy ra sự đảo chiều hoàn toàn sẽ cao hơn.

Kết hợp các nến trong mô hình Harami tăng = Nến Hammer

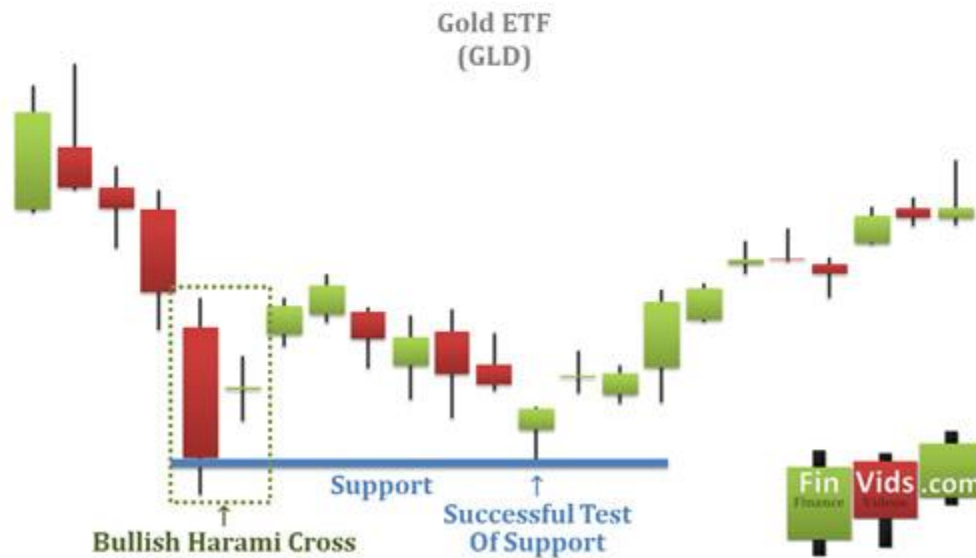
Bằng cách phân tích nến kết hợp, hai nến trong mô hình Harami tăng được gộp thành một mở cửa tại nến đầu tiền và đóng nến tại nến thứ hai tương đương với một nến búa. Nến búa là một mô hình nến đảo chiều tại đáy.

Biểu đồ minh họa sự tích lũy và vùng hỗ trợ trong xu hướng giảm của mô hình Harami

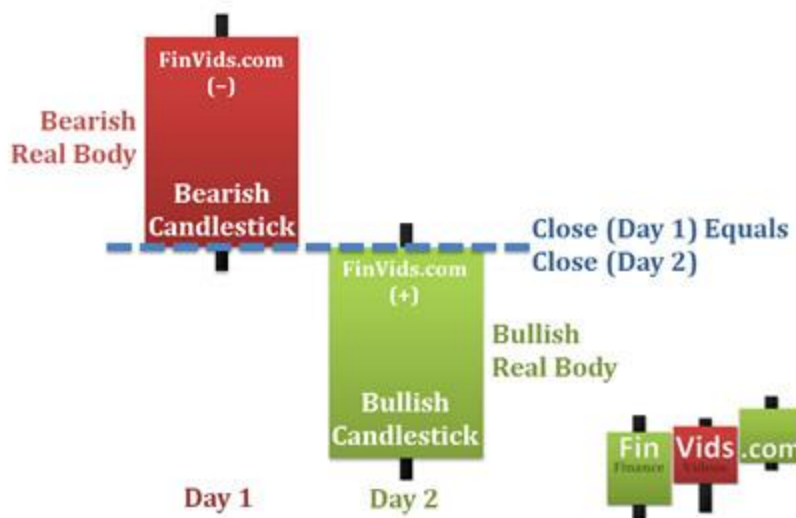
Sau một vài tuần giá dao động theo xu hướng giảm như biểu đồ trên của tập đoàn Intel (INTC), hai nến giảm mạnh xuất hiện đẩy giá xuống thấp tạo đáy mới cho xu hướng giảm. Tuy nhiên, phe bán đã đẩy giá xuống quá mức và ngày kế tiếp, nến harami thứ hai trong mô hình đã tạo một gap tăng. Nến tăng nhỏ này trong mô hình harami báo hiệu cho trader xu hướng đang có sự thay đổi. Nối tiếp sau nến harami nhỏ này là một nến tăng khác chứng tỏ giá đang trên đà tăng dần. Nến thứ bảy và chín sau mô hình harami đã test và nhận được hỗ trợ từ đường hỗ trợ màu xanh được tạo ra bởi giá đáy của nến giảm đầu tiên trong mô hình harami.

Biểu đồ minh họa đáy Harami chữ thập

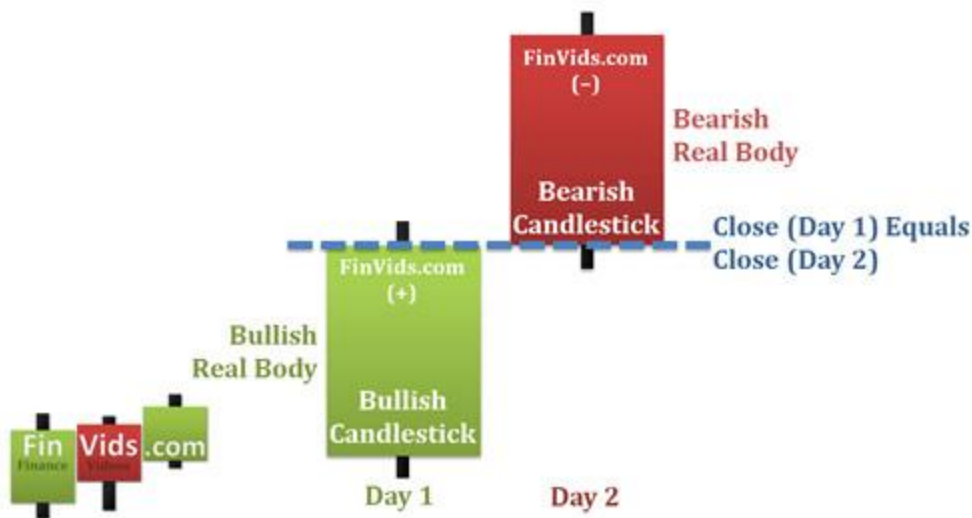
Biểu đồ trên của Gold ETF (GLD) là một ví dụ tiêu biểu cho mô hình harami chữ thập tại đáy. Biểu đồ minh họa bốn nến giảm liên tục, với một nến giảm mạnh vào ngày thứ tư. Nến tiếp theo tạo một gap tăng và là nến doji nằm ở giữa nến giảm mạnh cho thấy phe bán đã đẩy giá thấp quá mức và giá đã điều chỉnh vào ngày tiếp theo (ngày có nến doji). Nến giảm mạnh tạo ra vùng hỗ trợ tại giá đóng cửa và đã được test và xác nhận vào các tuần sau đó.

Mô hình Bullish Counterattack Line (đường phản công tăng)

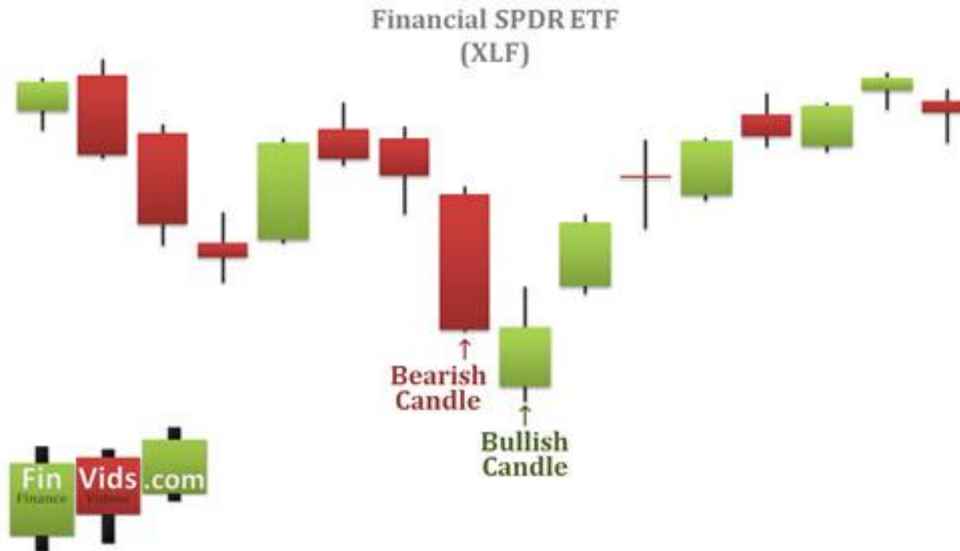
Bullish Counterattack Line hay đường giao nhau tăng là mô hình hai nến xảy ra sau một xu hướng giảm và được xem là tín hiệu đảo chiều tại đáy. Bullish Counterattack Line là tín hiệu đảo chiều tại đáy không mạnh bằng một mô hình tương tự là mô hình xuyên thủng (piercing pattern). Nến đầu tiên là một nến giảm. Nến thứ hai mở cửa ở cách xa dưới giá đóng cửa của nến giảm đầu tiên nhưng có sự phục hồi, đóng cửa tại mức giá ngang với giá đóng cửa của nến đầu tiên. Có thể thấy, nến thứ hai là một nến tăng mạnh. Khoảng nhảy giá giảm vào ngày thứ hai đã cho bên bán một sự tự tin nhất định rằng xu hướng giảm sẽ tiếp tục, nhưng bên bán đã bị bất ngờ, thay vì giá tiếp tục giảm, thị trường đảo chiều và lấp khoảng gap và đóng cửa tại mức giá ngang với giá đóng cửa của nến phía trước. Phe bán không thu hoạch được gì vào ngày này.

Mô hình Bearish Counterattack Line (đường phản công giảm)

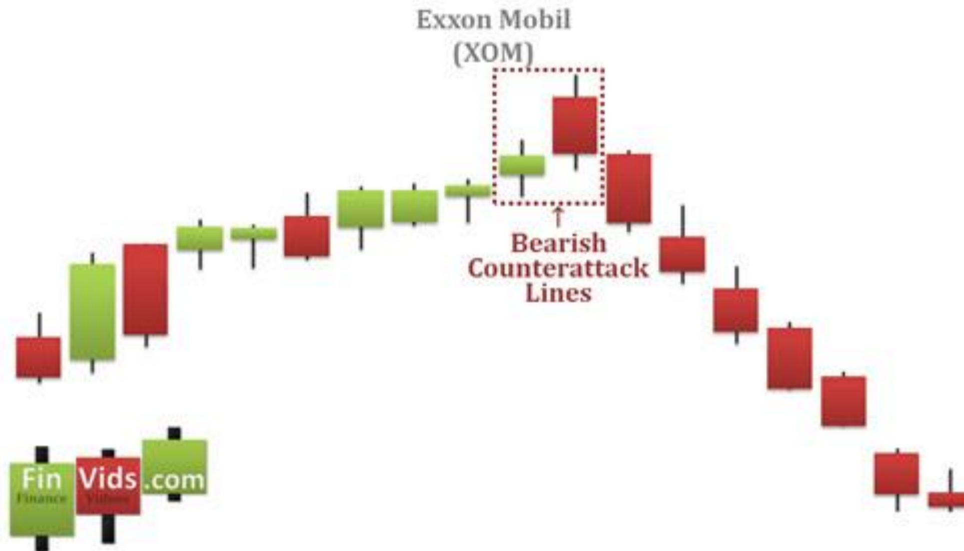
Ngược lại, ***Bearish Counterattack Line*** hoặc đường giao nhau giảm là mô hình hai nến xuất hiện sau một xu hướng tăng và được xem là tín hiệu đảo chiều tại đỉnh. Đường phản công giảm là một tín hiệu đảo chiều tại đỉnh không mạnh bằng mô hình tương tự là mô hình mây đen bao phủ (dark cloud cover). Nến đầu tiên là một nến tăng. Nến thứ hai mở cửa cách xa trên giá đóng cửa của nến tăng đầu tiên nhưng sau đó quay đầu, đóng cửa tại cùng mức giá với giá đóng cửa của nến đầu tiên. Có thể thấy, nến thứ hai là một nến giảm mạnh. Khoảng nhảy giá tăng vào ngày thứ hai đã giúp phe mua cảm thấy tự tin rằng xu hướng tăng vẫn tiếp diễn; nhưng bên mua đã bị bất ngờ, thay vì giá tiếp tục tăng, thị trường đảo chiều đi xuống và lấp khoảng nhảy giá và đóng cửa tại mức giá ngang với giá đóng cửa của nến trước đó. Bên mua không đạt được trong ngày này.

Biểu đồ minh họa Bullish Counterattack Line

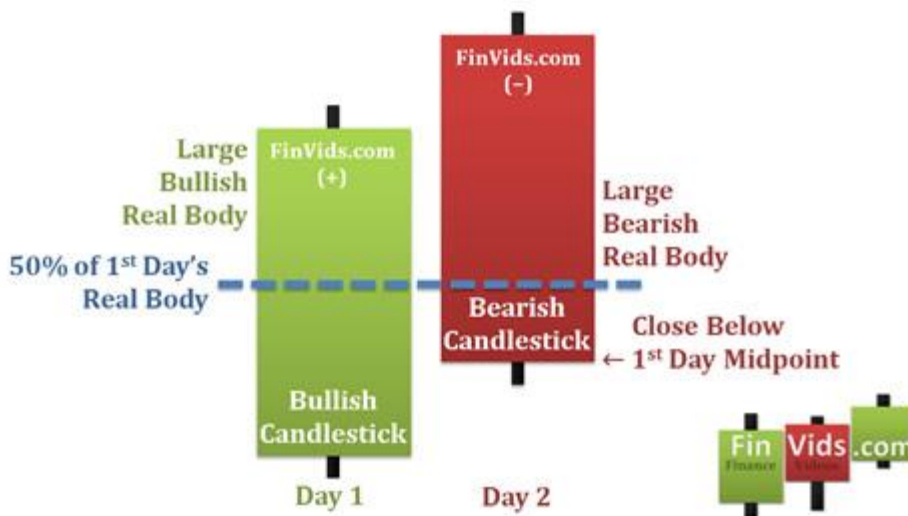
Một đường phản công tăng được thể hiện ở biểu đồ trên của Financial SPDR ETF (XLF). Ngày đầu tiên của đường phản công tăng là một nến giảm dài. Ngày tiếp theo, giá tạo khoảng gap giảm, nhưng phe mua có thể đẩy giá lên ngang mức đóng cửa của nến giảm đầu tiên. Nếu một Trader kết hợp nến thứ hai của mô hình đường phản công tăng với nến tiếp theo, nến gộp chung là nến thứ hai của mô hình xuyên thủng đâm hơn hai phần ba nến giảm đầu tiên.

Biểu đồ minh họa nến Bearish Counterattack Line

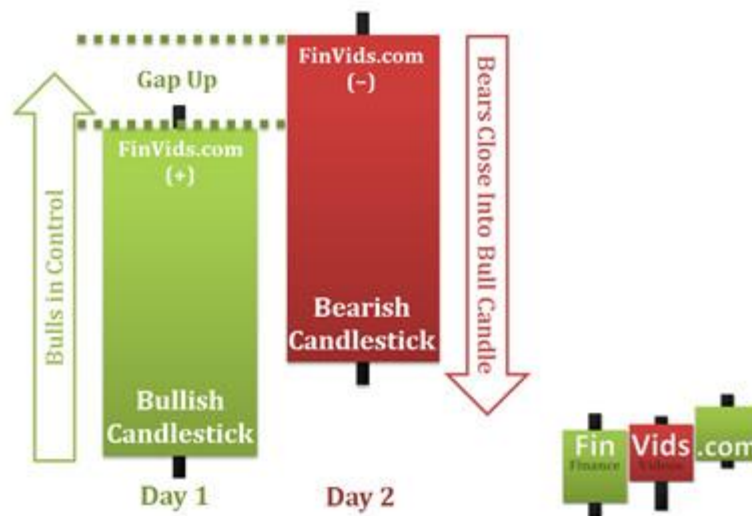
Một đường phản công giảm được thể hiện ở biểu đồ trên của Exxon Mobil (XOM). Một xu hướng tăng nhiều tuần liền trước khi xuất hiện mô hình đường phản công giảm. Một nến tăng tiếp nối một khoảng nhảy giá tăng. Tuy nhiên, bên mua không thể duy trì giá cao hơn giá mở cửa và bên bán đã tạo áp lực mạnh hơn đưa giá xuống ngang với giá đóng cửa của nến trước đó. Sau khi tạo đường phản công giảm, chín nến giảm xuất hiện theo sau.

Mô hình Dark Cloud Cover | Bearish Piercing Line

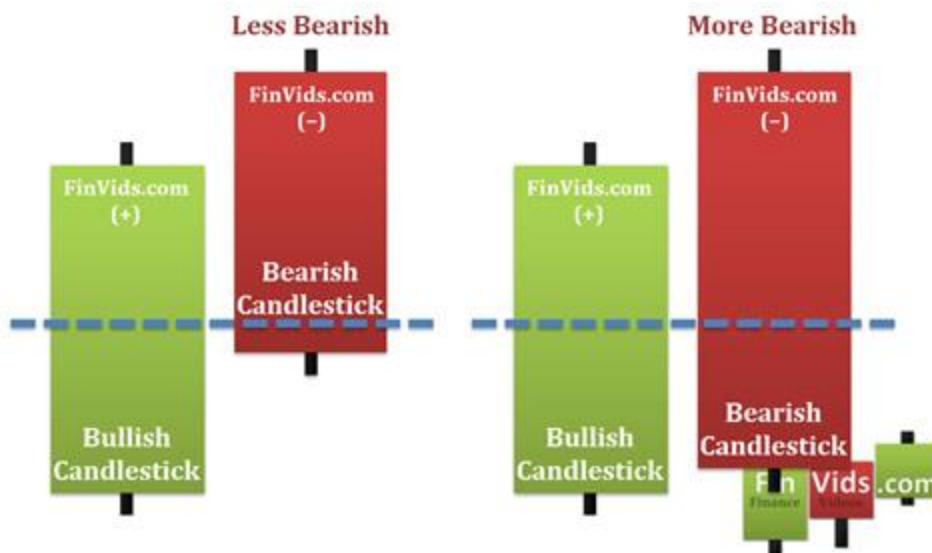
Dark Cloud Cover hay còn gọi là Bearish Piercing Line là một mô hình xu hướng đảo chiều xảy ra tại đỉnh của một xu hướng hoặc một vùng giá đi ngang. Nến đầu tiên là một nến tăng dài và nến thứ hai là một nến giảm dài. Nến thứ hai mở cửa trên đỉnh của nến thứ nhất và có giá đóng cửa trong thân của nến thứ nhất. Một định nghĩa ít chặt chẽ hơn là nến thứ hai chỉ cần mở cửa cao hơn giá đóng cửa của nến thứ nhất thay vì giá đỉnh. Theo nghiên cứu của Nison's (1991, p. 44), nhiều nhà phân tích kĩ thuật cho rằng nến giảm cần phải đâm xuyên qua và đóng cửa ở mức nhiều hơn 50% thân nến trước đó. Với những ai đã biết mô hình bearish engulfing, Bearish Piercing Line thực ra là mô hình Bearish Engulfing không hoàn hảo, vì nến giảm thứ hai của mô hình Bearish Engulfing đâm xuyên và đóng cửa nhiều hơn 100% thân nến tăng đầu tiên.

Diễn biến tâm lý mô hình Bearish Piercing Line

tâm lý thị trường của đường nhọn giảm được giải thích như sau: Thị trường đang đi lên thì một nến tăng mạnh xuất hiện và tạo ra đỉnh mới. Ngày tiếp theo có một khoảng gap tăng và lại tạo một đỉnh mới, do đó phe mua đã hoàn toàn nắm thế chủ động. Tuy nhiên, thay vì giá tiếp tục đi cao hơn, giá bắt đầu đi xuống và giảm rất mạnh rồi đóng cửa dưới mức 50% của thân nến tăng đầu tiên. Về bản chất đỉnh mới của xu hướng tăng trước đó đã bị bác bỏ, bên bán có đủ lực để nắm lại quyền kiểm soát.

Các đặc tính của mô hình nến Dark Cloud Cover

Các đặc điểm làm tăng độ quan trọng của mô hình Dark Cloud Cover được phát biểu như sau:

- *Nến giảm thứ hai càng đâm xuyên vùng giá của nến tăng thứ nhất sâu bao nhiêu, "cơ hội phá đỉnh sẽ cao hơn".*

- Nguyên nhân: Quan sát sự phản kháng của nến giảm thứ hai với nến tăng thứ nhất, nến thứ hai càng đâm sâu vào vùng giá của nến thứ nhất thì lực bán của bên bán càng mạnh. 50% là sự loại bỏ một nửa bên mua, 100% là sự loại bỏ hoàn toàn bên mua, do đó phần trăm đâm xuyên nến càng lớn thì bên bán chống lại xu hướng tăng càng mạnh.

- *Vùng kháng cự mạnh bị đâm thủng khi nến thứ hai mở cửa trên vùng kháng cự nhưng giá sau đó giảm và đóng cửa dưới vùng kháng cự.*

- Nguyên nhân: Sự phá ngưỡng giả trên vùng kháng cự là dấu hiệu của bên mua cho thấy họ đã thất bại và điều đó chứng tỏ vùng kháng cự vẫn còn hiệu lực và cho phe bán sự tự tin để bắt đầu vào lệnh bán.

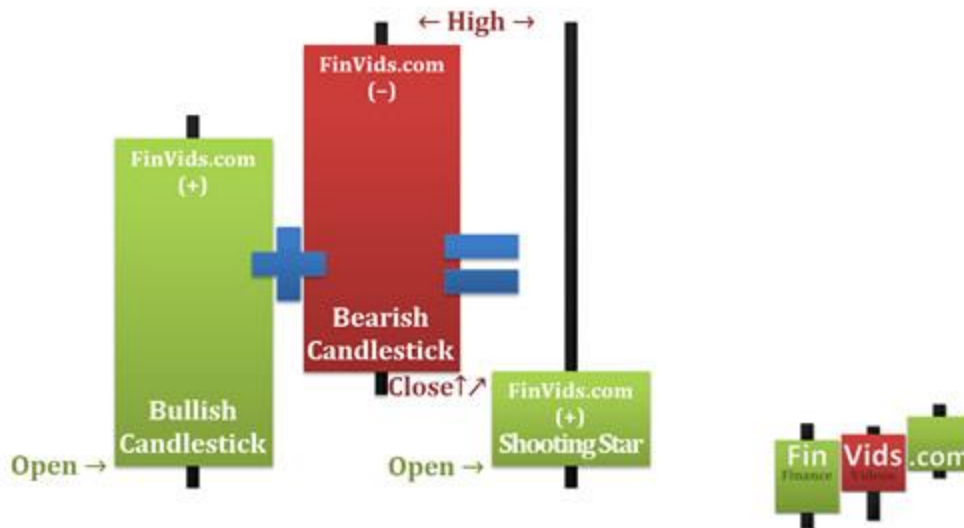
- *Khối lượng giao dịch lớn tại giá mở cửa của nến giảm thứ hai.*

- Nguyên nhân: Nếu khối lượng giao dịch lớn tại giá mở cửa sau một gap tăng của ngày trước đó, có nhiều trader sẽ đặt lệnh mua. Khi giá bắt đầu di chuyển ngược chiều, nhiều trader đặt lệnh mua trước đó sẽ gặp rắc rối và có thể bắt đầu bán.

Một mô hình mây đen bao phủ bị vô hiệu nếu có một nến sau này đóng cửa trên giá đỉnh của mô hình mây đen bao phủ.

Khi đặt lệnh bán dựa trên mây đen bao phủ, Nison (1994, p. 71) đề nghị đặt dừng lỗ tại đỉnh của mô hình mây đen bao phủ. Ngược lại, nếu giá tăng cao hơn đỉnh của mô hình mây đen bao phủ, ông đề nghị đặt lệnh mua phá ngưỡng vì mô hình đã không còn hiệu lực và xu hướng tăng trước đó vẫn còn tiếp tục.

Kết hợp hai nến trong mô hình mây đen bao phủ = Nến bắn sao

Khi hai nến trong mô hình mây đen bao phủ được hợp lại (mở cửa tại nến thứ nhất và đóng cửa tại nến thứ hai) thành một nến duy nhất sẽ tạo ra nến bắn sao có nghĩa là xu hướng giảm.

Biểu đồ minh họa mô hình nến mây đen bao phủ

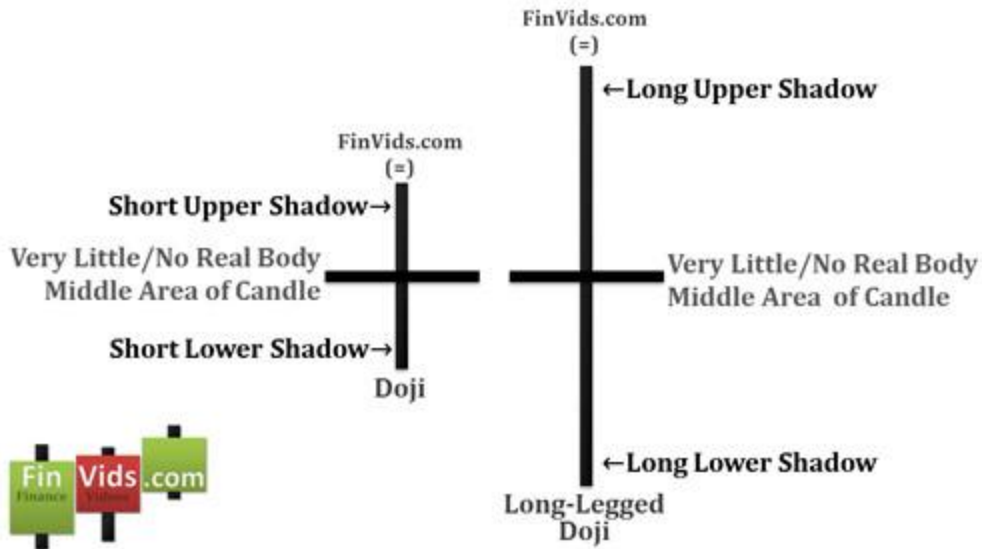
Một ví dụ điển hình của mô hình mây đen bao phủ được thể hiện ở biểu đồ trên của Healthcare SPDR ETF (XLV). Trước khi có mây đen bao phủ, xu hướng tăng đã diễn ra trong một tháng. Ngày đầu tiên của mô hình đường nhọn giảm là một nến tăng dài có giá đóng cửa tạo một đỉnh mới cho xu hướng tăng. Ngày tiếp theo là ngày thứ hai của mô hình đường nhọn giảm, mở cửa trên đỉnh của ngày đầu tiên. Đây là một đỉnh mới của xu hướng tăng. Tuy nhiên, sau giá đỉnh này, giá đảo chiều trong ngày đâm qua hai phần ba của nến tăng đầu tiên. Kể từ đó, xu hướng giảm tiếp tục trong một tháng.

Dark Cloud Cover xác nhận đường kháng cự

Một vài tuần trước khi xuất hiện mô hình đâm nhọn giảm, giá của Energy SPDR ETF (XLE) thiết lập một vùng kháng cự, thể hiện bằng đường màu xanh ở biểu đồ trên. Đây là một dạng điển hình của mô hình mây đen bao phủ, một xu hướng tăng diễn ra bao gồm một nến tăng tạo ra một đỉnh mới cho xu hướng tăng gần đó; tuy nhiên nến tăng không vượt qua vùng kháng cự. Ngày tiếp theo, ngày thứ hai của mô hình mây đen bao phủ, có gap tăng cao hơn và tiến hành tấn công vùng kháng cự nhưng vẫn không phá được vùng này. Phe bán đã loại bỏ 85% nến tăng trước đó. Sau khi mô hình đâm nhọn giảm được xác nhận, xu hướng giảm ngày càng rõ ràng hơn với gap giảm liên tục trong ba nến tiếp theo tạo ra những đáy mới.

Doji và Doji bóng dài

Một ***doji*** là một nến đơn có giá mở cửa và đóng cửa bằng nhau hoặc rất gần nhau. Nến doji báo hiệu sự do dự của thị trường. Nến doji được xem là một tín hiệu đảo chiều quan trọng tại đỉnh xu hướng tăng và đáy xu hướng giảm. Nison (1991, p. 151) phát biểu từ kinh nghiệm bản thân rằng nến doji rất tốt tại đỉnh xu hướng tăng, nhưng không tốt tại đáy xu hướng giảm. Ông cho rằng nến doji tại đáy cần thêm sự xác nhận. Một nến doji báo hiệu đỉnh trong xu hướng tăng khi có một nến tăng dài xuất hiện nối tiếp sau là một nến doji xuất hiện trên giá đóng cửa hoặc trong thân nến tăng trước đó. Khi một nến doji hiện ra sau một xu hướng tăng, Nison (1991, p. 153) đề nghị chốt lệnh cho những lệnh mua trước đó.

Nến doji bóng dài là một nến doji với bóng trên và dưới rất dài. Một nến doji bóng dài có giá mở cửa và đóng cửa ở giữa bóng trên và bóng dưới trông như một người đẩy xe kéo (richshaw man) thì cũng có thể gọi là mô hình nến Rishshaw man (người đẩy xe)

Một số phần mềm vẽ biểu đồ nến trên máy tính cần định nghĩa chi tiết hơn về mô hình này để nhận dạng tự động chúng. Một định nghĩa khá rõ ràng của ThinkorSwim (2011) là thân nến doji ngắn hơn 5% trung bình 20 thân nến trước đó. Một nến doji bóng dài được định nghĩa như một nến doji, nghĩa là thân nến ngắn hơn 5% trung bình 20 thân nến gần nhất, nhưng bóng nến chiếm ít nhất 75% chiều cao trung bình 20 thân nến trước đó.

Diễn biến tâm lý trong nến Doji

Những nến tăng cho thấy khả năng của bên mua có thể đẩy giá lên cao hơn; nến giảm cho thấy khả năng của bên bán có thể đẩy giá xuống thấp. Khi một nến doji hiện ra, không bên nào có thể đẩy giá theo hướng mong muốn. Chính sự chần chừ và sự bất lực trong việc đẩy thị trường theo một hướng là điều khiến nến doji trở nên quan trọng vì đó là mô hình nếncảnh báo sự thay đổi xu hướng. Khi giá di chuyển tăng dần, rõ ràng là phe mua có khả năng và/hoặc mong muốn đẩy giá lên cao hơn. Khi giá tạo một nến doji sau một xu hướng tăng, điều đó chứng tỏ phe mua không thể hoặc không sẵn sàng đẩy giá lên cao hơn nữa. Nếu giá được đưa lên cao quá nhanh, quá xa và quá mua, phe bán khi thấy nến doji xuất hiện sẽ quyết định đây là thời điểm thích hợp để chốt lời và đẩy giá xuống thấp.

Mô hình nến Doji nhảy giá giảm

Một mô hình doji khác là doji nhảy giá giảm. Trong một xu hướng giảm, giá tạo khoảng nhảy giá giảm và sau đó là một nến doji xuất hiện. Phe gấu có thể đẩy giá xuống thấp nhưng không thể thấp hơn nữa vào cuối ngày. Sau khi đóng cửa tạo nến doji, không chắc chắn là giá sẽ di chuyển thế nào từ lúc này. Do đó, Trader phải đợi thêm một cây nến nữa. Nếu bên mua có thể đẩy giá lên cao hơn và tạo một nến tăng thì mô hình nến sao buổi sáng tăng (mô hình Bullish Morning Star) được tạo ra. Nếu một nến giảm được hình thành sau nến doji thì nến doji thể hiện như một giai đoạn nghỉ xả hơi và xu hướng giảm sẽ tiếp tục. Nến giảm thứ hai xác nhận mô hình doji gap giảm.

Mô hình nến Doji nhảy giá tăng

Ngược lại, một doji nhảy giá (gap) tăng xảy ra trong một xu hướng tăng khi giá tạo khoảng nhảy giá (gap) tăng và sau đó là một nến doji xuất hiện. Phe mua có thể đẩy giá lên cao nhưng không thể cao hơn nữa vào cuối ngày. Sau khi đóng cửa ngày giao dịch và tạo nến doji, không chắc chắn là giá sẽ di chuyển thế nào từ lúc này. Kết quả là, Trader phải đợi ngày tiếp theo để xác nhận. Nếu bên bán có thể đẩy giá thấp hơn và tạo một nến giảm thì mô hình nến sao ban chiều giảm (mô hình Bearish Evening Star) được hình thành. Nếu một nến tăng tạo ra sau nến doji, thì nến doji là một ngày nghỉ ngơi cho bên mua và kể từ đó, xu hướng tăng tiếp tục. Nến tăng thứ hai xác nhận mô hình doji gap tăng.

Biểu đồ minh họa nến Doji đảo chiều tại đỉnh

Biểu đồ trên của S&P 500 ETF (SPY) thể hiện ba ví dụ khác nhau của nến doji có vai trò như một dấu hiệu đảo chiều tại đỉnh. Ví dụ đầu tiên xảy ra ngay sau một nến tăng rất dài. Nến doji mở cửa dưới giá đóng cửa của nến tăng và tạo ra một mô hình Harami chữ thập giảm. Nến doji đảo chiều tại đỉnh được xác nhận bởi nến giảm tiếp theo. Ví dụ tiếp theo bao gồm hai nến doji. Nến doji đầu tiên nối tiếp một nến tăng dài và thiết lập mức giá đỉnh mới. Nến doji thứ hai có giá mở cửa cao hơn một chút và chạm tới giá đỉnh của nến doji trước đó. Giá đỉnh được xác nhận bởi nến giảm tiếp theo. Ví dụ thứ ba bắt đầu với một nến tăng. Giá đỉnh nến doji chạm vùng kháng cự được thiết lập tám ngày trước đó và giá được kéo về lại mức giá mở cửa, tạo một nến doji. Nến giảm dài tiếp theo xác nhận nến doji đã tạo giá đỉnh.

Biểu đồ minh họa nến doji đảo chiều tại đáy

Mặc dù theo Nison, nến doji dự báo giá tại đáy không hiệu quả bằng tại đỉnh, doji tạo ra tại đáy được xem như đảo chiều thành công trở thành xu hướng tăng. Một ví dụ được thể hiện trên biểu đồ của Apple (AAPL). Sau một xu hướng giảm dài, một nến doji dài xuất hiện với bóng nến dưới rất dài trông như một cái búa (nến hammer) test thị trường xem phe gấu tạo giá giảm đến mức nào trước khi phe bò bắt đầu mua trở lại và đẩy giá lên cao dần. Sự chần chừ của bên bán bị loại bỏ vào ngày tiếp theo bởi một gap tăng lớn.

Biểu đồ minh họa nến doji tại đỉnh và đáy

Ví dụ biểu đồ của S&P 500 ETF (SPY) minh họa mức đáy được thiết lập bởi một nến doji và sau đó mức đỉnh được hình thành bởi một nến doji. Mức đáy được thiết lập bởi một nến giảm dài và sau đó xuất hiện một nến doji. Đáy nến doji hình thành vùng hỗ trợ và được test ở ngày tiếp theo với một nến tăng, xác nhận sự đảo chiều tại đáy. Một xu hướng tăng tiếp tục cho đến khi xuất hiện nến doji. Nến doji này thiết lập vùng kháng cự với giá đỉnh. Nến giảm tiếp theo xác nhận mô hình, tuy nhiên giá không giảm như kỳ vọng. Một vài ngày sau nến doji xuất hiện. Sau khi nến giảm dài test mức giá tại đỉnh được tạo ra bởi nến doji đầu tiên, giá bắt đầu giảm và xác nhận sự đảo chiều tại đỉnh.

Biểu đồ minh họa mô hình nến doji nhảy giá giảm

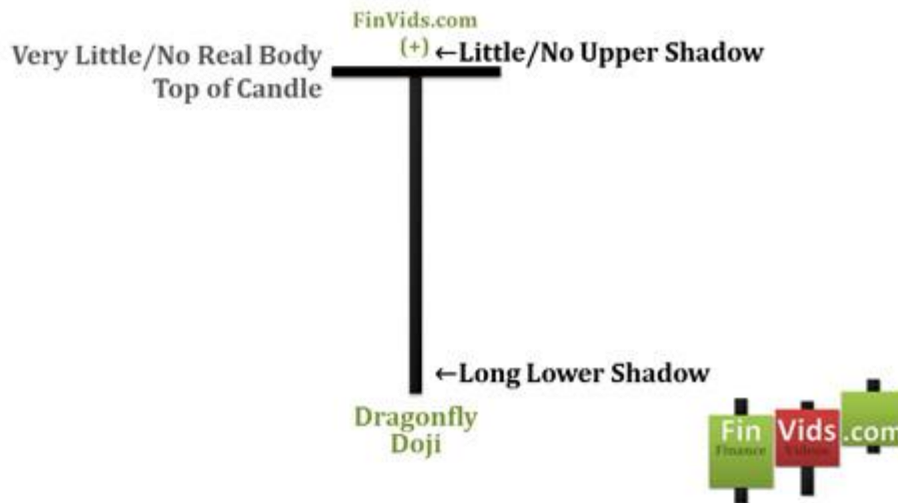
Biểu đồ trên của Gold ETF (GLD) thể hiện một nến doji gap giảm. Xu hướng giảm diễn ra trong nhiều tuần và một gap hiện ra. Nến doji với bóng nến trên và dưới rất nhỏ xuất hiện cho thấy không bên nào có thể đẩy giá đi theo một hướng. Tuy nhiên sự không chắc chắn của thị trường trong ngày tạo ra nến doji đã không còn bởi ngày tiếp theo một nến giảm rất dài hiện ra và xác nhận hướng của nến doji nhảy giá là xu hướng giảm.

Biểu đồ minh họa mô hình nến doji nhảy giá tăng

Biểu đồ trên của Nasdaq 100 ETF (QQQ) có hai nến doji nhảy giá tăng. Trong mỗi ví dụ, một khoảng nhảy giá được nối tiếp bởi một nến doji có bóng trên và dưới ngắn. Chỉ khi nến tăng ngay sau đó xuất hiện, sự do dự thể hiện qua nến doji trước đó được giải quyết.

Nến doji chuồn chuồn

Một nến doji chuồn chuồn là một nến doji tăng báo hiệu một sự đảo chiều tăng sau một xu hướng giảm. Một doji chuồn chuồn được tạo ra khi giá mở cửa và đóng cửa ngang nhau và có bóng nến dưới dài và không có bóng trên (nếu có bóng nến trên rất nhỏ cũng không làm mô hình mất tác dụng). Với nến doji chuồn chuồn, thị trường mở cửa và phe bán có thể đẩy giá xuống thấp như họ đã từng làm với xu hướng giảm trước đây, tuy nhiên mức giá đã chạm đến ngưỡng bên mua sẵn sàng nhảy vào và có thể đẩy giá lên cao trở lại. Khi giá trở về mức mở cửa, nến doji chuồn chuồn được hình thành. Thông thường bóng dưới nến doji chuồn chuồn thể hiện như một vùng hỗ trợ cho giá sau này vì bóng dưới là vùng bên mua sẵn sàng chống lại bên bán và đẩy giá lên cao hơn.

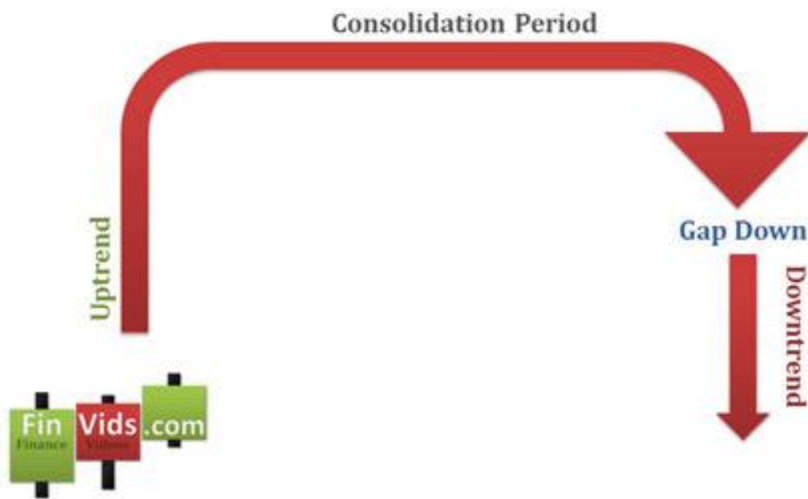
Đối nghịch với nến doji chuồn chuồn là doji bia mộ (gravestone doji)

Biểu đồ minh họa nến doji chuồn chuồn

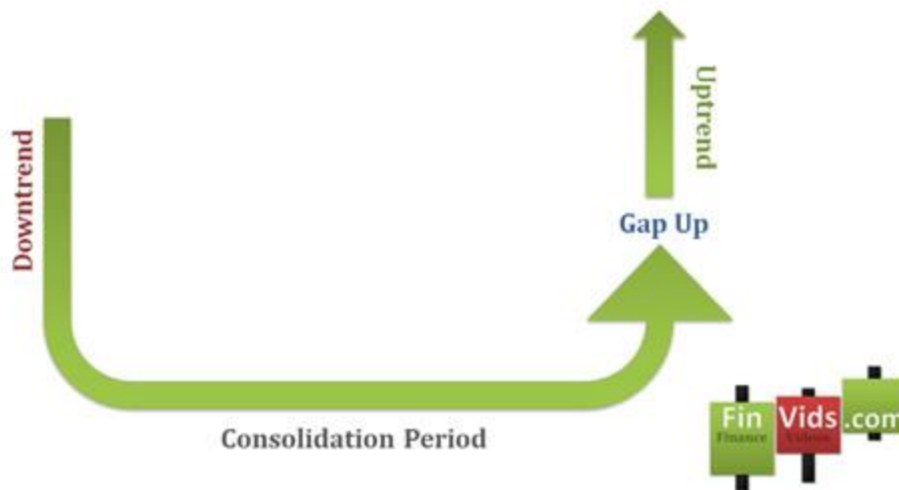
Biểu đồ trên của Silver ETF (SLV) cho thấy một nến doji chuồn chuồn tại đáy của một xu hướng giảm và sau đó đảo chiều tăng dần. Bóng dưới dài thể hiện mức giá bên mua nhảy vào thị trường và có thể đẩy lùi lực bán và đưa giá trở về mức mở cửa. Bóng nến dưới dài của Doji chuồn chuồn tạo ra vùng hỗ trợ cho phe mua trong tương lai, khi giá quay lại vùng này 1 lần nữa.

Mô hình biểu đồ nến Dumpling Top (đỉnh bằng tại đỉnh)

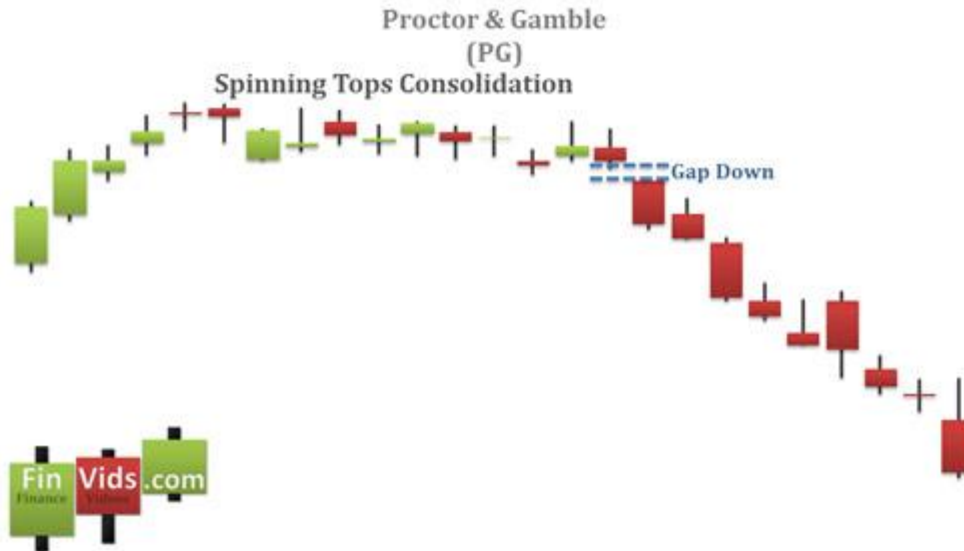
Mô hình đỉnh bằng tại đỉnh xảy ra khi những thân nến nhỏ tăng nhẹ dần và đi ngang rồi giảm dần đi xuống. Mô hình đỉnh bằng tại đỉnh được hoàn thành khi có một nến giảm tạo ra gap giảm từ những nến khác.

Mô hình biểu đồ nến Fry Pan Bottom (đáy bằng tại đáy)

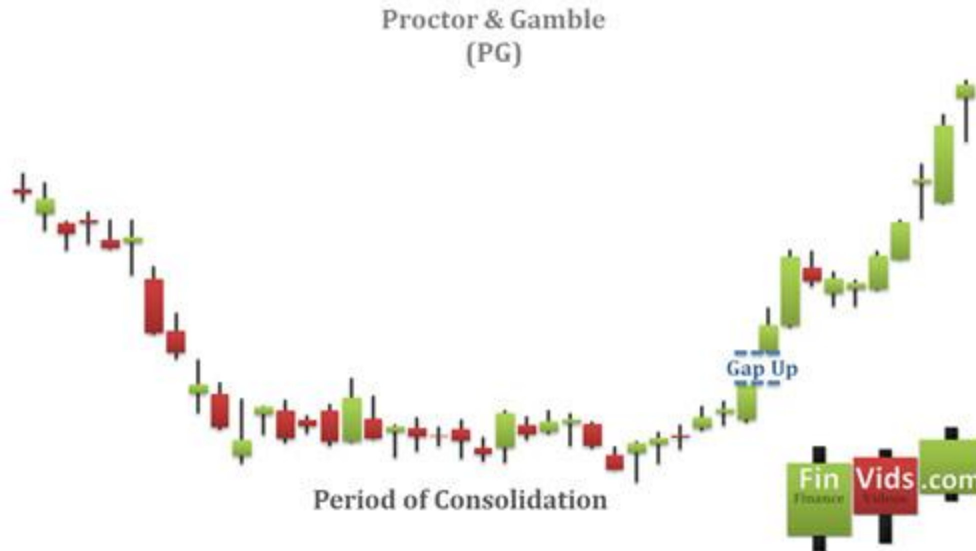
Đối nghịch với đỉnh bằng tại đỉnh là mô hình đáy bằng tại đáy. Mô hình này xảy ra khi những thân nến nhỏ giảm nhẹ dần và đi ngang rồi tăng dần đi lên. Mô hình đáy bằng tại đáy được hoàn thành khi có một nến tăng tạo ra khoảng nhảy giá tăng từ những nến còn lại.

Biểu đồ minh họa mô hình Dumpling Top

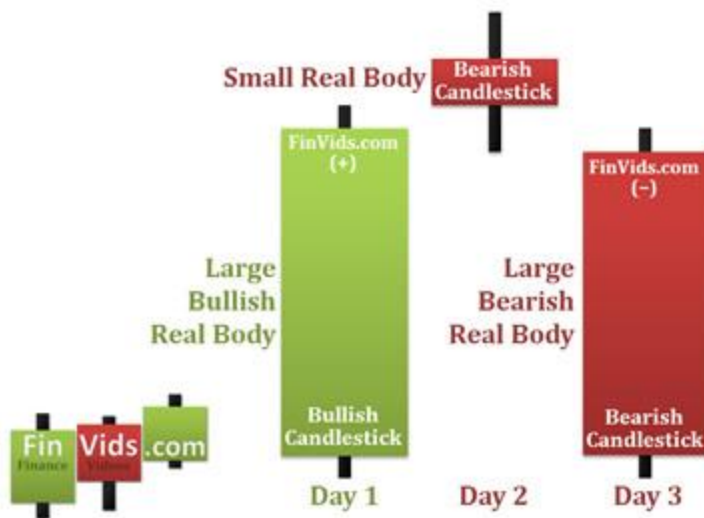
Biểu đồ trên của Proctor & Gamble (PG) minh họa mô hình đỉnh bằng tại đỉnh. Chú ý rằng đỉnh biểu đồ chứa nhiều nến thân nhỏ và gần như đi ngang. Điều đó chứng tỏ không bên nào hoàn toàn kiểm soát vùng này. Kể từ sau khi một nến giảm mạnh tạo khoảng nhảy giá giảm được thể hiện bằng hai đường màu xanh trên biểu đồ nằm ngoài vùng đi ngang, mô hình đỉnh bằng tại đỉnh được xác nhận và giá được kỳ vọng sẽ giảm xuống sâu, trong ví dụ trên của Proctor & Gamble, giá đi theo xu hướng giảm.

Biểu đồ minh họa nến Fry Pan Bottom

Biểu đồ của Intel (INTC) chỉ ra một ví dụ của mô hình chảo rán tại đáy. Chú ý rằng tất cả nến thân nhỏ gần như đi ngang sau khi giá giảm. Mô hình đáy bằng tại đáy được xác nhận bởi một nến tăng dài tạo khoảng nhảy giá tăng (minh họa bằng hai đường xanh trên biểu đồ) và nằm ngoài vùng đi ngang.

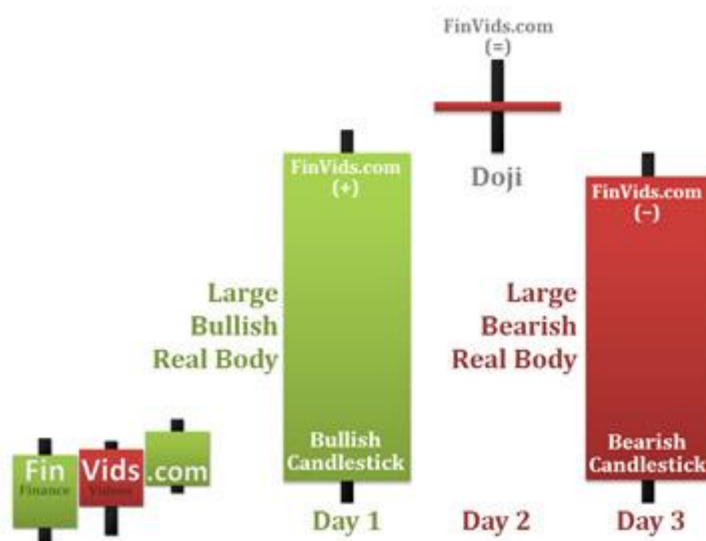
Mô hình Evening Star

Evening Star và Evening doji Star (sao doji ban chiều) là những mô hình đảo chiều tại đỉnh và gồm ba nến. Tương tự như buổi chiều tà giúp dự báo rằng màn đêm sẽ bao phủ bầu trời, mô hình nến Evening Star cho biết giá có khả năng sẽ giảm dần.

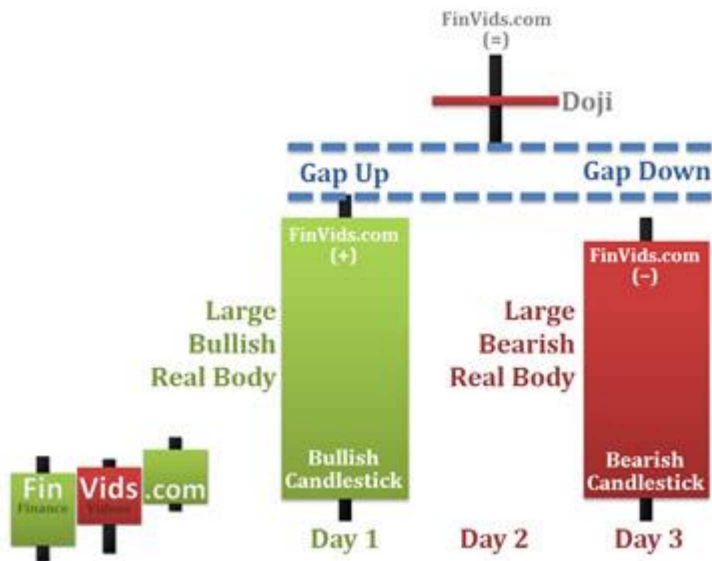
Ngày đầu tiên của mô hình nến Evening Star gồm một nến tăng dài sau một xu hướngtăng liên tục. Tiếp đến là nến thứ hai tạo khoảng nhảy giá tăng, nghĩa là nến mở cửa tại mức giá cao hơn giá đóng cửa của nến trước đó. Nến thứ hai nên là một nến nhỏ và có thể là nến tăng hoặc nến giảm, nhưng ý chính ở đây là thân nến thứ hai phải ở trên thân nến thứ nhất. Cuối cùng, nến thứ ba của mô hình Evening Star là một nến giảm mạnh có giá đóng cửa nằm trong thân nến tăng thứ nhất. Phần mềm vẽ biểu đồ của ThinkorSwim (2011) yêu cầu rằng nến thứ ba đóng cửa dưới điểm giữa thân nến đầu tiên. Hơn nữa, nếu nến thứ ba tạo khoảng nhảy giá giảm sẽ hợp lý hơn, nhưng không thật sự cần thiết để mô hình này có hiệu lực.

Mô hình Evening Doji Star

Một biến thể của Evening Star là ***Evening Doji Star*** có nến thứ hai là nến doji thay vì một nến tăng hoặc giảm nhỏ của mô hình sao ban chiều. Nến doji được tạo ra khi giá mở cửa và đóng cửa xấp xỉ bằng nhau.

Mô hình Abandoned Baby Top (đứa trẻ bị bỏ tơi tại đỉnh)

Thỉnh thoảng trong mô hình sao doji ban chiều, nến doji thứ hai xuất hiện với giá đáy của nến này cao hơn giá đỉnh của nến thứ nhất và nến thứ ba, và khi điều này xảy ra, nó sẽ tạo thành một biến thể hiếm thấy của sao doji ban chiều được gọi là Abandoned Baby Top.

Các đặc tính tăng khả năng xảy ra Evening Star đảo ngược xu hướng

Steve Nison (1991, p. 63) đưa ra những thuộc tính sau đây của mô hình Evening Star làm tăng khả năng xảy ra của một xu hướng đảo ngược:

- Một khoảng nhảy giá xảy ra giữa thân nến đầu tiên và thân nến thứ hai và một khoảng nhảy giá xảy ra giữa thân nến thứ hai và thân nến thứ ba.

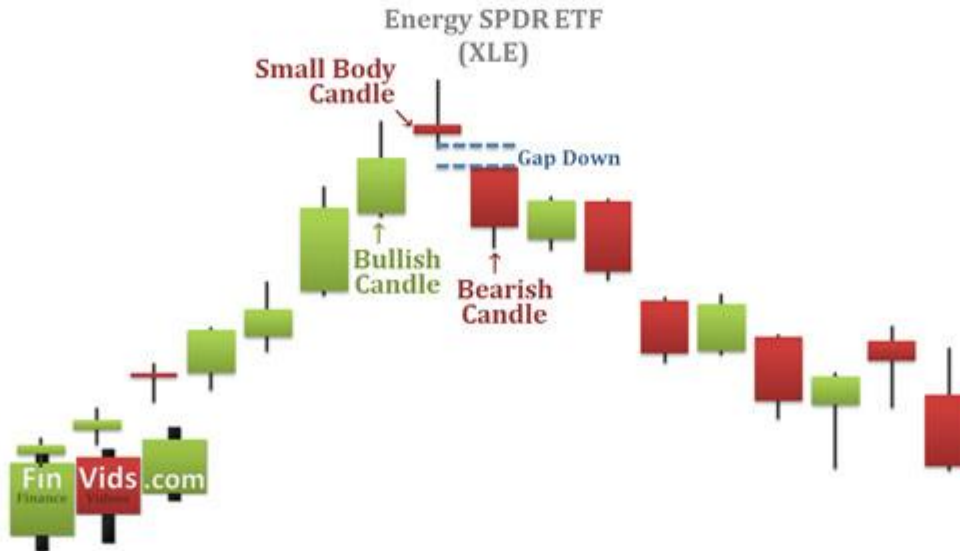
- Mức đóng cửa của nến giảm thứ ba đâm xuyên càng nhiều vào vùng giá của nến tăng thứ nhất, lực bán càng mạnh.

- Khối lượng giao dịch của nến tăng đầu tiên thấp, nhưng ngược lại, khối lượng giao dịch của nến giảm thứ ba cao. Khối lượng giao dịch cao chứng tỏ bên bán rất quyết tâm làm đảo chiều xu hướng tăng trước đó.

Diễn biến tâm lý trong mô hình đảo chiều nến sao ban chiều

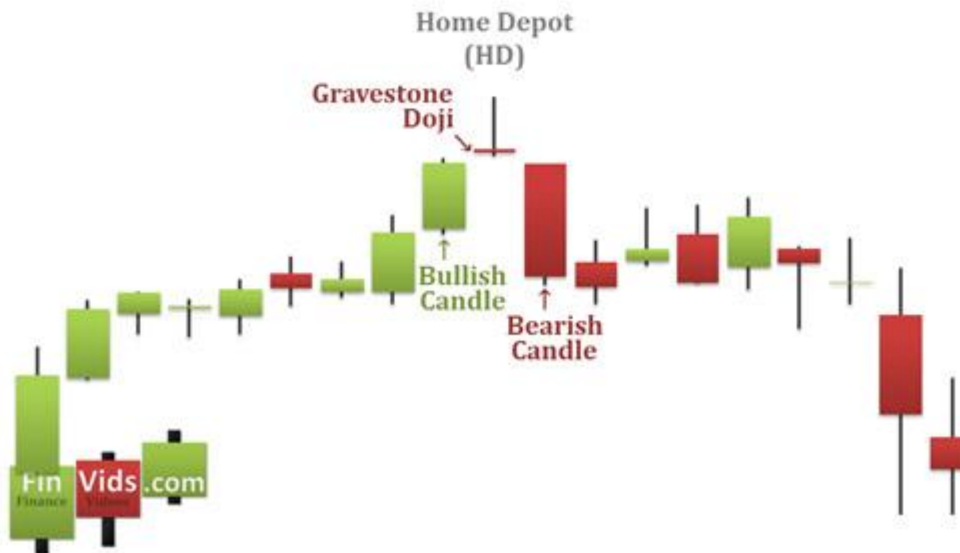
tâm lý thị trường của mô hình nến sao ban chiều được mô tả dưới đây: Ngày đầu tiên của nến sao ban chiều là một nến tăng dài củng cố cho xu hướng tăng đang diễn ra. Sau đó, nến thứ hai mở cửa với giá cao hơn giá đóng cửa nến trước đó, do đó tạo gap tăng và chứng tỏ thêm một lần nữa phe mua đang nắm quyền kiểm soát thị trường. Thật không may cho bên mua, giá không thể được đẩy lên cao nữa. Nến doji hoặc nến có thân nhỏ thứ hai cho thấy có một sự bế tắc giữa bên mua và bên bán. Sự bế tắc bị phá vỡ vào ngày thứ ba, khi bên bán chứng tỏ họ có đủ lực để tạo ra một nến giảm dài.

Biểu đồ minh họa nến sao ban chiều

Biểu đồ trên của Energy SPDR ETF (XLE) là một ví dụ của một mô hình nến sao ban chiều. Sáu nến trước đó xác định một xu hướng tăng, với nến đầu tiên của mô hình sao ban chiều là một nến tăng. Ngày thứ hai là một gap tăng và mở cửa trên giá đóng cửa của nến trước đó. Đây là sự tiếp diễn của xu hướng tăng trước đó. Tuy nhiên, sau khi chỉ tăng một chút so với giá mở cửa, giá đứng yên và phe bán có thể đẩy giá xuống để đóng cửa với giá thấp hơn một chút giá mở cửa. Nến thứ ba là cần thiết để xác nhận hoàn thành mô hình nến sao ban chiều. Nếu nến thứ ba mở cửa cao hơn thì rõ ràng bên mua vẫn còn nắm kiểm soát và giá có thể được đưa lên cao hơn nữa. Tuy nhiên ở biểu đồ trên, nến thứ ba mở cửa với giá thấp hơn và khi đóng cửa đã hoàn toàn loại bỏ lực mua của nến tăng đầu tiên và hoàn thành mô hình đảo chiều nến sao ban chiều. Sau đó, tám cây nến tạo xu hướng giảm được tạo ra.

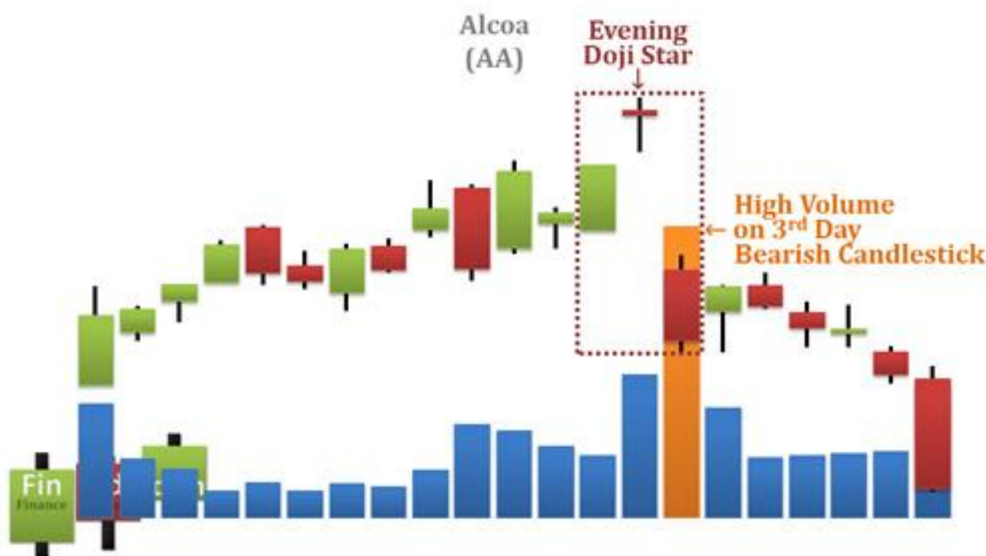
Biểu đồ minh họa mô hình Evening Doji Star (và Abandoned Baby Top)

Một mô hình nến sao doji ban chiều được thể hiện ở biểu đồ trên của Home Depot (HD). Nến doji xuất hiện ở ngày thứ hai và cho thấy sự chần chừ của thị trường. Có thể thấy ở biểu đồ trên, nến doji thứ hai của mô hình sao doji ban chiều mở cửa trên giá đóng cửa của nến trước đó và tạo một gap tăng. Nến doji có bóng trên dài cho thấy trong ngày bên mua có thể đẩy giá lên cao hơn. Tuy nhiên, bên mua đẩy giá lên cao bao nhiêu thì bên bán đẩy xuống thấp bấy nhiêu, và khi đóng cửa, giá bằng đúng với giá mở cửa trong ngày. Mô hình nến Evening Doji Star diễn ra vào ngày thứ ba khi giá tạo gap giảm và giá hoàn toàn đâm xuyên xuống dưới vùng thân nến của nến tăng đầu tiên.

Biểu đồ trên là một ví dụ của mô hình Abandoned Baby Top. Để được công nhận là mô hình này, đáy của nến thứ hai phải cao hơn đỉnh của ngày thứ nhất và ngày thứ ba, do đó thật sự có một khoảng gap trong biến động giá.

Biểu đồ mô hình Evening Doji Star (khối lượng giao dịch ngày thứ ba cao hơn ngày thứ nhất)

Nếu khối lượng giao dịch ngày thứ ba vượt hơn hẳn khối lượng giao dịch ngày thứ nhất của mô hình sao ban chiều, Steve Nison nói rằng điều này sẽ làm tăng khả năng xảy ra mô hình nến sao ban chiều là mô hình đảo chiều tại đáy. Biểu đồ trên của Alcoa (AA) cho thấy khối lượng giao dịch trước ngày thứ hai của mô hình sao

ban chiều là không nhiều, tuy nhiên, vào ngày thứ hai, đặc biệt là ngày thứ ba khi volume khối lượng giao dịch tăng mạnh, vượt trội so với volume khối lượng giao dịch ngày đầu tiên. Cần nhắc lại, khi khối lượng giao dịch tăng đồng nghĩa với việc có nhiều Trader hứng thú với mức giá trong phiên giao dịch này. Ở biểu đồ trên, vào ngày thứ ba của mô hình sao ban chiều, khối lượng giao dịch tăng cộng với khoảng khoảng nhảy giá giảm và nến giảm có thể được giải thích là rất nhiều cổ phần đã được sang nhượng giữa người mua và người bán và người bán phải bán với giá thấp để thu hút người mua với mức giá hấp dẫn. Sự e ngại của bên bán khi bán nhiều cổ phần với giá thấp cho thấy một dấu hiệu bên bán hiện đang kiểm soát.

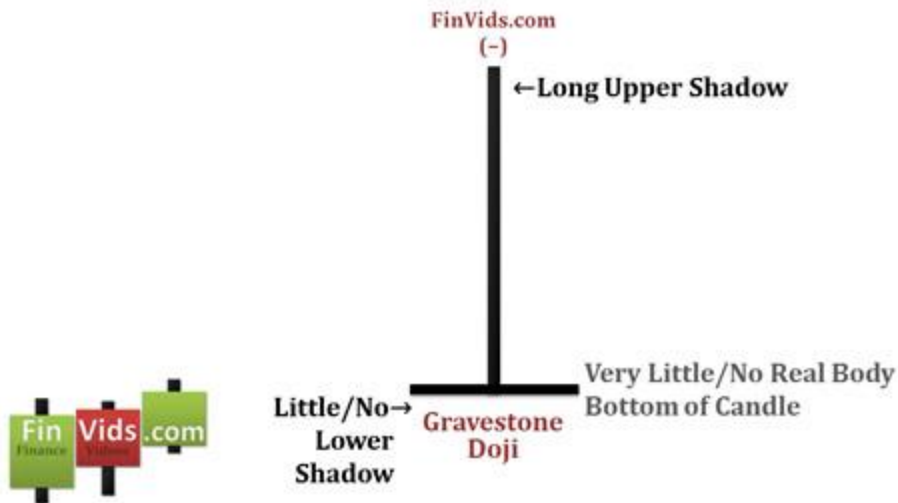
Mô hình nến Evening Doji Star tạo vùng kháng cự

Thỉnh thoảng một mô hình sao ban chiều có thể đóng vai trò như một kháng cự cho vùng tích lũy sau một xu hướng tăng giá. Biểu đồ trên của Johnson and Johnson (JNJ) minh họa cách mô hình sao ban chiều đánh dấu vùng kháng cự. Sau xu hướng tăng trước đó và xuất hiện nến tăng đầu tiên của mô hình Evening Doji Star, nến doji thứ hai báo hiệu sự do dự. Một khi nến giảm của ngày thứ ba loại bỏ khoảng tăng của nến tăng đầu tiên, một đường kháng cự được vẽ trên biểu đồ bởi bên bán khi ở mức đó họ cảm thấy thoải mái để đặt lệnh bán. Vùng kháng cự được thử lại 23 ngày sau đó và vẫn giữ nguyên.

Đối nghịch với mô hình Evening Star là mô hình Morning Star.

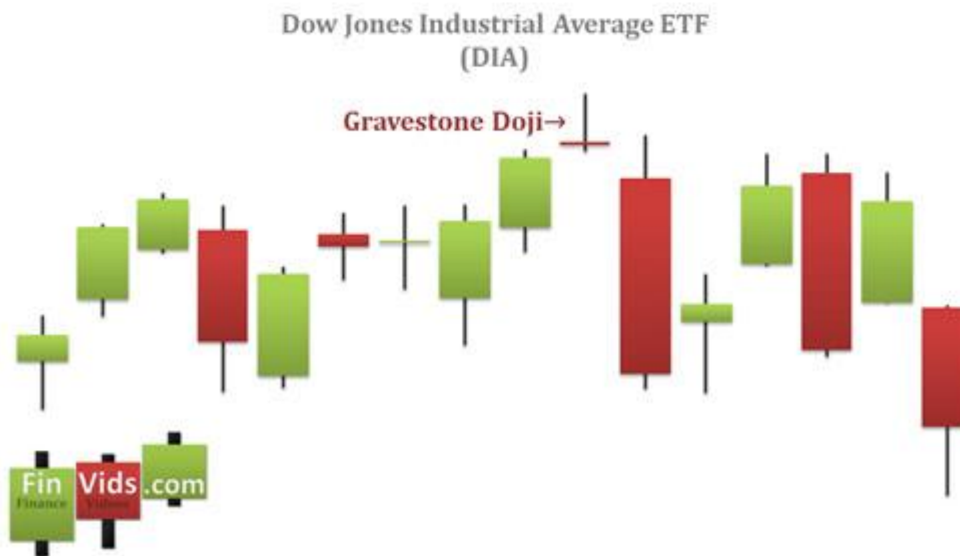
Nến Doji bia mộ

Nến doji bia mộ là một nến đảo chiều tại đỉnh. Một doji bia mộ là một doji đặc thù có giá mở cửa và đóng cửa nằm ở đáy nến và nến có bóng trên dài và không có bóng dưới (nếu có bóng dưới rất nhỏ thì mô hình này vẫn đúng). Vào lúc mở cửa, bên mua đã tiếp tục xu hướng tăng trước đó và đẩy giá lên cao hơn, tuy nhiên trong ngày giá đã đạt đến mốc bên bán nắm quyền kiểm soát và đẩy giá ngược lại về mốc giá mở cửa. Theo Nison (1991, p. 159), bóng nến trên càng dài và giá càng tăng cao, nến doji bia mộ sẽ tạo sự đảo chiều càng mạnh. Mặc dù nến doji bia mộ là một dạng đặc thù của nến bắn sao (shooting star), Nison (1991, p. 161) phát biểu rằng doji bia mộ có khả năng tạo giá giảm nhiều hơn nến bắn sao.

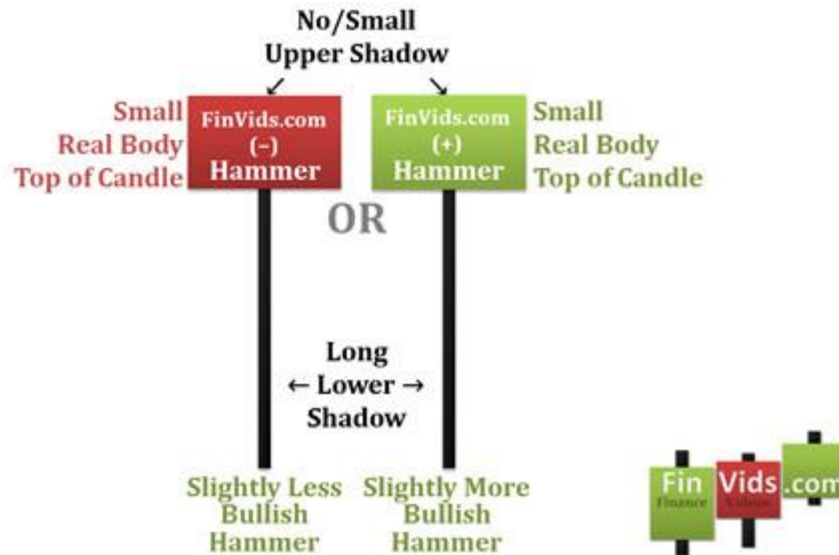
Đối nghịch với nến doji bia bộ là nến doji chuồn chuồn.

Biểu đồ minh họa nến Doji bia mộ

Mô hình trên của Dow Jones Industrial Average ETF (DIA) cho thấy một doji bia mộ đánh dấu đỉnh của một xu hướng tăng. Có thể thấy rằng đỉnh của bóng trên của doji bia mộ tạo nên vùng kháng cự mà không bị phá vỡ những ngày sau đó.

Nến Hammer

Mô hình hammer là một mô hình đảo chiều tăng, sau một xu hướng giảm. Trong tiếng Nhật mô hình này được gọi là "takuri" có nghĩa là "cố gắng đo lường độ sâu của nước bằng cách cảm nhận về cái đáy". Bóng nến dưới nên có chiều cao gấp đôi chiều cao thân nến, đó là khu vực mà lực mua đẩy giá xuống, nhưng gặp lực bán kháng cự đẩy giá tăng ngược lại đến vùng trên cùng của nến.

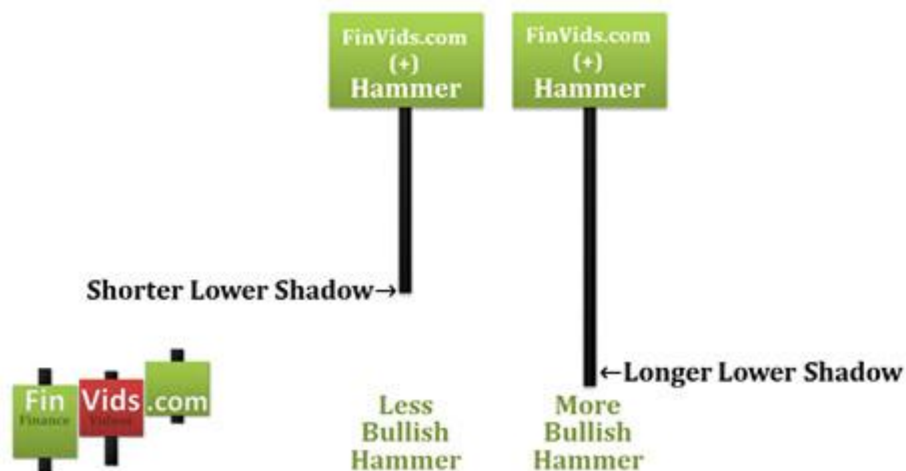
- Nến hammer không nên có bóng nến tăng, nhưng có thể có nếu đoạn bóng này tương đối nhỏ.
- Thân nến nên nằm trên cùng của vùng biên độ nến. Thân nến có thể là tăng hoặc giảm, nhưng tăng sẽ tốt hơn.
- Bóng nến dưới nên dài ít nhất là gấp đôi chiều cao thân nến.

Hoặc cũng có thể được định nghĩa như sau:

- Thân nến hammmer vào khoảng 30% độ dài bình quân thân nến của khoảng 20 nến trước đó.
- Bóng nến dưới nên dài ít nhất gấp đôi thân nến.
- Xu hướng của ba nến trước đó là giảm.

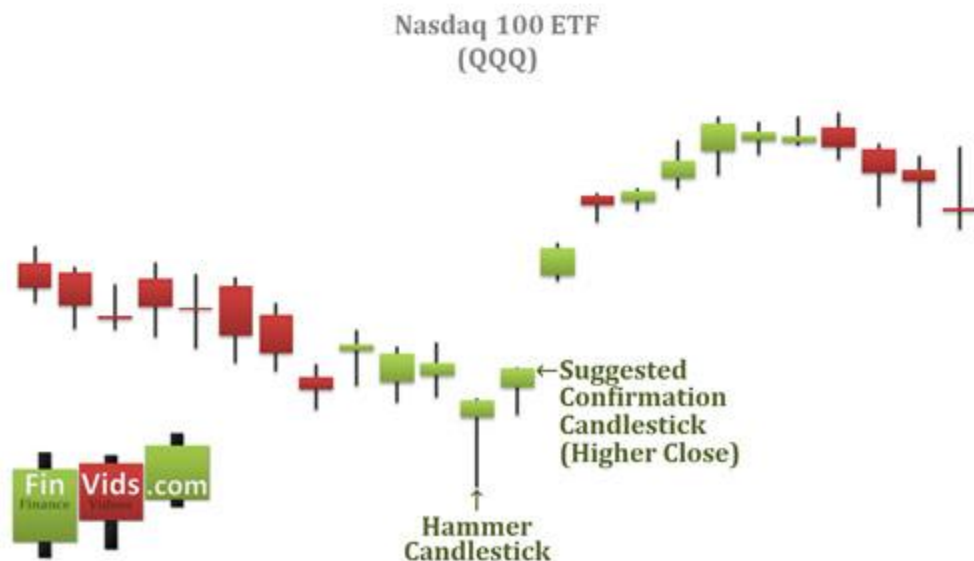
Nếu nến Hammer có thân nến tăng thì có thể suy luận rằng lực bán đã đẩy giá xuống trong khoảng đầu phiên giao dịch, nhưng lực mua đã đảo ngược lại, thậm chí đã đẩy giá lên một điểm cao mới trong phiên giao dịch. Điều này có thể được hiểu như một khả năng tăng trong tương lai.

Bóng nến dưới dài hơn là xu hướng tăng mạnh hơn

Steve Nison (1991) lưu ý rằng "nếu bóng nến dưới dài hơn, bóng nến trên ngắn hơn, và thân nến nhỏ hơn thì nến Hammer càng quan trọng hơn ... nó nghiêng nhiều về khả năng tăng hơn nếu thân nến Hammer là thân nến tăng, tức giá đóng cửa cao hơn giá mở cửa".

Biểu đồ minh họa mô hình nến hammer

Biểu đồ chỉ số Nasdaq 100 ở trên cho thấy một xu hướng giảm được kết thúc bằng một nến hammer với bóng dưới dài. Bóng nến dưới dài cho thấy thị trường đã tìm ra vùng hỗ trợ mà tại đó lực mua đẩy giá tăng ngược lại về giá mở cửa của nến

Hammer. Một tín hiệu xác nhận thêm là giá đóng cửa của nến tiếp theo cao hơn giá đóng của của nến hammer, và một xu hướng tăng đã bắt đầu.

Nến Hammer thử lại đường xu hướng tăng

mô hình nến hammer thường được thấy chạm vào đường hỗ trợ và đường xu hướng để xác minh độ mạnh của chúng. Thông thường cái bóng dưới của nến hammer sẽ đâm xuyên xuống vùng hỗ trợ hoặc đường xu hướng, nhưng lực bán không có khả năng làm nến đóng cửa ở dưới khu vực hỗ trợ; thay vào đó, lực mua có khả năng đẩy giá tăng cao trở lại và đóng nến ở mức trên vùng hỗ trợ và do đó cho thấy đường hỗ trợ vẫn còn tác dụng.

Biểu đồ chỉ số S&P Mid-Cap 400 bên trên cho thấy một kênh tăng giá. Đường màu xanh giảm từ đỉnh bên trái xuống đáy bên phải minh họa cho việc giá di chuyển từ kênh giá phía trên xuống kênh giá phía dưới, do vậy nó hội đủ yêu cầu của một mô hình nến hammer là chỉ khả dụng khi xảy ra phía sau một xu hướng giảm. Bóng dưới của nến hammer đã đâm qua đáy kênh tăng của xu hướng tăng trước đó. Tuy nhiên, vào cuối phiên, lực mua đã đẩy giá vượt khỏi đáy kênh giá này và đóng nến tại mức giá cao hơn mức mở cửa và do đó cho thấy đường hỗ trợ vẫn có tác dụng.

Tín hiệu mua mạo hiểm theo Nison

Đối với những Trader ưa mạo hiểm thì Nison gợi ý nên mua ngay sau khi nến hammer xuất hiện, điểm đặt dừng lỗ là bên dưới đáy của nến hammer. Ngược lại đối với những Trader không thích mạo hiểm thì nên đợi giá thử lại lại khu vực hỗ trợ của nến hammer rồi mới mua.

Biểu đồ giá phía trên của chỉ số S&P Mid-Cap 400 là một ví dụ cho thấy phương pháp đối với các trader ưa mạo hiểm đã hoạt động tốt. Trader đã mua tại mức giá gần mức giá đóng cửa của phiên giao dịch khi mô hình nến hammer đã hình thành rõ ràng và mức kháng cự trước đó không bị phá. Nếu trader chờ đợi các mức giá quay lại test đường hỗ trợ, họ đã mất đi một giao dịch có lợi nhuận - profitable trade).

Phương pháp đợi mở cửa nến tiếp theo để xác nhận tín hiệu mua của Rhoads

Rhoads (2008) gợi ý rằng bạn cũng có thể đợi đến khi mở cửa phiên giao dịch tiếp theo để xác định liệu có nên mua hay không. Nếu giá mở cửa của phiên giao dịch tiếp theo lớn hơn giá đóng cửa của nến hammer thì thực hiện lệnh mua, nếu ngược lại thì thì nên bỏ qua mô hình hammer này.

Một mô hình nến hammer xuất hiện trên biểu đồ giá của Exon Mobil sau sáu phiên giảm trước đó và đã chạm mức hỗ trợ. Nếu là một trader mạo hiểm, họ đã tực hiện lệnh mua tại mức giá đóng cửa của nến hammer và đặt dừng lỗ bên dưới đáy của nến hammer. Tuy nhiên, bằng cách kiên nhẫn và chờ đợi mức giá mở cửa của phiên tiếp theo, cụ thể là giá mở cửa thấp hơn giá đóng cửa của nến hammer, trader này đã tránh được một ngày giảm điểm mạnh đến 1.7%.

Mô hình Hanging Man

mô hình nến hanging man là một mô hình đảo chiều giảm xảy ra trong xu hướng tăng và cảnh báo khả năng tạo đỉnh của xu hướng tăng đó. Một nến với thân ngắn có bóng dưới dài và bóng tăng nhỏ hoặc không có (hanging man) báo hiệu rằng áp lực bán có khả năng đẩy giá đi xuống trong cả phiên giao dịch cho thấy đó là một ngưỡng nhạy cảm về giá. Tuy nhiên, lực mua có khả năng đẩy giá lên trở lại quanh mức giá mở cửa của phiên giao dịch. Điều quan trọng là bạn phải chờ đợi tín hiệu xác nhận rằng xu hướng đã thật sự thay đổi sang xu hướng giảm. Tín hiệu xác nhận xảy ra khi giá đóng cửa của phiên giao dịch tiếp theo thấp hơn thân nến hanging man, nếu ngược lại thì mô hình hanging man không khả dụng.

Nến hanging man được định nghĩa như sau:

- Thông thường nến hanging man có bóng nến tăng nhỏ/không có.
- Thân nến nên nằm ở phần đỉnh của biên độ cây nến. Thân nến có thể tăng hoặc giảm, nhưng với mô hình hanging man thì thân nến giảm sẽ thích hợp hơn.
- Bóng nến giảm của hanging man nên dài ít nhất là gấp đôi thân nến.

Hoặc có một định nghĩa khác:

- Thân nến của hanging man vào khoảng 30% bình quân độ dài thân nến của 20 nến trước đó.
- Bóng nến giảm của hanging man nên dài ít nhất là gấp đôi thân nến.
- Xu hướng của 3 phiên giao dịch trước đó là tăng.

Nison (1991) lưu ý "Bóng nến dưới càng dài hơn, bóng nến trên càng ngắn hơn và thân càng nhỏ hơn thì càng làm cho mô hình của hanging man trở nên hiệu quả hơn... và sẽ nghiêng nhiều về giảm hơn nữa nếu thân nến của hanging là giảm". Nguyên nhân là do nếu hanging man có một thân nến giảm thì lực mua không có khả năng đẩy giá về mức mở cửa, cho thấy lực mua đã thực sự mất đà trong ngày; điều này cho thấy rằng xu hướng tăng trước đó có thể đang mất lực và việc thay đổi xu hướng có thể xảy ra trong vài phiên giao dịch tới.

Diễn biến tâm lý của mô hình hanging man

Nguyên nhân việc mô hình hanging man yêu cầu một tín hiệu xác nhận của ngày giao dịch tiếp theo được giải thích bằng khía cạnh tâm lý thị trường. Thông thường thời điểm náo nhiệt nhất của một phiên giao dịch đó là lúc mở cửa và lúc đóng cửa. Vì giá mở cửa và đóng cửa của hanging man xảy ra tại phần trên của cây nến, bất cứ Trader nào mua tại mức giá đóng cửa hay mở cửa đều sẽ thua lỗ nếu phiên giao dịch tiếp theo mở cửa ở mức giá thấp hơn. Tùy thuộc vào độ mạnh của phần nến giảm, những Trader đã mua tại mức giá mở hoặc đóng của hanging man có thể đã bỏ cuộc, đặc biệt là khi xu hướng tăng đã bị gãy, và chốt lệnh mua chịu lỗ, cho thấy khả năng một đợt bán tháo trong tương lai và giúp xác nhận rằng hanging man đã tạo đỉnh. Ngược lại nếu giá mở cửa ở phiên tiếp sau cao hơn, những trader mua tại mức giá đóng cửa hay mở cửa của hanging man đang có lãi và không có lý do để bán, đơn giản bởi vì đây chỉ là một sự tiếp diễn xu hướng tăng trước đó và là một mô hình hanging man sai.

Biểu đồ minh họa mô hình Hanging Man được xác nhận bởi phiên giao dịch giảm điểm tiếp sau

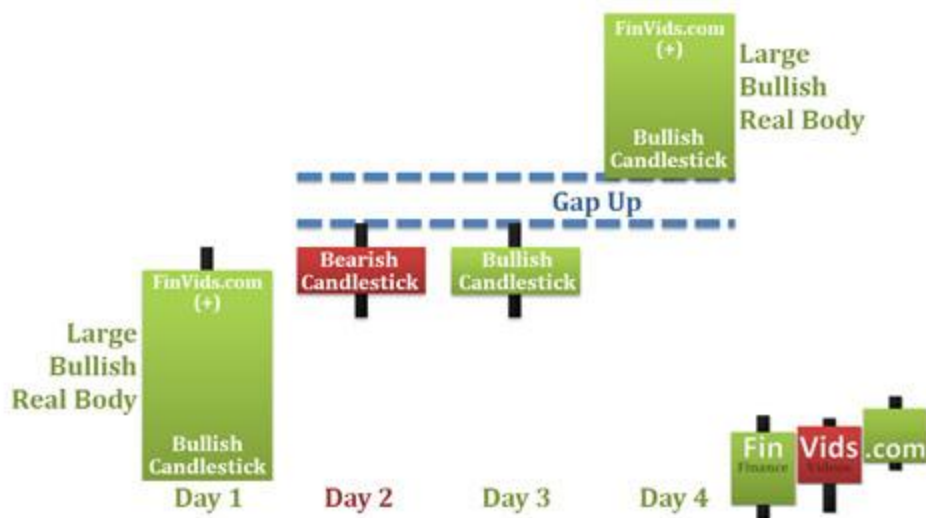
Biểu đồ chỉ số công nghiệp DowJones cho thấy một xu hướng tăng đã kết thúc bằng một hanging man trên đỉnh. Có thể thấy hanging man đã mở cửa và đóng cửa ở mức giá cao hơn mức giá của xu hướng trước đó; trông giống như một sự phá ngưỡng vừa xảy ra. Không may là lực mua của ngày tiếp theo đã bị giảm xuống. Và như đã nói về diễn biến tâm lý của mô hình hanging man ở trên, những trader đã mua tại mức giá mở hoặc đóng cửa đang chịu lỗ, đã bị rơi vào một cú phá ngưỡng (breakout) sai. Những trader đang còn giữ lệnh có khả năng sẽ cắt lỗ, do vậy tạo thêm áp lực bán mạnh hơn. Trong ví dụ này, hanging man là khởi đầu cho một xu hướng giảm trong nhiều tháng.

Biểu đồ minh họa mô hình Hanging Man bị sai khi ngày giao dịch tiếp theo vẫn tăng giá

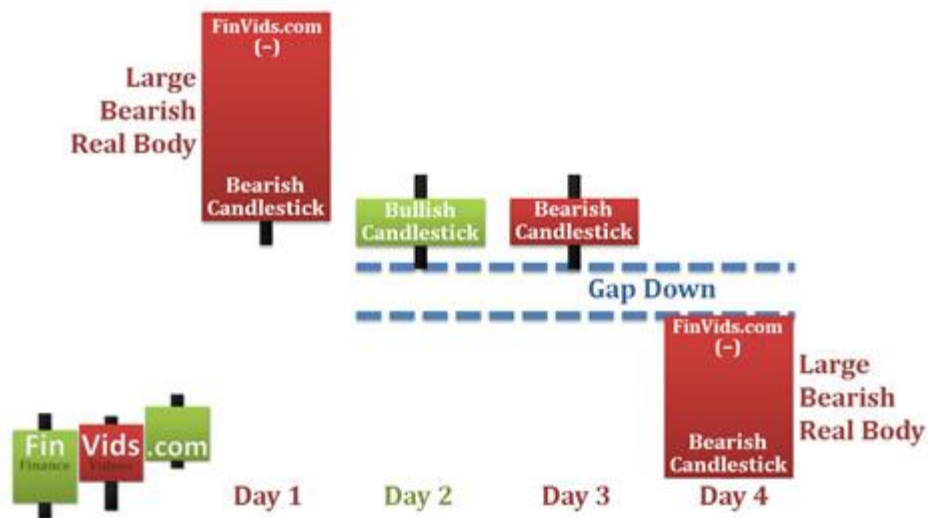
Biểu đồ giá vàng cho thấy giá tăng liên tục cho đến khi nến hanging man xuất hiện. Tuy nhiên, giá mở cửa phiên tiếp theo đã cao hơn giá đóng cửa của hanging man và giá đóng cửa của nó cũng cao hơn giá cao nhất của hanging man. Rõ ràng điều này không đúng với quy tắc của mô hình hanging man rằng giá mở cửa ngày tiếp theo phải nằm dưới thân của nến hanging man. vì vậy trong trường hợp này, hanging man không được áp dụng như là mô hình đảo chiều.

Mô hình nến tăng tiếp diễn High Price Gapping Play

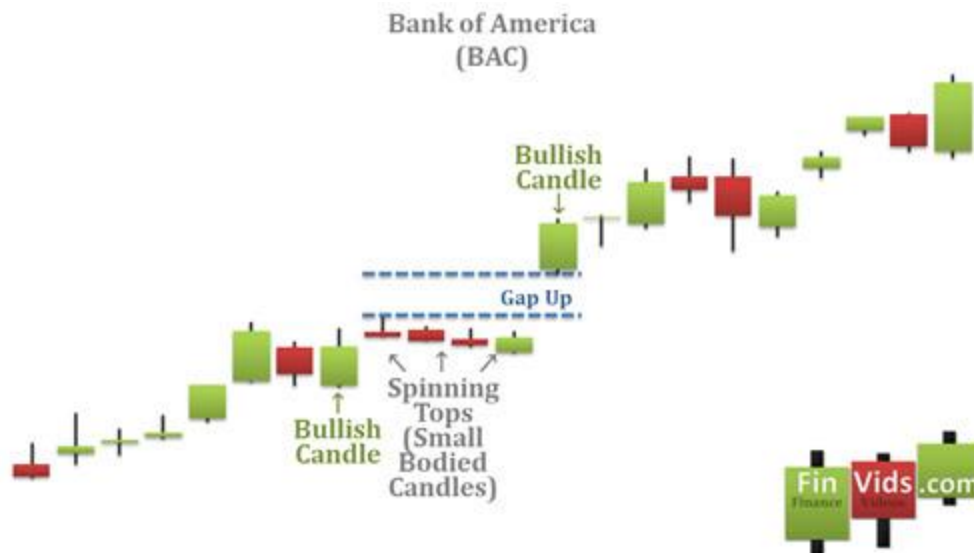
High Price Gapping Play xảy ra khi có một nến tăng mạnh, rồi sau đó là một vài nến thân ngắn đóng vai trò như một giai đoạn tích lũy, và kết thúc với một nến tăng mạnh và tạo một khoảng khoảng nhảy giá giữa giai đoạn tích lũy và giá mở cửa của nến tăng đó (xem hình). Lưu ý rằng số lượng nến ở khu vực tích lũy không nên nhiều hơn 11 nến.

Mô hình nến giảm tiếp diễn Low Price Gapping Play

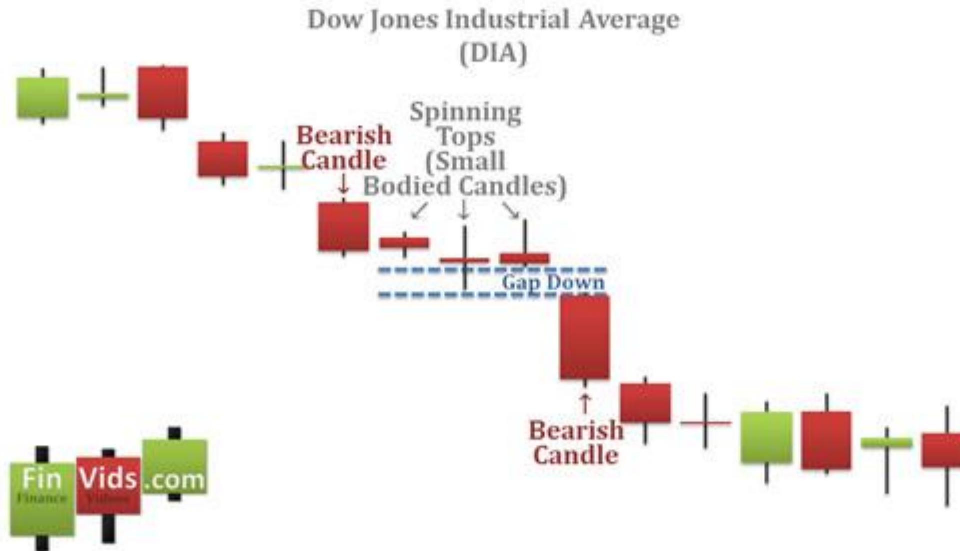
Low Price Gapping Play xảy ra khi có một khu vực tích lũy giá với những nến nhỏ có thân ngắn xuất hiện sau một xu hướng giảm trước đó, và tiếp sau lại có một nến giảm , đồng thời, giữa nến giảm mới và khoảng tích lũy có một khoảng nhảy giá (gap). Điều này cho thấy khả năng giá sẽ tiếp tục xu hướng giảm.

Biểu đồ minh họa mô hình High Price Gapping Play

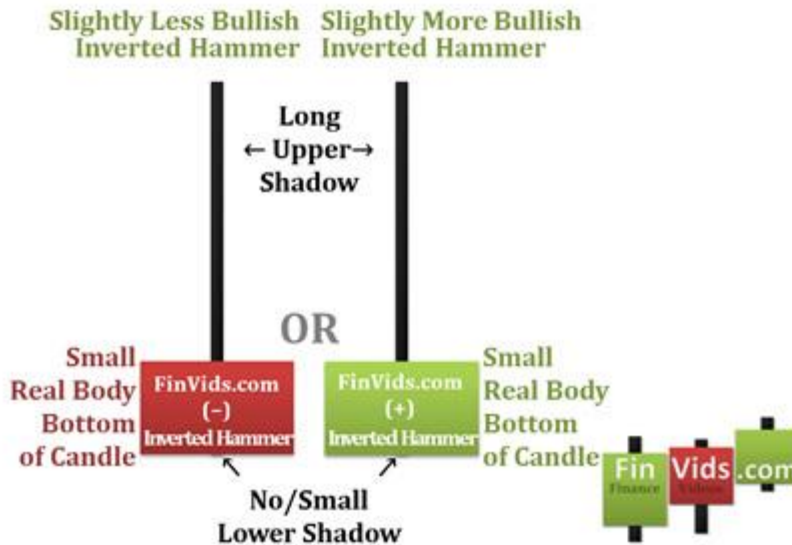
Một ví dụ về mô hình High Price Gapping Play trên biểu đồ của Bank of America (BAC). Một nến tăng mạnh thuận với xu hướng tăng trước đó và được theo sau bởi một khu vực tích lũy giá với bốn nến thân nhỏ. Sau cùng, có một nến tăng được tạo ra sau khoảng nhảy giá giữa khu vực tích lũy và báo hiệu xu hướng tăng được tiếp tục.

Biểu đồ minh họa mô hình Low Price Gapping Play

Biểu đồ của chỉ số công nghiệp Dow Jones minh họa cho mô hình Low Price Gapping Play. Một nến giảm mạnh đi chung với xu hướng giảm trước đó được theo sau bởi một khu vực tích lũy giá với 3 nến giảm có thân nhỏ. Xu hướng giảm được tiếp tục sau khi có một khoảng nhảy giá giữa nến giảm mạnh tiếp sau khu vực tích lũy.

Mô hình nến Inverted Hammer - Búa ngược

Mô hình nến búa ngược

Mô hình có dạng tương tự với mô hình nến búa ở chỗ nó xuất hiện trong xu hướnggiảm và là mô hình đảo chiều tại đáy. mô hình nến búa ngược có thân nến nhỏ, thân nến có thể tăng hay giảm điểm, và có bóng nến dài bên trên với bóng nến nhỏ hoặc ngắn phía bên dưới. Một Trader khi phát hiện ra nến búa ngược nên chờ phiên giao dịch tiếp sau kết thúc (chờ nến tiếp theo) để ra quyết định trước khi vào lệnh. Dấu hiệu xác nhận mô hình đó là nến tăng giá mạnh xuất hiện sau nến búa (ngược) hoặc có một khoảng nhảy giá tăng (gaps up).

Phân tích tâm lý mô hình nến búa ngược:

Lý do tại sao phải đợi một nến xác nhận sau nến búa ngược trước khi vào lệnh dựa vào phân tích tâm lý sẽ được lý giải sau đây. Thời điểm mở và đóng cửa của một phiên giao dịch thường có khối lượng giao dịch lớn nhất. Khi bên bán bán tại giá mở cửa và giá đóng cửa của phiên giao dịch, nếu phiên giao dịch tiếp theo giá tăng mạnh sẽ gây sốc cho bên bán và khiến bên bán ở vào vị thế thua lỗ. Giá càng tăng, họ càng phải nhanh chóng đóng lệnh để chốt lỗ cho giao dịch họ đã đặt, vì thế càng gia tăng áp lực mua vào.

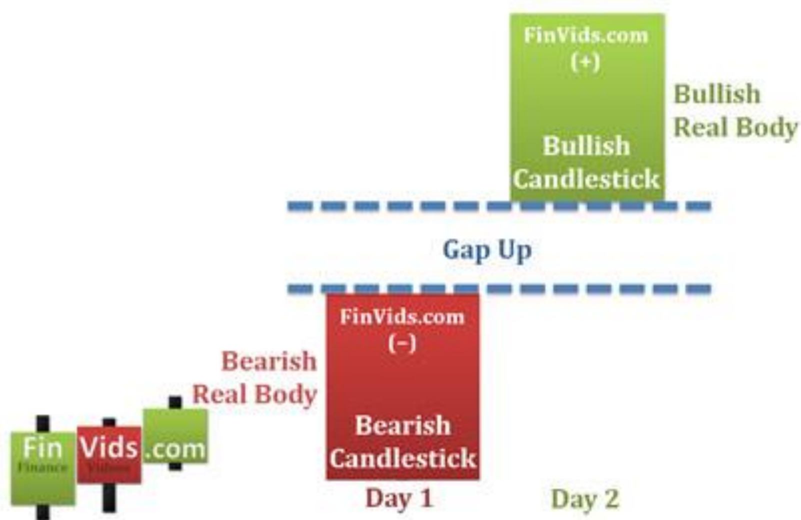
Biểu đồ minh họa mô hình nến búa ngược:

Biểu đồ giá S&P Mid-Cap 400 ETF (MDY) cho ví dụ giá đảo chiều đáy từ một cây nến búa ngược. Trước mô hình nến, giá đã giảm theo xu hướng nhiều tuần trước đó. Nến trước nến búa ngược vẫn là một cây nến giảm giá mạnh. Nến búa ngược mở cửa thấp hơn, nhưng bên mua ngay sau đó đã đẩy giá lên và giá đóng cửa ngay thời điểm nó bắt đầu phiên giao dịch. Điểm cần chú ý ở đây là dù nến búa ngược đã hình thành nhưng mô hình nến búa ngược vẫn chưa hoàn thành. Cây nến tiếp theo phải tăng mạnh để hoàn thành mô hình (như nó đã làm sau đó). Nến tiếp theo nến búa ngược xuất hiện khoảng nhảy giá khi mở cửa và giá tăng trong hầu hết thời gian của phiên giao dịch rồi tạo ra một cây nến tăng sau khi đóng cửa. Xu hướng đảo ngược hoàn toàn từ mô hình nến búa ngược và giá tăng liên tục nhiều tuần sau đó.

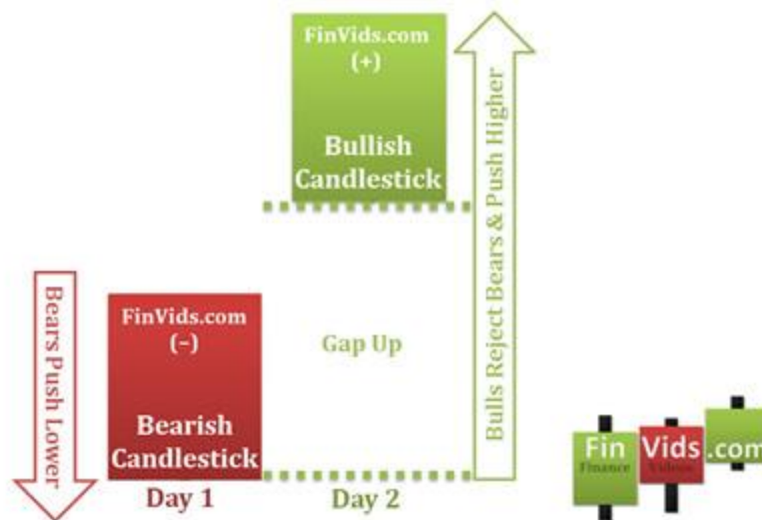
Bao gồm 2 mô hình nến đẩy giá tăng (bullish kicking) và đẩy giá giảm (bearish kicking).

mô hình nến đẩy giá tăng (Bullish Kicking Pattern)

mô hình nến là mẫu hình đảo chiều gồm 2 nến xuất hiện vào thời điểm bắt đầu một xu hướng mới ngược chiều với xu hướng trước đó. Mô hình nến đẩy giá tăng xuất hiện sau một xu hướng giảm. Cây nến đầu tiên trong mô hình là một cây marubozu giảm (nến giảm với thân nến dài, không có bóng nến ở 2 đầu). Nến thứ 2 trong mô hình xuất hiện một khoảng nhảy giá bên trên nến 1, đẩy giá tăng mạnh, giá mở cửa của nến 2 phải nằm trên giá mở cửa của cây nến 1. Cây nến 2 là nến marubozu tăng (nến tăng, thân nến dài, không có bóng nến 2 đầu). Sẽ có 1 khoảng trống giá (gap) hoặc theo tiếng Nhật là một vùng cửa sổ (window) giữa cây nến 1 và cây nến 2.

Phân tích tâm lý mô hình nến đẩy giá tăng:

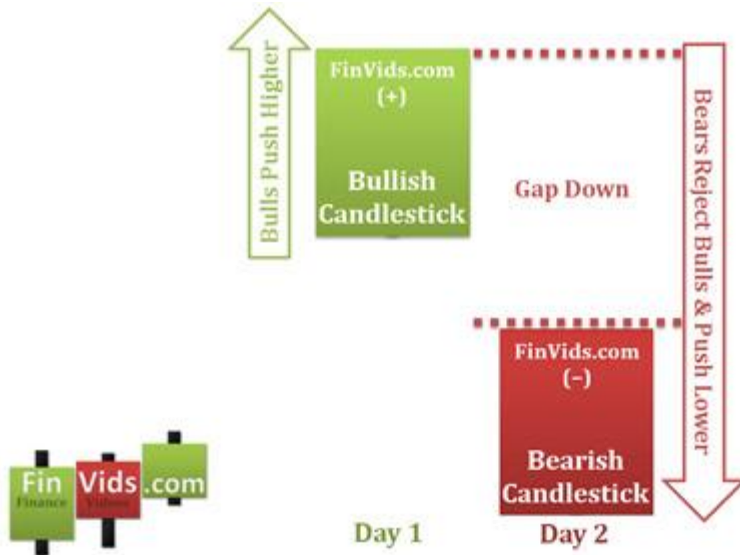
Trong Bullish Kicking, cây nến đầu tiên là dấu hiệu cho thấy bên bán là bên đang nắm quyền kiểm soát thị trường. Tuy nhiên, khoảng trống giá xuất hiện ngày hôm sau là một sự thay đổi đáng kể trong tâm lý thị trường. Phe mua hoàn toàn đã lấy lại hết phần mà phe bán đã lấy được trong phiên giao dịch trước, thậm chí còn lấy được nhiều hơn, thể hiện khoảng nhảy giá bên trên nến 1 và 1 cây marubozu tăng sau đó. Điểm cần nhấn mạnh trong mẫu hình đảo chiều này là hầu hết các giao dịch bán trong phiên giao dịch trước đó (nến 1) đều bị chuyển thành vị thế thua cuộc vào phiên tiếp theo (nến 2). Bên bán buộc phải đầu hàng và đặt lệnh mua để chốt lệnh bán nhằm bù lỗ, khiến cho đà tăng điểm ngày càng mạnh và do đó giá tăng ngày càng cao hơn trong những phiên giao dịch tiếp theo.

Mô hình nến Đẩy Giá Giảm (Bearish Kicking Candlestick Pattern)

Mô hình nến đẩy giá giảm xuất hiện sau một xu hướng tăng, báo hiệu một xu hướng giảm sau đó. Nến đầu tiên là một cây marubozu tăng. Nến thứ 2 xuất hiện khoảng trống giá bên dưới nến 1 và có giá mở cửa bên dưới giá mở cửa của cây nến 1. Nến thứ 2 là nến marubozu giảm. Mẫu hình phải luôn xuất hiện khoảng trống giá giữa nến 1 và 2.

Phân tích tâm lý mô hình nến đẩy giá giảm:

Mẫu hình nến đẩy giá giảm thể hiện một sự thay đổi mạnh mẽ trong xu hướng thị trường. Nến 1 là một cây nến tăng mạnh cho thấy bên mua đang kiểm soát thị trường. Dù vậy, cây nến 2 hoàn toàn đảo chiều thị trường khi bên bán đã đẩy giá xuống sâu hơn. Tất cả các lệnh mua được đặt vào thời điểm hình thành nến 1 đều đang lỗ trong phiên giao dịch thứ 2 khiến cho bên mua buộc phải đặt lệnh bán ra chốt lệnh mua để bù lỗ, tiếp thêm đà giảm mạnh đẩy giá xuống sâu hơn vào các phiên tiếp theo.

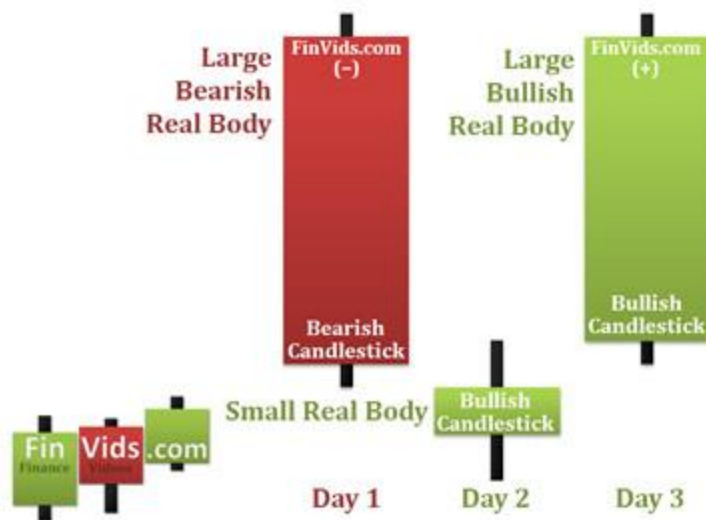
Biểu đồ minh họa mô hình nến đẩy giá tăng và đẩy giá giảm:

Biểu đồ giá Silver ETF (SLV) cho ví dụ cả cả 2 mẫu hình Bullish Kicking và mẫu hình Bearish Kicking. Bullish kicking bắt đầu bằng 1 cây nến giảm giá. Nến tiếp theo hoàn toàn đảo chiều thị trường khi xuất hiện cây nến tăng mạnh và khoảng trống giá giữa nến 1 và 2. Thời điểm đóng cửa của cây nến tăng vào ngày thứ 2, tất cả các Trader đặt lệnh bán từ 3 ngày trước hiện nay đã ở vị thế thua cuộc. Khi các Trader này mua vào để bù lỗ, lực mua sẽ ngày càng tăng khiến giá tăng điểm vào các ngày sau.

Bearish Kicking trên cùng 1 biểu đồ xuất hiện sau 1 xu hướng tăng và một chuỗi giá đi sideway. Nến 1 là một nến tăng mạnh. Nến thứ 2 là 1 nến giảm và xuất hiện khoảng trống giá bên dưới nến 1 của mẫu hình. Tất cả các trader vào lệnh mua ở nến 1 đều đang ở vị thế thua cuộc vào thời điểm xuất hiện nến 2. Điểm cần nhấn mạnh ở đây là cây nến 2 là một nến giảm điểm rất mạnh, chứng tỏ bất kì trader nào vào lệnh mua trong 9 cây nến trước, cố gắng giữ vị thế của mình hiện nay đã ở vị thế thua cuộc, nhiều trader sẽ cần phải bán để bù lệnh mua hiện đang lỗ tạo nên một xu hướng giảm mạnh tiếp sau đó.

Mô hình nến sao mai (The Morning Star)

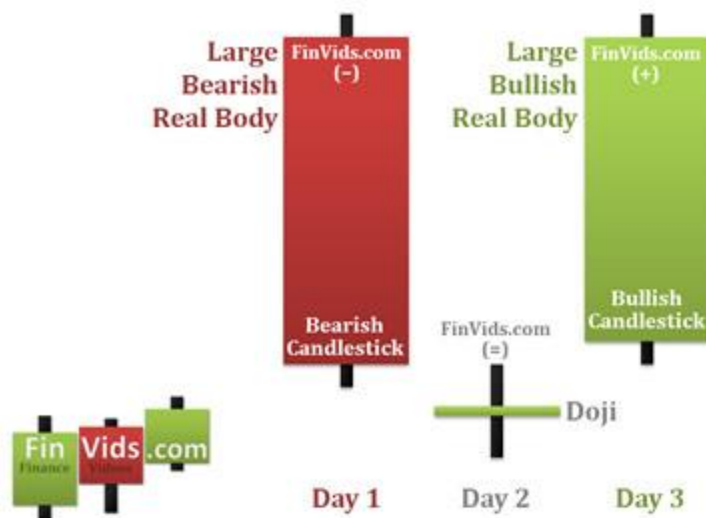

mô hình nến sao mai (The Morning Star) và doji sao mai (Morning Doji Star) là mô hình cụm 3 nến đảo chiều tại đáy. Cũng giống như một buổi sớm mai luôn báo hiệu ánh mặt trời sắp lên, mô hình Morning Star báo hiệu giá sẽ tăng mạnh. Nến 1 của mô hình là 1 cây nến giảm mạnh sau 1 xu hướng giảm. Nến thứ 2 xuất hiện gap giảm, có nghĩa nó là một cây nến mở cửa thấp hơn giá đóng cửa của cây nến 1. Cây nến thứ 2 phải là một cây nến với thân nhỏ (tăng hay giảm đều được), tuy nhiên điểm quan trọng nhất là thân nến 2 phải ở vị trí thấp hơn thân nến 1.

Cây nến thứ 3 của mô hình Morning Star là nến thứ 3 tăng mạnh có giá đóng cửa nằm trong khoảng thân nến của cây nến 1. Phần mềm vẽ biểu đồ của ThinkorSwim (2011) qui định nến thứ 3 phải đóng cửa trên điểm giữa của thân nến 1. Sẽ tốt hơn nếu nến thứ 3 xuất hiện khoảng trống giá giữa nến 2 và 3(gap tăng), tuy nhiên không bắt buộc phải có gap thì mô hình mới hoàn thành.

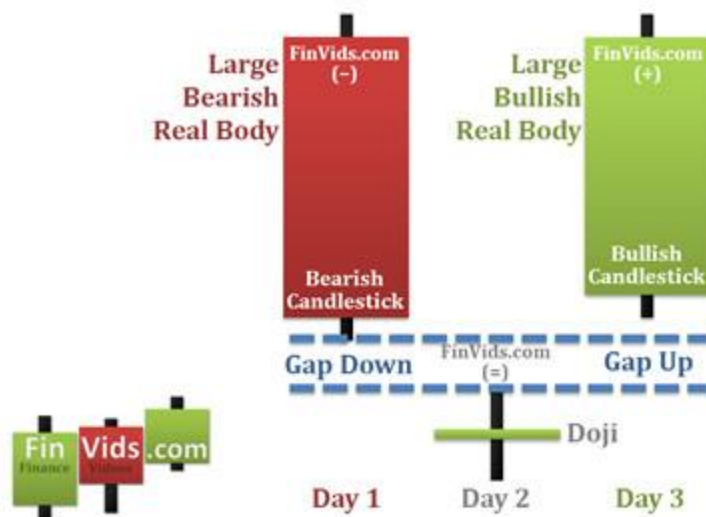
Theo quan điểm của Nison (1994, trang 118), ta có thể đặt lệnh mua sau khi khi mô hình Morning Star hoàn thành.

Mô hình nến Doji Sao mai (Morning Doji Star)

Điểm khác biệt giữa mô hình nến sao mai và doji sao mai là nến thứ 2 là nến doji (nến có giá mở cửa và giá đóng cửa gần bằng nhau).

Mô hình đứa trẻ bị bỏ rơi (Abandoned Baby bottom)

Nếu nến thứ 2 là một nến doji có giá cao nhất thấp hơn giá thấp nhất của nến 1 và nến 2, đây sẽ là mô hình rất đặc biệt và hiếm gặp của mô hình Doji Morning Star có tên gọi khác là đứa trẻ bị bỏ rơi (abandoned baby bottom).

Phân tích tâm lý mô hình nến sao mai

Nến 1 giảm điểm mạnh thể hiện xu hướng giảm vẫn đang tiếp tục. Nến 2 mở cửa thấp hơn giá đóng cửa của nến 1, đồng thời xuất hiện khoảng trống giá giữa hai nến 1 và 2 chứng tỏ xu hướng giảm vẫn còn kiểm soát xu hướng. Dù vậy, nến 2 xuất hiện cũng thể hiện bên bán không thể đẩy giá xuống sâu hơn. Doji hay một cây nến với thân nến nhỏ ở vị trí cây nến 2 của mô hình đều thể hiện sự do dự giữa 2 phe bán và mua. Chỉ sau khi cây nến 3 tăng điểm mới thể hiện bên mua đã bắt đầu chiếm quyền kiểm soát thị trường.

Các đặc điểm giúp tăng khả năng đảo chiều xu hướng cho mô hình nến sao mai:

Theo lý thuyết của Nison (1991, trang 63) nêu ra các đặc điểm giúp tăng khả năng xu hướng đảo chiều cho mô hình Morning Star như sau:

- Phải thực sự có một khoảng trống giá giữa nến 2 so với nến 1 và 3.
- Nến thứ 3 có giá đóng cửa càng cao so với nến 1, lực mua vào càng mạnh.

- Khối lượng giao dịch thấp ở nến 1 và ngược lại khối lượng giao dịch cao ở cây nến 3. Khối lượng giao dịch cao thể hiện việc phe mua thực kiểm soát thị trường và có khả năng đảo chiều xu hướng mạnh hơn.

Biểu đồ minh họa mô hình nến sao mai

Biểu đồ giá Energy SPDR ETF (XLE) cho ta ví dụ điển hình của mô hình Morning Star. Xu hướng giảm diễn ra trong 10 ngày trước đó, Nến 1 của Morning Star là nến giảm giá mạnh (thực ra là một nến marubozu giảm). Nến thứ 2 xuất hiện khoảng trống giá và có giá mở cửa bên dưới giá đóng cửa của nến 1. Đây vẫn là bằng chứng cho thấy bên bán vẫn đang kiểm soát thị trường. Tuy nhiên khi giá chạm đến đường hỗ trợ, biến động giá bị chững lại và phe mua đã đẩy giá tăng lên một chút. Điểm

cần chú ý là nến thứ 3 phải xuất hiện để hoàn thành mô hình. Nếu nến 3 mở cửa ở giá thấp hơn và phá vỡ đường hỗ trợ, phe bán sẽ quay lại giành quyền kiểm soát thị trường. Tuy nhiên, nến thứ 3 đã mở cửa ở giá cao hơn và đóng cửa cao hơn 50% thân nến 1, hoàn thành mô hình Morning Star. Các Trader đặt lệnh mua sau khi mô hình hoàn thành sẽ có khoản lời kéo dài hơn 10 nến sau đó.

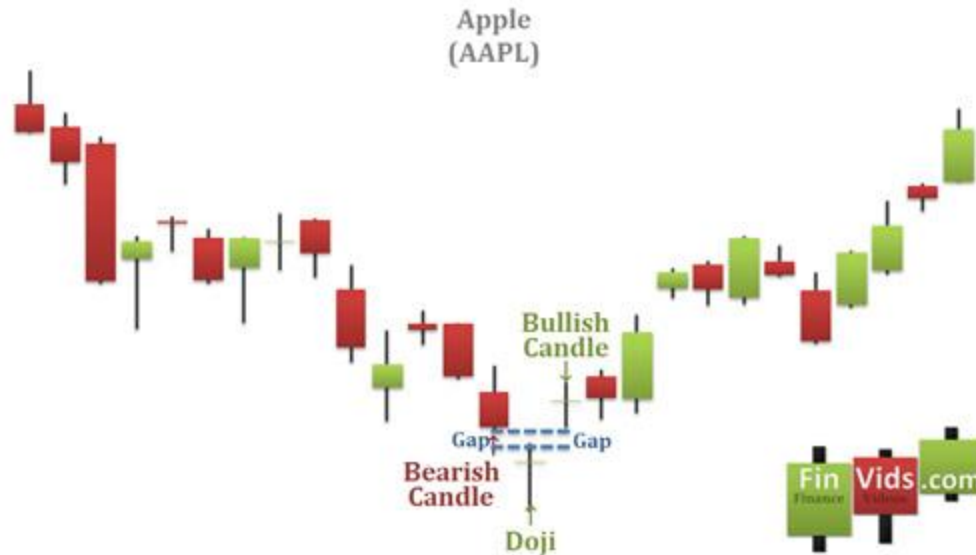
Biểu đồ minh họa mô hình nến sao mai (với khối lượng giao dịch ngày thứ 3 lớn hơn ngày 1)

Một trong những đặc điểm giúp tăng khả năng xu hướng đảo chiều được Steve Nison mô tả trong cuốn sách của ông là khối lượng giao dịch của nến 3 vượt quá

khối lượng giao dịch của nến 1. Chú ý trên biểu đồ của McDonalds (MCD) khối lượng giao dịch của cây nến 3 vượt quá khối lượng giao dịch của các cây nến trước đó. Về cơ bản, sự gia tăng khối lượng giao dịch đồng nghĩa với việc gia tăng sự chú ý của các Trader với mức giá đang hiện diện trong phiên giao dịch tại thời điểm hiện tại. Ở biểu đồ trên, tại thời điểm cây nến thứ 3 trong mô hình đảo chiều sao mai vừa hình thành, khối lượng giao dịch tăng đồng thời nến 3 tăng giá mạnh đồng nghĩa với việc nhiều giao dịch đã được thực hiện giữa bên bán và bên mua, bên mua đã chấp nhận mua ở giá cao hơn để được bên bán bán cho họ. Sự háo hức và thiếu kiên nhẫn khi phe mua liên tục đặt mua nhiều cổ phiếu và chấp nhận đặt mua ở giá cao hơn là một dấu hiệu mạnh mẽ cho sự tăng giá mạnh trong các phiên tiếp theo.

Biểu đồ minh họa mô hình nến Doji sao mai (và mô hình nến đứa bé bị bỏ rơi - Abandoned Baby Bottom)

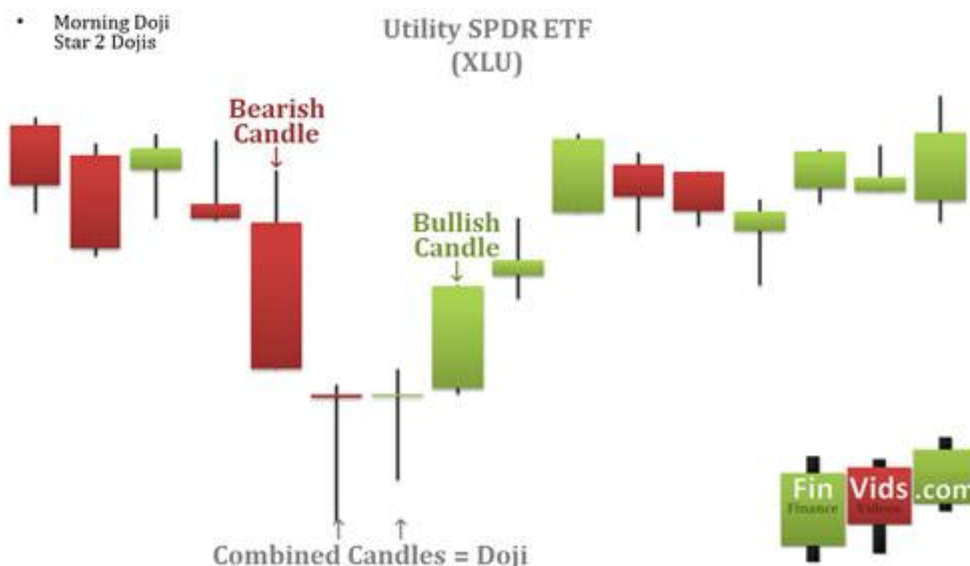
Biểu đồ giá cổ phiếu Apple (AAPL) cho chúng ta một ví dụ về mô hình doji sao mai. Doji Morning Star tương tự với Morning Star chỉ khác ở chỗ nến thứ 2 là doji thay vì một cây nến với thân nhỏ (tăng hay giảm). Nến doji thể hiện sự do dự và sự cân bằng giữa 2 phe bán và mua. Như trên hình, nến doji mở cửa bên dưới giá đóng cửa của cây nến trước đó và xuất hiện khoảng trống giá giữa 2 nến. Bóng nến dài bên dưới thân nến doji có ý nghĩa phe bán đã đẩy giá xuống sâu. Đồng thời, phe mua cũng đẩy giá lên trên giá mở cửa của nến doji. Bên bán dù đẩy giá xuống sâu bao nhiêu vẫn bị bên mua vô hiệu hoá, và ngược lại bên mua dù đẩy giá tăng bao nhiêu vẫn bị bên bán vô hiệu hoá khiến cho giá đóng cửa của phiên dừng ngay tại mức giá mở cửa.

Mô hình Doji Morning Star chỉ trở nên rõ ràng khi nến thứ 3 đóng cửa ở quá nửa thân nến 1. Theo phân tích kĩ thuật, nến 3 trên biểu đồ trên không phải là cây nến tăng mạnh, thực ra là một cây nến doji. Tuy vậy, theo quan điểm của Steve Nison

trong trường hợp này nến 3 vẫn thoả mãn mô hình nến doji sao mai vì nến 3 xuất hiện khoảng trống giá tăng (gao tăng) và có giá đóng cửa quá 2/3 thân nến 1.

Mô hình Doji Morning Star trên biểu đồ còn có tên gọi khác là mô hình đứa trẻ bị bỏ rơi (Abandoned Baby Bottom), giá cao nhất của nến 2 nằm bên dưới nến 1 và 3, hay nói cách khác đã có khoảng trống giá xuất hiện giữa nến 2 so với nến 1 và 3.

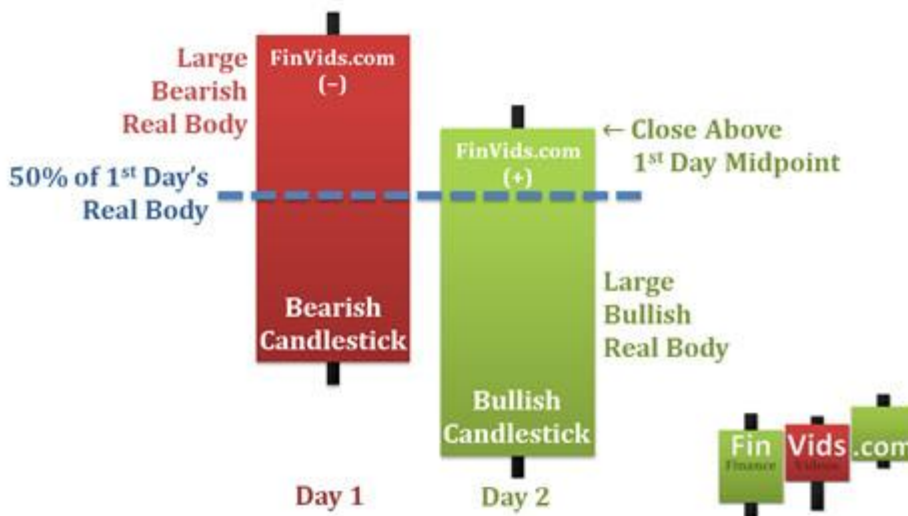
Mô hình nến doji sao mai (với 2 nến xuất hiện ở vị trí nến 2 của mô hình)

Mô hình nến sao mai hay doji sao mai vẫn thoả mãn trong trường hợp có nhiều hơn 3 nến. Chú ý trên biểu đồ giá Energy SPDR ETF (XLE) cho một ví dụ về 2 nến doji xuất hiện ngay vị trí nến 2 trong mô hình - phe bán và phe mua vẫn đang ở vị thế cân bằng. Nếu như kết hợp cả 2 nến doji sẽ cho ta mô hình nến doji sao mai hoàn chỉnh. Nến 1 là nến giảm mạnh, nến 2 "kép" lúc này là nến doji có gap giảm và nến 3 là nến tăng mạnh có giá đóng cửa quá nửa thân nến 1.

Đối ngược với mô hình nến sao mai là mô hình nến sao hôm (Evening Star Pattern).

Mô hình nến Đường nhọn (Piercing Pattern)

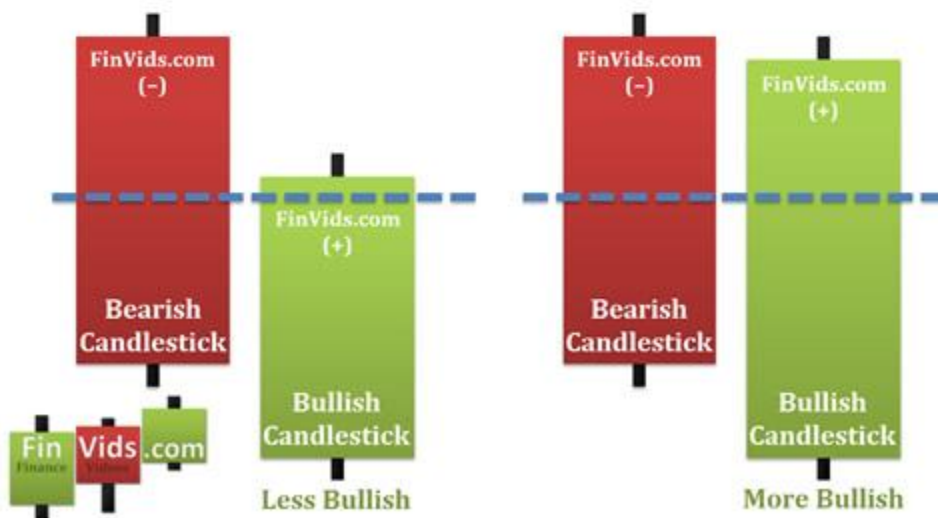
mô hình nến Đường nhọn là mô hình báo hiệu xu hướng đảo chiều thường xuất hiện ở cuối xu hướng giảm. Nến 1 của mô hình là một nến giảm mạnh, nến 2 là nến tăng mạnh với giá mở cửa bên dưới giá thấp nhất của nến 1 và đóng cửa bên trong thân nến 1. Theo Steve Nison, nến 2 nên đóng cửa quá nửa thân nến 1, độ tin cậy của mô hình sẽ cao hơn. Với những bạn đã quen thuộc với mô hình nến nhận chìm tăng (bullish engulfing), mô hình nến xuyên chính là phiên bản chưa hoàn chỉnh (trong đó nến 2 trong mô hình nến nhận chìm tăng buộc phải đóng cửa qua khỏi thân của nến 1.

Trong mô hình nến Đường nhọn, cây nến lớn giảm mạnh (nến 1) xác nhận xu hướng giảm vẫn đang tiếp tục tạo đáy mới. Nến 2 mở cửa với khoảng nhảy giá giảm, bên bán vẫn đang áp đảo thị trường. Tuy vậy, thay vì xuống thấp hơn, giá bắt đầu vươn lên xoá sạch hơn nửa quãng đường giá đã giảm do phe bán tạo ra vào phiên trước đó. Điểm cần chú ý ở đây là đáy mới của xu hướng giảm trước đó đã bị bật ra và phe mua đang sẵn sàng để kiểm soát thị trường.

Mô hình nến đường nhọn mất hiệu lực nếu nến tiếp theo sau mô hình phá vỡ được đáy của nến 2.

Đối ngược với mô hình nến Đường nhọn là mô hình mây đen che phủ (dark cloud cover).

Các đặc điểm tăng độ tin cậy cho mô hình nến Đường nhọn

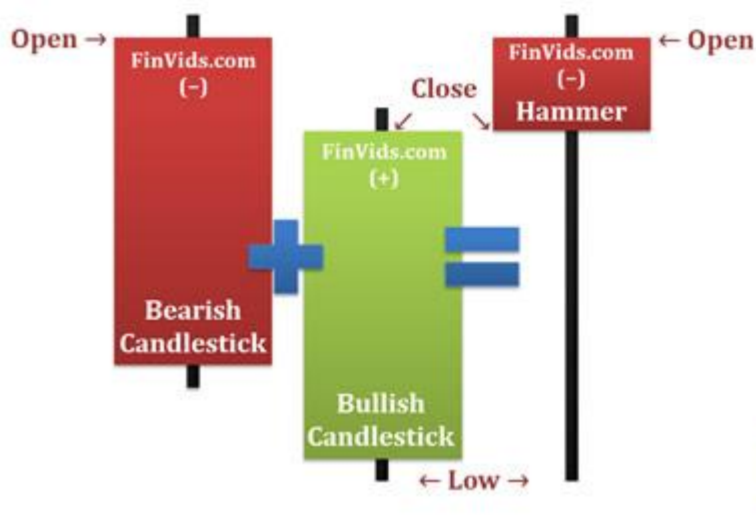
Các đặc điểm giúp tăng độ tin cậy dưới đây được trích từ quan điểm của Steve Nison:

- ***Nến 2 càng đâm xuyên vào vùng giá của nến 1 bao nhiêu, mô hình càng mạnh bấy nhiêu và nó sẽ càng giống với mô hình nhận chìm tăng (bullish engulfing).*** Giải thích: bằng việc xem sự tăng điểm của nến 2 như việc từ chối đợt giảm giá của nến 1, sự tăng giá của nến 2 do đó nếu càng mạnh, càng đâm xuyên vào vùng giá của nến 1 thì càng chứng tỏ áp lực mua vào càng lớn. Đâm xuyên 50% là một nửa áp lực bán bị từ chối, đâm xuyên 100% nghĩa là áp lực bán hoàn toàn bị từ chối, nến 2 càng đâm xuyên vào vùng nến 1, áp lực mua càng cao thể hiện khả năng từ chối xu hướng giảm càng mạnh.

- ***Ngưỡng hỗ trợ quan trọng bị đâm xuyên khi nến thứ 2 mở cửa bên dưới nhưng sau đó giá vươn lên trở lại và đóng cửa bên trên ngưỡng hỗ trợ.***Giải thích: một cú phá ngưỡng thất bại khi giá thất bại trong việc phá vỡ ngưỡng hỗ trợ là dấu hiệu cho thấy bên bán đã thua và xác nhận ngưỡng hỗ trợ vẫn được duy trì. Việc này sẽ gia tăng thêm sự tự tin cho bên mua để bắt đầu một đợt tăng giá mới.

- ***Khối lượng giao dịch lớn kết hợp với nến 2 tăng mạnh.*** Giải thích: nếu khối lượng giao dịch lớn vào thời điểm mở cửa sau khi giá tạo gap down (khoảng nhảy giá giảm) từ nến 1, sẽ có rất nhiều trader kì vọng và muốn tham gia vào đợt giảm giá tiếp theo. Khi giá bắt đầu quay ngược, các trader này sẽ cảm thấy bối rối và họ buộc phải bù lỗ bằng cách đặt lệnh mua vào để đóng lệnh bán, hay nói cách khác, tiếp thêm sức mạnh cho giá tăng cao hơn.

Kết hợp các thành phần trong mô hình nến Đường nhọn = nến búa (Hammer)

Kết hợp cả 2 nến trong mô hình nến Đường nhọn (như hình trên) sẽ tạo ra mô hình nến búa (với giá mở cửa của nến búa là giá mở cửa của nến 1, giá đóng cửa của nến búa là giá đóng cửa của nến 2), và như vậy ta có thể xem tín hiệu này là một chỉ báo tăng giá mạnh.

Ví dụ mô hình nến Đường nhọn

Biểu đồ cho ví dụ này thuộc về chỉ số Silver ETF (SLV). Trước mô hình nến Đường nhọn, xu hướng đang giảm trong khoảng 1,5 tháng. Nến 1 trong mô hình là nến giảm mạnh sau khi đóng cửa đã tạo thêm đáy mới cho xu hướng giảm, nến tiếp theo đó mở cửa bên dưới giá thấp nhất của nến 1. Việc này đã lại tạo thêm đáy mới cho xu hướng giảm. Tuy nhiên, sau đó giá quay ngược tăng trong hầu hết thời gian còn lại của phiên và đóng cửa ở khoảng 2/3 thân nến 1. Kết quả dẫn tới 1 tháng tăng giá ngay sau đó.

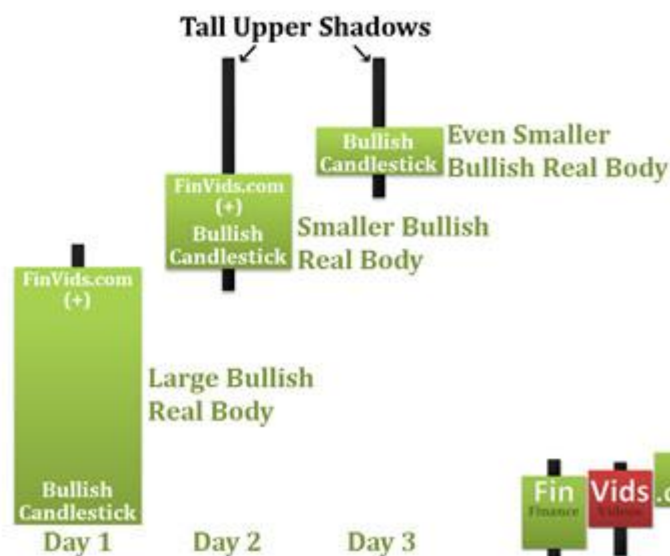
Mô hình nến Đường nhọn xác định ngưỡng hỗ trợ

Một vài tuần trước đó, biểu đồ giá Energy SPDR ETF (XLE) tạo ra một ngưỡng hỗ trợ được mô tả bằng đường kẻ màu xanh. Nến 1 trong mô hình nến Đường nhọn tạo thêm đáy mới cho xu hướng cũ, nhưng nến 1 không thể đi sâu đến vùng hỗ trợ. Cây nến tiếp theo xuất hiện gap và cố gắng đẩy giá xuống sâu thêm nữa để chạm vào vùng hỗ trợ. Tuy nhiên, bên bán thất bại khi cố gắng đâm xuyên và phá vỡ vùng hỗ trợ. Bên mua đã hoàn toàn áp đảo bên bán sau đó bằng việc đẩy giá lên 2/3 thân nến 1, giá bắt đầu tăng và tạo nên xu hướng mới sau đó.

mô hình nến **Advance Block Pattern (ABP)** và mô hình đối ngược lại là **Stalled Pattern (SP)** (còn được gọi là Deliberation Pattern) là mô hình nến gồm ba nến tăng, thường xảy ra trong một xu hướng tăng và cảnh báo dấu hiệu đà tăng chậm nhưng không nhất thiết là một xu hướng đảo chiều sau đó.

Mô hình nến Advance Block Pattern

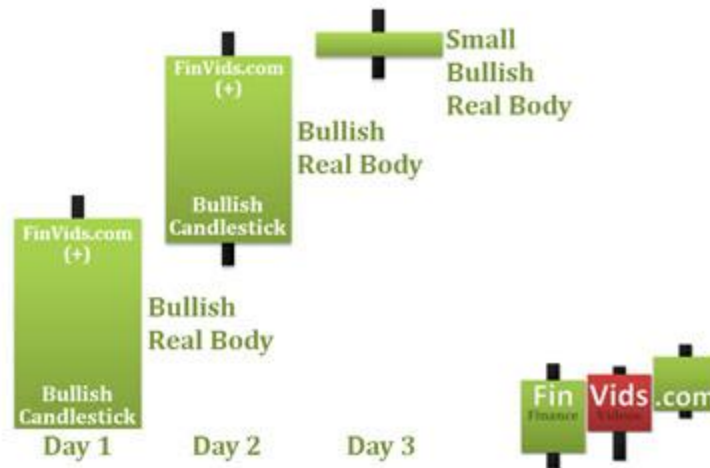
Mô hình Advance Block Pattern xảy ra khi ngày đầu tiên của là một cây nến tăng dài xuất hiện, theo sau là một nến tăng dài khác với giá mở cửa nằm trong thân nến ngày đầu và đóng cửa vượt trên đỉnh và trên giá đóng cửa của nến đầu tiên. Phần bóng trên dài xuất hiện ở nến thứ hai (Nến thứ 2 này có phần bóng trên dài). Ngày thứ ba là một nến tăng nhẹ có giá mở cửa nằm trong thân của nến thứ hai và đóng cửa vượt trên giá đóng của nến thứ hai. Nến này cũng có bóng trên dài. Trọng tâm của mô hình này là thị trường tạo ra các đỉnh cao mới nhưng thân những cây nến tăng đang dần nhỏ lại khi mà giá vẫn đang tạo ra những đỉnh mới này. Phần bóng trên cho thấy giá có lúc được đẩy lên cao, nhưng ngay trong ngày, giá cũng được

đẩy xuống trở lại cách xa khỏi đỉnh trên và thị trường chỉ có thể thiết lập một sự tăng giá nhẹ.

Để có định nghĩa rõ ràng hơn, ThinkorSwim (2011) định nghĩa mô hình Advance Block Pattern là:

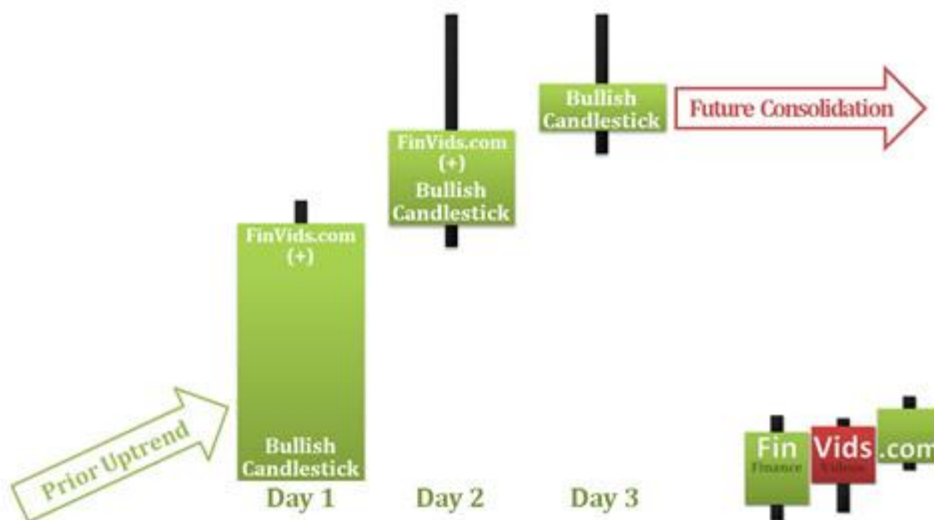
- Mỗi nến (đều) là một nến tăng
- Mỗi nến mở cửa trong thân của nến trước đó
- Thân nến thứ hai phải thấp hơn (ở mức từ) 70% (hoặc ít hơn so với) thân nến thứ nhất và thân nến thứ ba phải thấp hơn từ (ở mức từ) 70% (hoặc it hơn so với) thân nến thứ hai
- Ngày thứ hai và thứ ba phải có bóng (nến) trên dài chiếm ít nhất 75% chiều cao của trung bình 20 thân nến trước đó

Mô hình nến Stalled Pattern

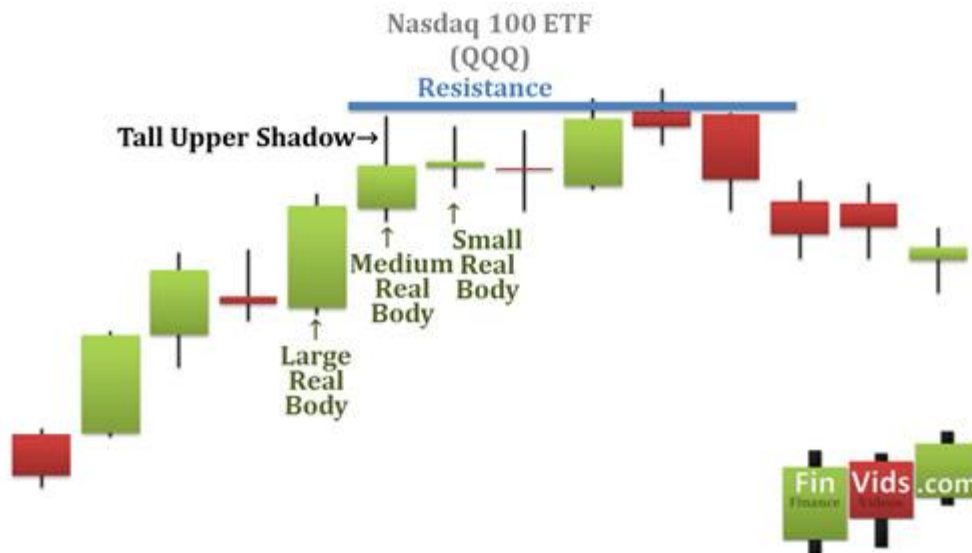
Mô hình nến SP hay mô hình nến Deliberation Pattern giống như mô hình ABP xảy ra trong một xu hướng tăng và cảnh báo xu hướng tăng đang chậm lại và gồm ba nến tăng. Điểm khác ở đây là nến thứ ba là một nến nhỏ và thu hẹp, tạo khoảng nhảy giá (gap) so với nến trước và nhìn như 1 ngôi sao hoặc nằm ở phần trên của thân nến tăng thứ hai giống như mô hình harami.

Mô hình Advance Block và Stalled Candlestick gợi mở về khả năng chốt lời của phe mua.

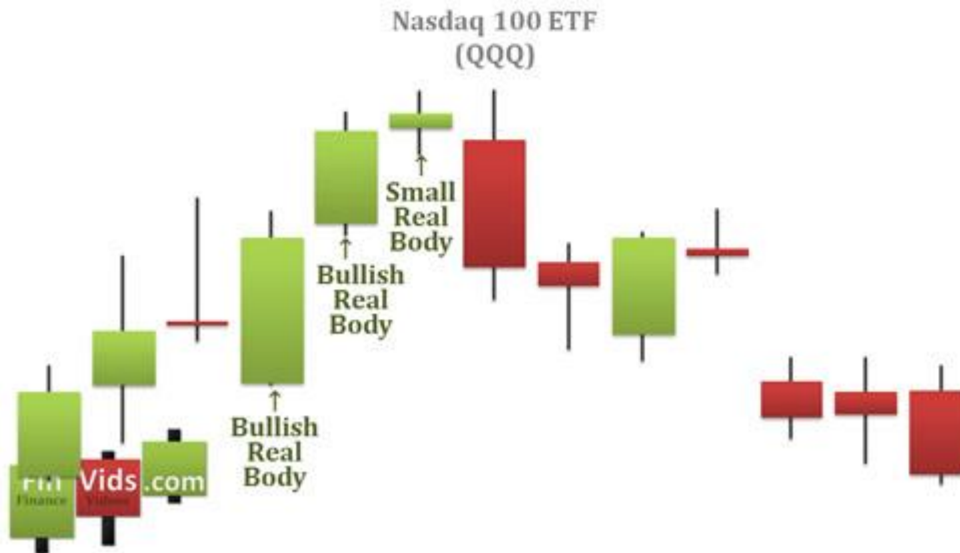
Nison (1991, p155) gợi ý rằng mô hình Advance Block và mô hình Stall có thể dùng để chốt lệnh mua trước đó, nhưng không cảnh báo về khả năng bán ra. Mô hình này không nên được xem là mô hình đảo chiều. Thông thường mô hình ABP và SP dẫn tới giai đoạn sideway(đi ngang), mặc dù cũng có lúc dẫn tới sự đảo chiều sang xu hướng giảm.

Biểu đồ minh họa mô hình Advance Block Pattern

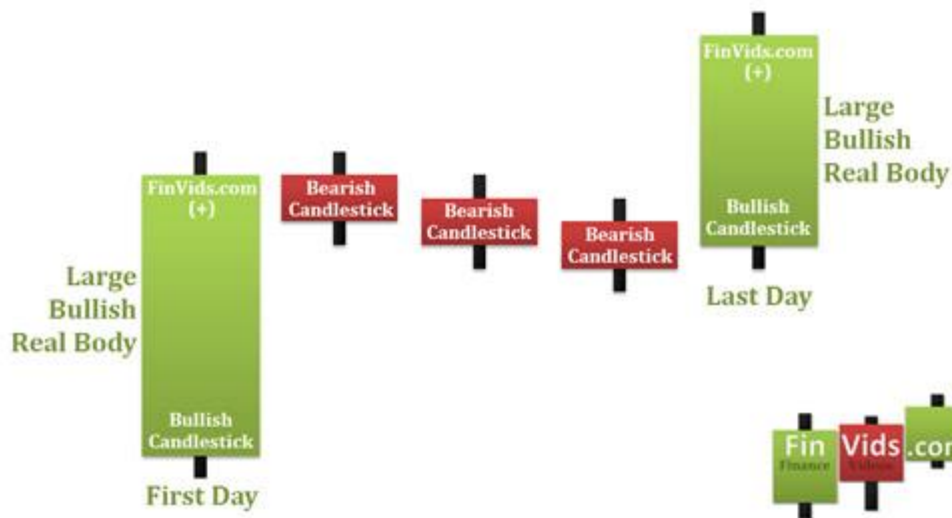
Biểu đồ trên của Nasdaq 100 ETF (QQQ) cho thấy một mô hình nến ABP. Nến đầu tiên của mô hình là một nến tăng dài có giá đóng cửa gần đỉnh nến. Nến thứ hai đóng cửa trên đỉnh của nến trước đó nhưng là một nến nhỏ hơn thân nến đầu tiên. Ngoài ra, nến thứ hai có bóng trên dài, cho thấy phe gấu đã "khóa đà tăng" của phe bò để đóng cửa ở giá cao trong ngày. Ngày thứ ba là một nến nhỏ gần giống như nến doji , nhấn mạnh rằng phe bò không còn cầm cự được. Nến thứ ba cũng có một bóng trên dài và không thể cao hơn giá đỉnh của nến thứ hai. Kể từ đây, thị trường dao động quanh mức gia cao này trong bốn ngày và bắt đầu di chuyển theo xu hướng giảm.

Biểu đồ minh họa mô hình nến Stall hay mô hình Deliberation Pattern

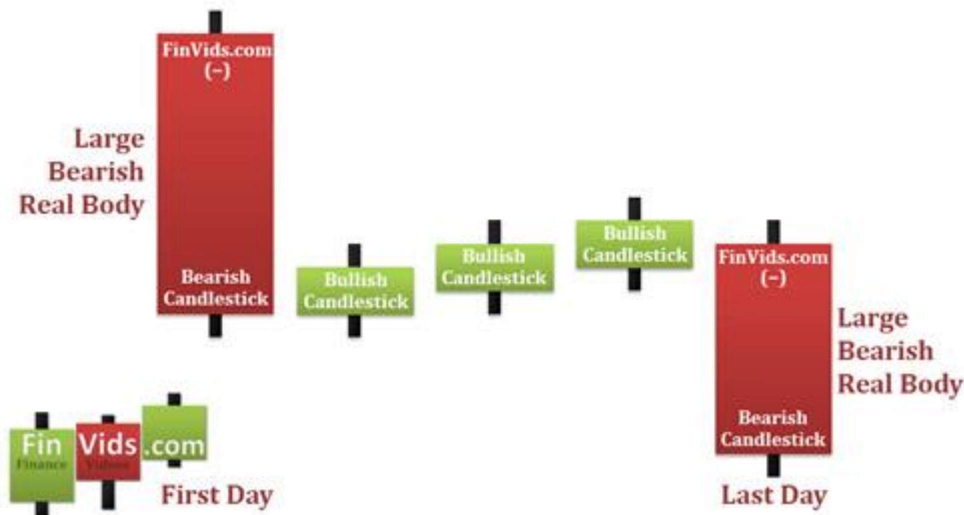
Một mô hình nến SP được minh họa ở biểu đồ trên của Nasdaq 100 ETF (QQQ). Ngày đầu tiên và thứ hai đều là nến tăng. Ngày thứ ba là một nến nhỏ đóng cửa ở giá hơi cao hơn giá đóng cửa của nến thứ hai. Phe bò không còn khả năng đẩy giá cao hơn cho thấy họ đang yếu thế dần và dù cho sau đó có sideway đi nữa (một giai đoạn giá di ngang được hình thành sau đó), hoặc giống như biểu đồ trên, phe gấu sẽ chiếm ưu thế và đưa thị trường vào xu hướng giảm.

Mô hình tiếp diễn tăng giá 3 bước (Rising Three Methods Bullish Candlestick Continuation Pattern)

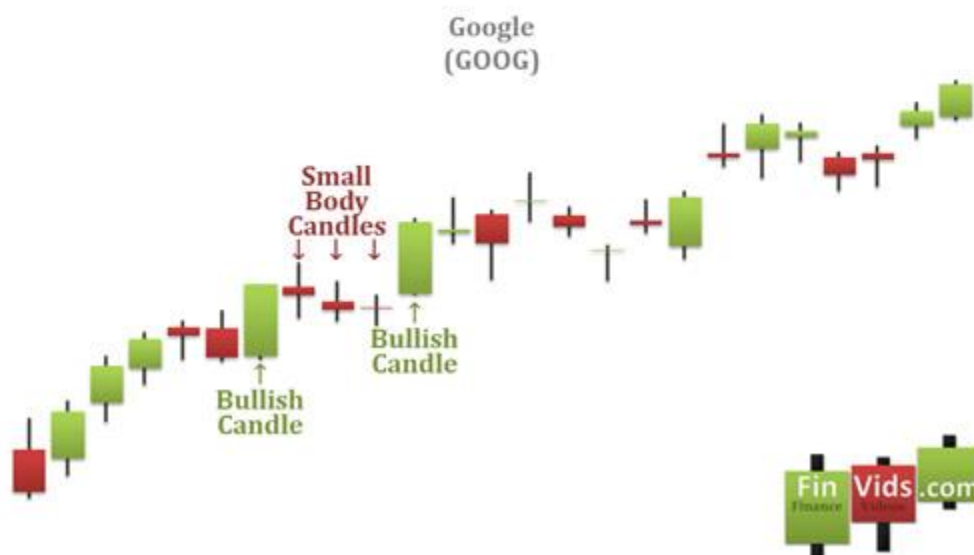
Mô hình tiếp diễn tăng giá 3 bước bao gồm 5 nến. Nến đầu tiên là một cây nến tăng mạnh đến từ xu hướng tăng trước đó. Sau đó là một chuỗi nến khoảng từ 2 đến 4 nến thân nhỏ nằm trong thân nến 1. Nến cuối của mô hình là một nến tăng giá mạnh có giá đóng cửa bên trên giá đóng cửa của cây nến 1. Theo phân tích kỹ thuật, nến cuối cùng nên xuất hiện khoảng nhảy giá (gap tăng) bên trên giá đóng cửa của chuỗi các nến thân nhỏ trước đó. Nison cho rằng mô hình tăng giá 3 bước sẽ chính xác hơn trong trường hợp khối lượng giao dịch của nến 1 và nến cuối lớn hơn khối lượng giao dịch của các nến nhỏ nằm giữa 2 nến.

Mô hình tiếp diễn giảm giá 3 bước (Falling Three Methods Bearish Candlestick Continuation Pattern)

mô hình nến tiếp diễn giảm giá 3 bước gồm 5 nến. Nến 1 là một cây nến giảm điểm mạnh từ xu hướng giảm trước đó. Sau đó là một chuỗi các nến thân nhỏ nằm giới hạn trong thân nến 1, nến cuối cùng là nến giảm mạnh có giá đóng cửa bên dưới thân nến 1. Nến cuối nên xuất hiện khoảng trống giá (gap giảm) bên dưới giá đóng cửa của các nến thân nhỏ. Nison cho rằng vai trò của mô hình nến giảm giá 3 bước sẽ chính xác hơn nếu khối lượng giao dịch của nến 1 và nến cuối lớn hơn khối lượng giao dịch của các nến nhỏ nằm giữa 2 nến.

Biểu dồ minh họa mô hình nến tăng

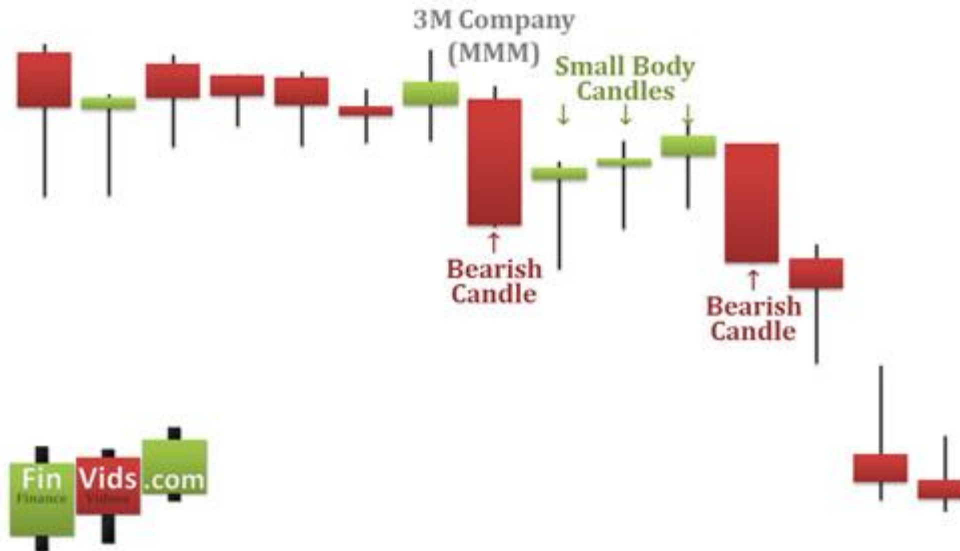
Biểu đồ Google (GOOG) cho ta ví dụ Rising Three Methods trong đó nến 1 là nến tăng mạnh, nến 2 là nến con xoay (spinning top) có giá đóng cửa bên trong thân nến 1, nến 3 tiếp tục là một nến xoay với thân nến nằm dưới nến 2, nến 4 là nến doji có giá đóng cửa nằm bên trong thân nến 1. Nến 5 là nến tăng mạnh có giá mở cửa bên trên giá đóng cửa của nến 4 và có giá đóng cửa bên trên giá đóng cửa của nến 1. Giá cổ phiếu Google tiếp tục tăng theo xu hướng trước sau khi hình thành mô hình Rising Three Methods.

Mô hình nến tăng giá 3 bước kết hợp với khối lượng giao dịch

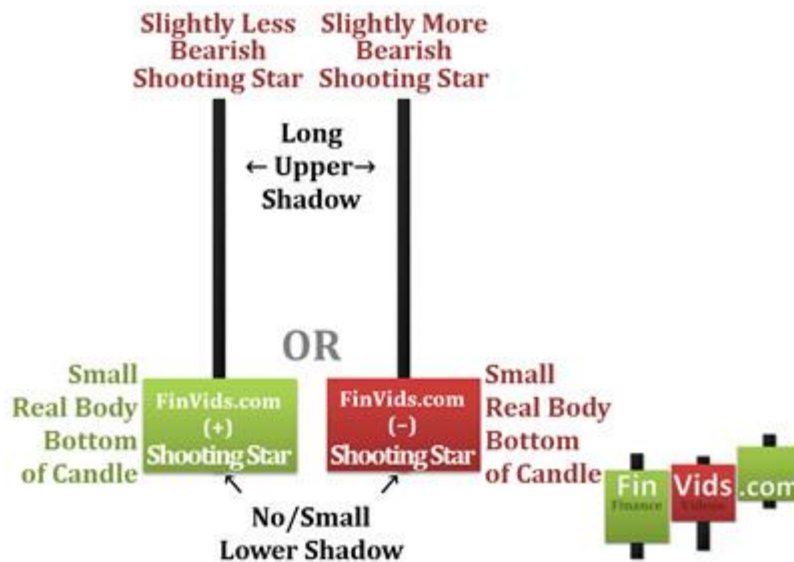
Đồ thị giá Exxon Mobil (XOM) mô tả khối lượng giao dịch của nến 1 và nến 4 (nến cuối trong mô hình tăng giá 3 bước) cao hơn khối lượng giao dịch của 2 nến nằm giữa cho thấy độ tin cậy của mô hình. Sự sụt giảm khối lượng giao dịch ở các nến nhỏ này có ý nghĩa thị trường đang nghỉ ngơi để chuẩn bị cho đợt tăng giá tiếp theo.

Biểu đồ minh họa mô hình tiếp diễn giảm giá 3 bước

Chú ý mô hình giảm giá 3 bước trên biểu đồ giá 3M (MMM) với nến 1 đã hoàn toàn phá vỡ giá thấp nhất của chuỗi nến nhỏ trước đó và tạo nên đáy mới. Theo sau nến 1 là 3 cây nến tăng với thân nhỏ, tất cả đều có giá đóng cửa nằm bên trong thân nến 1. Nến cuối trong mô hình là nến giảm mạnh có giá mở cửa bên dưới giá đóng cửa của cây nến trước đó và có giá đóng cửa bên dưới giá đóng cửa của nến 1.

Mô hình <u>nến bắn sao</u> (<u>Shooting Star</u> Candlestick)

mô hình nến bắn sao thường xuất hiện sau một đợt xu hướng tăng và được xem như là tín hiệu xu hướng đã đến đỉnh. Theo quan điểm của Nison, nến bắn sao không phải là dấu hiệu đảo chiều xu hướng như mô hình sao hôm (evening star pattern). Theo phân tích kỹ thuật, mô hình nến bắn sao là mô hình cụm 2 nến, nến 1 là nến tăng giá mạnh và nến 2 mới thực sự là nến bắn sao. Mô hình nến bắn sao bao gồm một thân nến nhỏ nằm ở phía đáy với bóng nến dài hướng lên trên, bóng nến bên dưới ngắn hoặc không có. Thân nến có thể tăng hoặc giảm, tín hiệu sẽ tốt hơn nếu thân nến bắn sao nằm cao hơn so với thân nến trước đó, nhưng điều này không bắt buộc phải có thì mô hình mới hoàn thành. Nến bắn sao thỉnh thoảng cũng được gọi là mô hình búa ngược báo hiệu xu hướng giảm.

Một trong những đặc điểm quan trọng của mô hình nến bắn sao được đề cập trong tài liệu của ThinkorSwim (2011): 3 cây nến trước đó phải tăng giá liên tục, với cây nến đầu tiên trong mô hình nến bắn sao là 1 cây nến tăng giá, thân nến 2 trong mô

hình nên thấp hơn 30% so với chiều cao thân 20 cây nến trước đó, và bóng nến trên phải gấp 2 lần chiều dài thân nến.

Phân tích tâm lý mô hình nến bắn sao

Trong xu hướng tăng, bên mua là bên đang kiểm soát thị trường. Vào thời điểm xuất hiện nến bắn sao, bên mua bắt đầu phiên giao dịch với việc xuất hiện khoảng trống giá từ giá đóng cửa của phiên trước và tiếp tục đẩy giá lên cao hơn trong hầu hết thời gian phiên giao dịch. Tuy nhiên, bên bán bắt đầu áp đảo và đẩy giá đến mức giá tại thời điểm mở cửa phiên giao dịch. Bóng nến bên trên nến bắn sao cho thấy vùng mà bên bán đã gia tăng bán ra và áp lực bán đã đủ để đẩy giá xuống; chính bởi điều này mà vùng bóng nến bên trên nến bắn sao sẽ trở thành ngưỡng kháng cự mạnh trong tương lai.

Điểm đặt lệnh cho mô hình nến bắn sao

Rhoads (2008, p. 165) đưa ra ý tưởng đặt lệnh bán ngay tại giá đóng cửa của nến bắn sao và đặt lệnh stop loss dừng lỗ ngay trên đỉnh nến.

Biểu đồ minh họa mô hình nến bắn sao

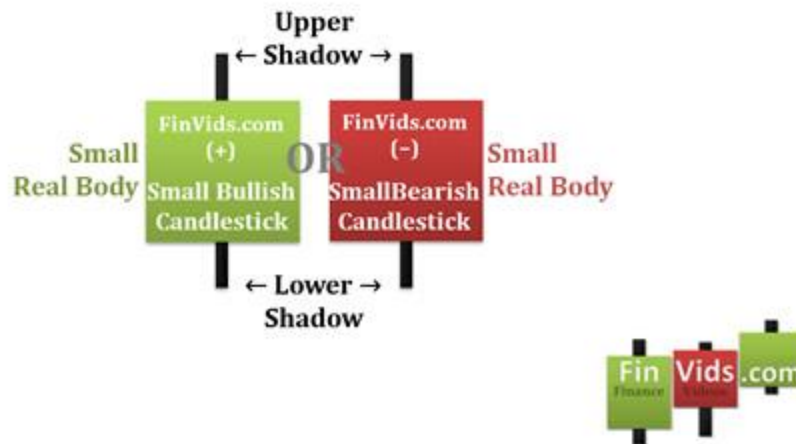
Biểu đồ giá Nasdaq 100 ETF (QQQ) cho ta ví dụ một xu hướng tăng có vùng đỉnh hình thành mô hình nến bắn sao. Trước khi mô hình xuất hiện, giá đã tăng trong nhiều tuần trước đó. Nến 1 của mô hình là một cây nến tăng giá mạnh, nến 2 là nến bắn sao có khoảng nhảy giá, có giá mở cửa cao hơn giá đóng cửa của cây nến trước đó. Bên mua tiếp tục đẩy giá lên tạo nên đỉnh mới cho xu hướng. Tuy nhiên, sự tăng giá trong phiên giao dịch lúc này đã hoàn toàn bị xoá sạch dưới áp lực từ bên bán và kết thúc phiên bằng 1 cây nến giảm giá. Kết quả là xu hướng giảm hình thành sau khi mô hình nến nến bắn sao xuất hiện.

Mô hình nến bắn sao tạo ra ngưỡng kháng cự tương lai

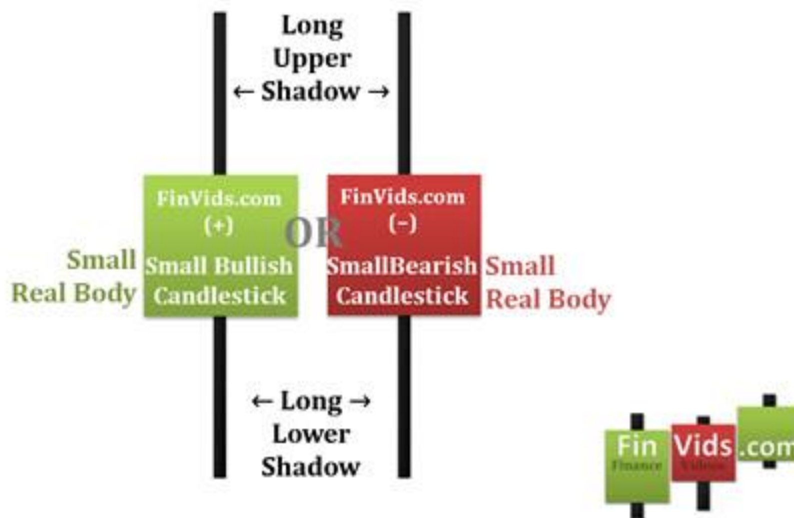
Bóng nến dài bên trên nến bắn sao là bằng chứng cho thấy khu vực kháng cự đã được hình thành. Biểu đồ giá của S&P Mid-Cap 400 ETF (MDY) mô tả bóng nến bên trên nến bắn sao là nơi bên bán đã áp đảo hoàn toàn bên mua, tạo ra vùng kháng cự liên tục trong vài tuần tiếp theo đó.

Mô hình <u>nến con xoay</u> (Spinning Tops Candlesticks)

Mô hình nến xoay có thân nến nhỏ và là dấu hiệu cho thấy cả 2 phe bán - mua đều không thể giành quyền kiểm soát thị trường. Nến xoay đóng vai trò cảnh báo sau một xu hướngtăng, áp lực mua đã mất dần sức mạnh.

Nến bóng dài (high wave candlesticks)

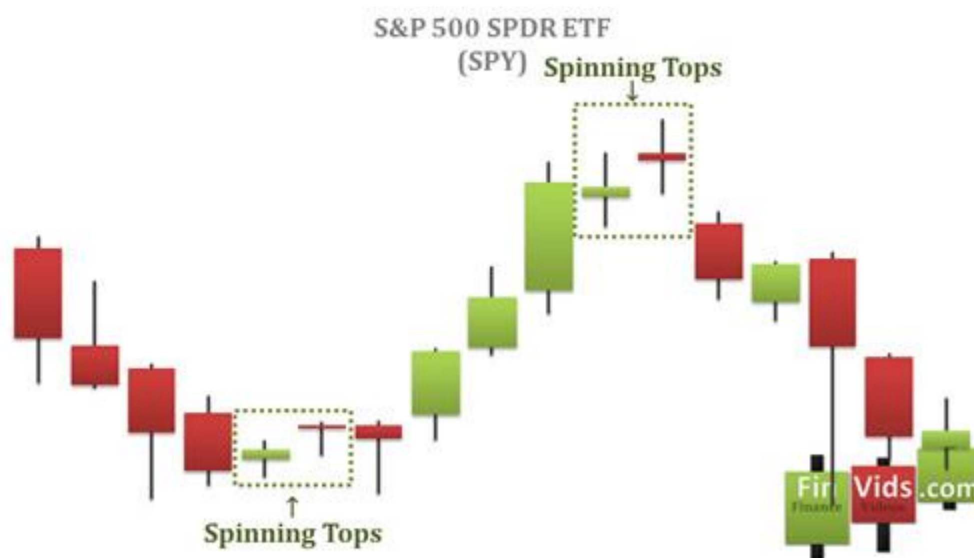
Nến bóng dài là nến xoay, nhưng thường có bóng nến dài ở cả 2 đầu. Theo quan điểm của Nison (2003, p. 29), "nếu nến xoay được hiểu là thị trường đang do dự và chần chừ thì nến bóng dài lại mang ý nghĩa thị trường đang rất hỗn loạn".

Vị trí của Spinning Top và High Wave trên biểu đồ

Spinning Top và High Wave áp dụng sau xu hướng tăng hoặc xu hướng giảm. Bất cứ khi nào một cây nến tăng mạnh với bóng nến nhỏ xác nhận bên mua đang kiểm soát thị trường thì một cây nến xoay hoặc nến bóng dài xuất hiện sau đó đều là chỉ báo cho việc bên mua không còn khả năng kiểm soát thị trường như trước, và xu hướng tăng có thể chuyển thành một giai đoạn giá tích lũy hay đảo chiều thành xu hướng giảm. Tương tự như vậy, khi một chuỗi nến giảm tạo ra xu hướng giảm, dễ

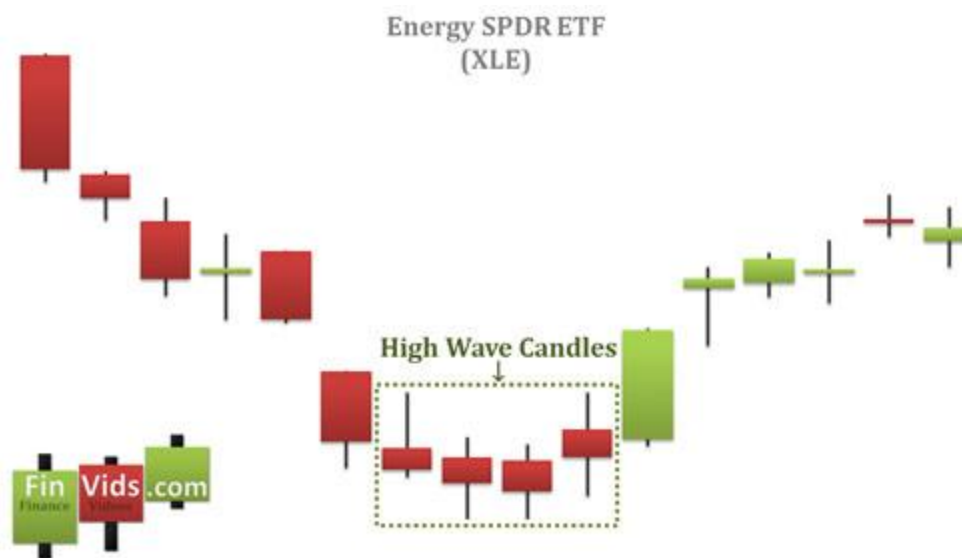
dàng nhận thấy bên bán đang giành quyền kiểm soát. Tuy nhiên, khi nến xoay hoặc nến bóng dài xuất hiện sau một xu hướng giảm, bên bán đã hoàn toàn đánh mất quyền kiểm soát thị trường và một chu kì giá sideway hay đảo chiều sẽ luôn được kì vọng theo sau đó.

Biểu đồ minh họa mô hình nến Spinning Top

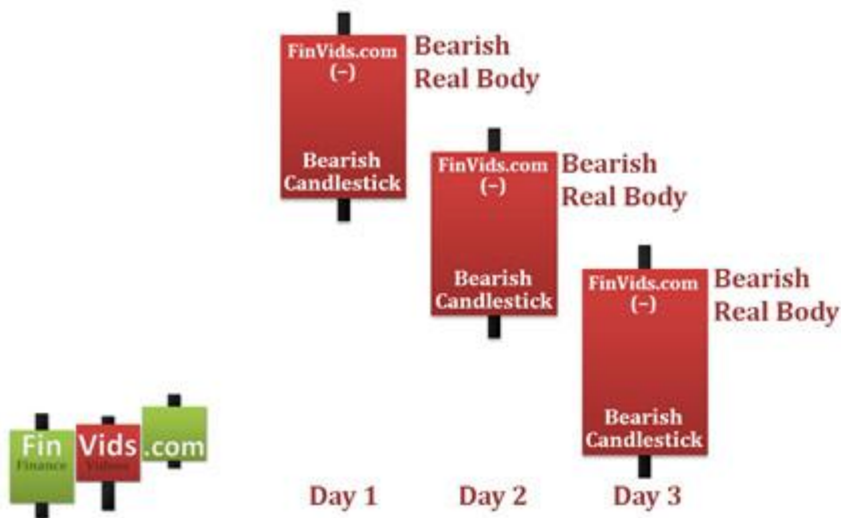
Biểu đồ giá S&P 500 ETF (SPY) mô tả sau một đợt xu hướng tăng với ba cây nến tăng điểm liên tục (mô hình 3 chàng lính trắng), 2 cây nến xoay xuất hiện. Các nến xoay này cho thấy sự do dự giữa 2 phe bán-mua. Sau khi xuất hiện nến xoay thứ 2, nến giảm mạnh xuất hiện và xác nhận bên bán đã hoàn toàn kiểm soát được thị trường, xu hướng giảm bắt đầu sau đó.

Biểu đồ minh họa mô hình nến High Wave

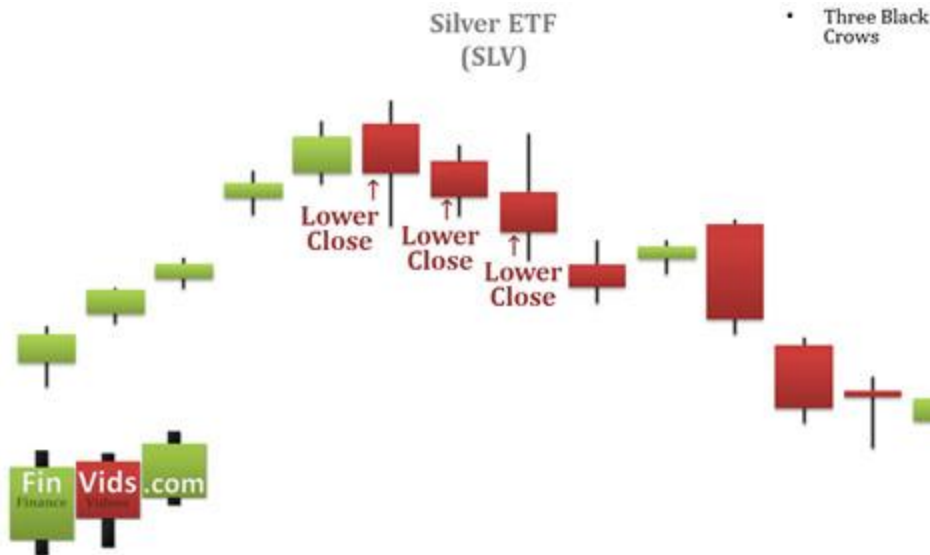
Biểu đồ giá Energy SPDR (XLE) mô tả sự do dự của giá biểu hiện bởi một chuỗi nến bóng dài ở đáy xu hướng giảm. Mỗi một nến đều có bóng nến lớn ở bên trên hoặc bên dưới cho thấy thị trường đang chần chừ khi giá chạm đến khu vực này. Chỉ đến khi một cây nến tăng mạnh bật lên trên, đáy của xu hướng mới trở nên rõ ràng và xu hướng tăng bắt đầu sau đó.

mô hình nến **ba con quạ đen (Three Black Crows Candlestick Pattern)**

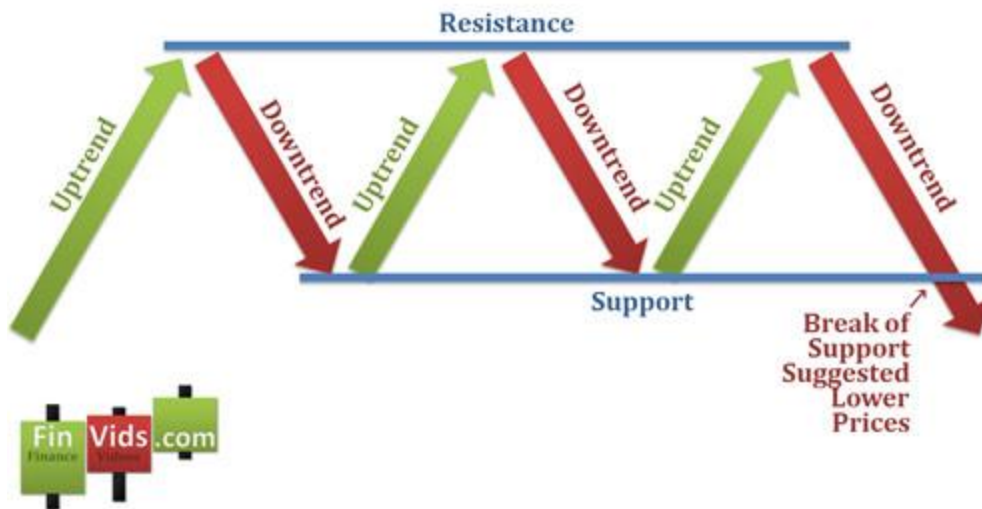
mô hình nến ba con quạ đen xuất hiện sau một đợt xu hướng tăng. Mỗi cây nến trong mô hình đều là các nến giảm giá có giá đóng cửa gần với giá thấp nhất trong cùng một cây nến. Giá mở cửa của mỗi nến trong mô hình nằm bên trong thân nến trước đó. Một biến thể hiếm gặp của mô hình ba con quạ đen là cả 3 nến đều có giá mở cửa ngang với giá đóng cửa của nến trước đó. Quan điểm của Nison (1991, trang 101) cho rằng dạng biến thể này là mô hình giảm giá mạnh.

Biểu đồ minh họa mô hình 3 con quạ đen

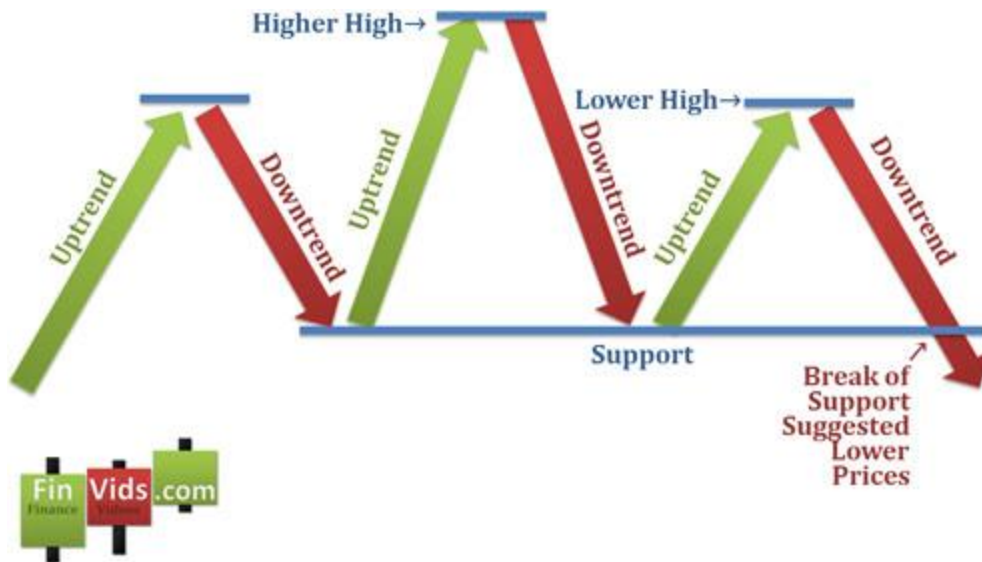
Biểu đồ giá của Silver ETF (SLV) cho ta ví dụ mô hình Three Black Crows đưa ra dự báo sớm về sự đảo chiều của xu hướng tăng trước đó. Trước khi xuất hiện mô hình, giá đã tăng trong 5 cây nến trước. Khi xu hướng tăng kết thúc, thị trường xuất hiện khoảng trống giá khi mở cửa vào ngày thứ 6 và giảm trở lại, xóa sạch đà tăng trước đó. Trên biểu đồ là một ví dụ điển hình cho mô hình Three Black Crows, mỗi cây nến giảm giá đều có giá mở cửa nằm bên dưới giá mở cửa nến trước và đóng cửa bên dưới thân nến giảm giá trước đó.

Mô hình Ba Đỉnh Núi

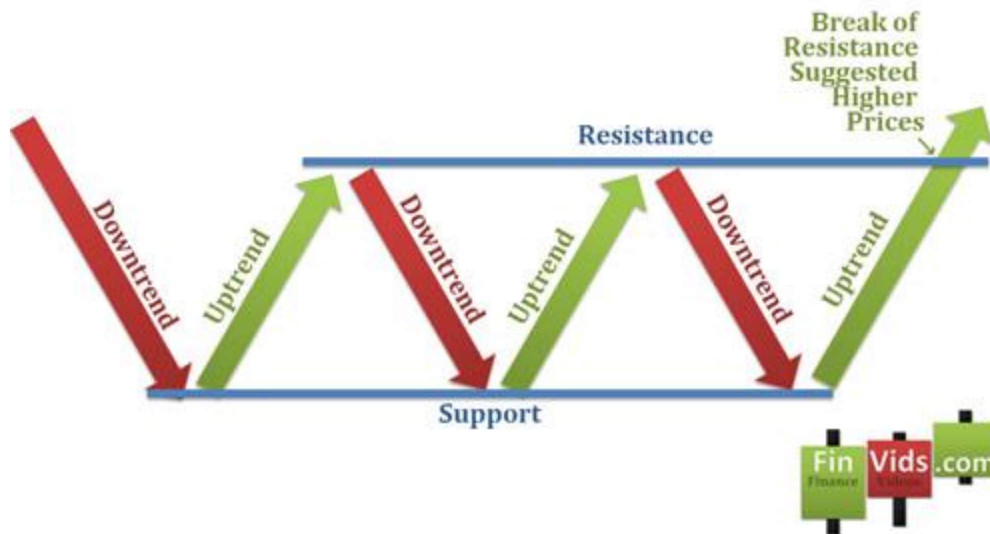
Mô hình ba đỉnh núi hay ba đỉnh xuất hiện khi giá bật lên 3 lần và thất bại trong việc tạo đỉnh mới cho xu hướng tăng trước đó.

Mô hình đỉnh phật hay mô hình vai đầu vai

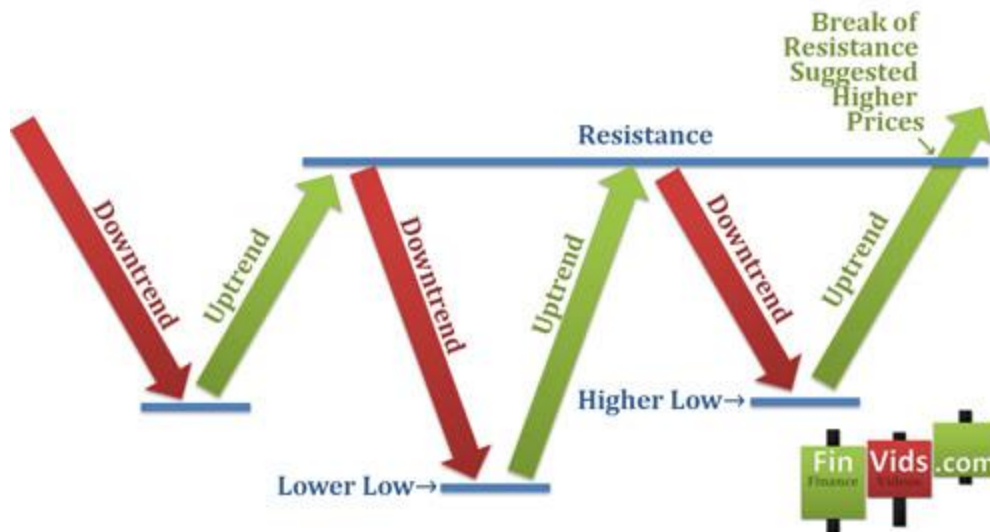
Mô hình đỉnh Phật hay mô hình vai đầu vai là biến thể của mô hỉnh ba đỉnh núi trong đó đỉnh giữa cao hơn 2 đỉnh còn lại. Nison (1991, trang 107) cho rằng đỉnh thứ 3 hoàn thành khi xuất hiện nến giảm giá mạnh.

Mô hình ba dòng sông hay mô hình ba đáy (Three River Bottom or Triple Bottom Candlestick Chart Pattern)

Mô hình ba dòng sông hay mô hình ba đáy xuất hiện khi giá giảm 3 lần và thất bại trong việc tạo đáy mới cho xu hướng giảm trước đó.

Mô hình phật ngược hay mô hình vai đầu vai ngược (Inverted Buddha or Inverted Head and Shoulders Pattern):

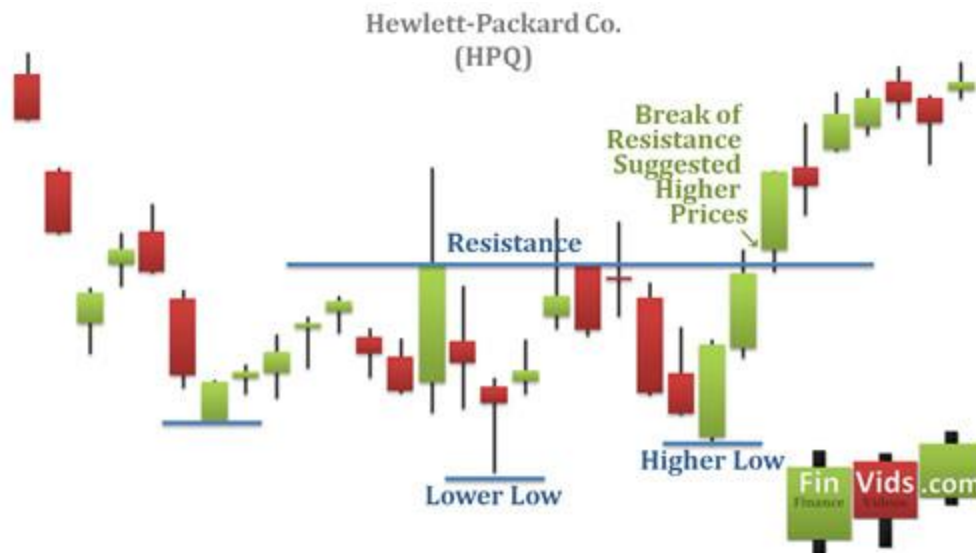
Mô hình phật ngược hay mô hình vai đầu vai ngược xuất hiện khi đáy ở giữa thấp hơn 2 đáy còn lại. Nison (1991, trang 108) cho rằng để mô hình hoàn thành, giá phải vượt qua đỉnh của vùng đáy.

Biểu đồ mô hình ba đỉnh phật

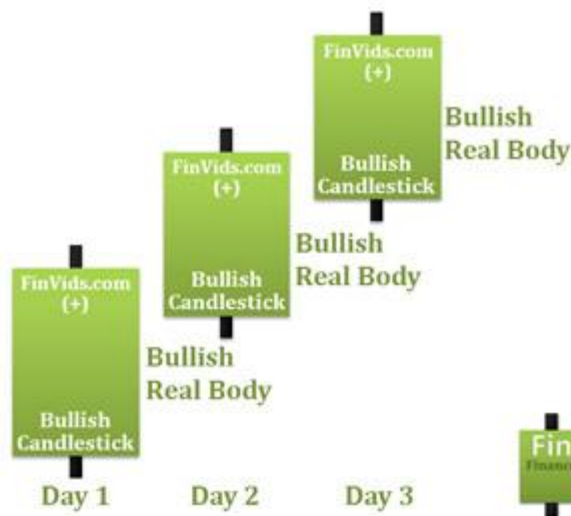
Biểu đồ giá S&P 500 ETF (SPY) cho ta ví dụ mô hình ba đỉnh phật. Điểm cần chú ý trong mô hình là đỉnh thứ ba thất bại trong việc tạo đỉnh mới bằng hoặc cao hơn đỉnh giữa. Bên mua thất bại trong việc đẩy giá lên cao để ngang với mức giá của đỉnh một và đỉnh hai. Đến khi giá giảm sâu xuống và phá vỡ đường hỗ trợ tạo bởi đáy của đỉnh một-hai và đáy của đỉnh hai-ba, xu hướng đảo chiều thành xu hướng giảm.

Biểu đồ minh họa mô hình phật ngược

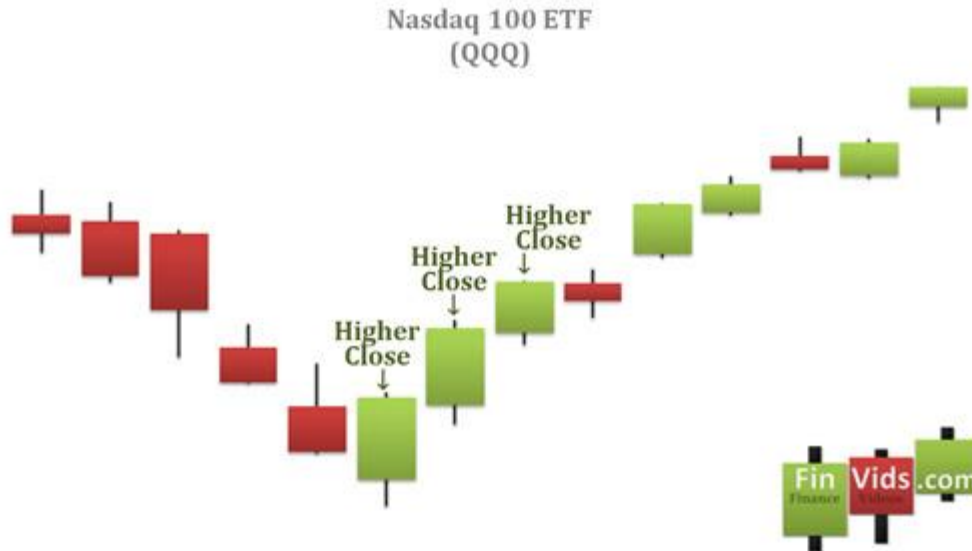
Biểu đồ giá Hewlett Packard (HPQ) cho ví dụ mô hình phật ngược với đáy đầu tiên được hình thành sau một đợt tăng giá ngược từ phe mua, đáy thứ 2 xuất hiện mô hình nến búa, và đáy thứ 3 xuất hiện mô hình nhận chìm tăng (bullish engulfing). Cho đến khi giá vượt qua đỉnh của đáy một-hai và đỉnh đáy hai-ba, mô hình phật ngược mới thực sự hoàn thành.

Mô hình nến ba chàng lính trắng

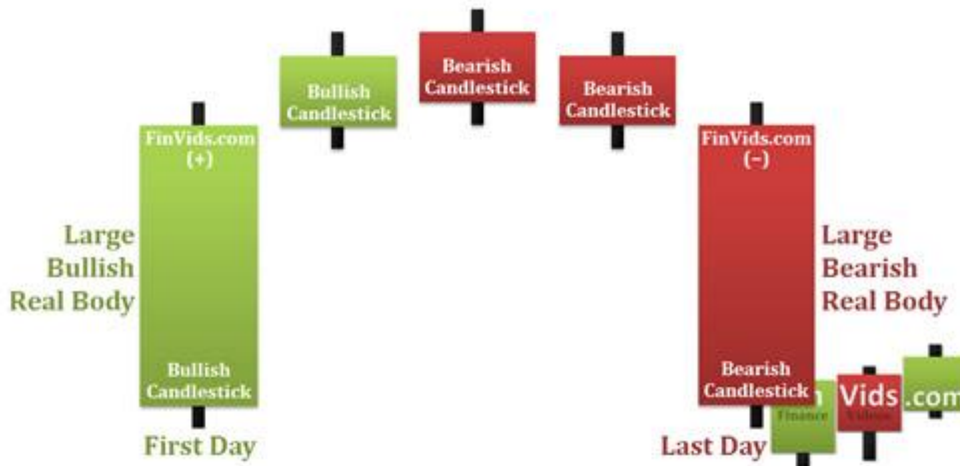
mô hình nến ba chàng lính trắng là mô hình cụm 3 nến báo hiệu tăng giá thường xuất hiện trong khu vực giá đang giảm và cảnh báo khả năng giá có thể tăng trở lại. Mỗi một cây nến trong mô hình đều có giá mở cửa nằm bên trong thân nến trước đó và có giá đóng cửa nằm gần với giá cao nhất của chính cây nến. Cơ bản là, các giá mở cửa-cao nhất-thấp nhất-đóng cửa của mỗi cây nến trong mô hình thường phải cao hơn giá mở cửa-cao nhất-thấp nhất-đóng cửa của cây nến trước đó.

Biểu đồ minh họa mô hình ba chàng lính trắng

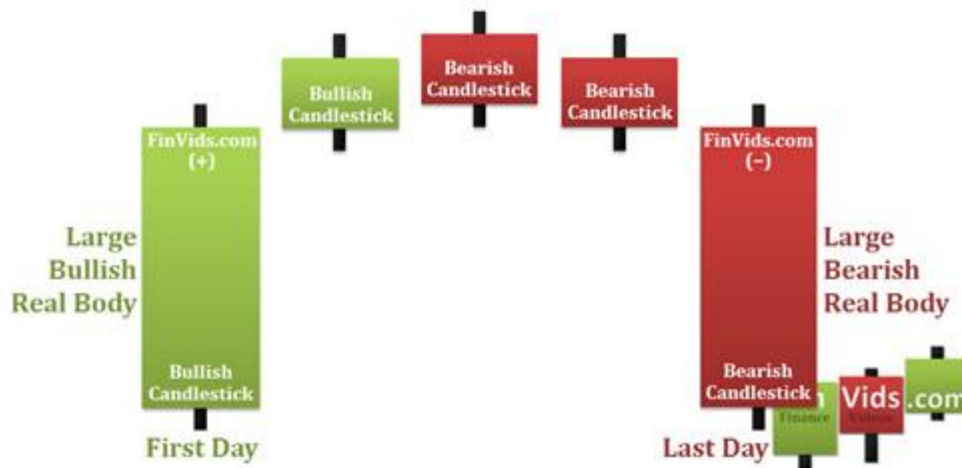
Biểu đồ giá Nasdaq 100 ETF (QQQ) cho ta ví dụ về mô hình nến ba chàng lính trắng tăng giá từ vùng hỗ trợ. Điểm cần chú ý ở đây là mỗi cây nến trong mô hình đều có giá đóng cửa gần với giá cao nhất, và chúng đều có bóng nến rất nhỏ ở bên trên. Và tất nhiên là mỗi cây nến trong mô hình đều tạo đỉnh cao hơn và tạo đáy cao hơn so với giá cao nhất và thấp nhất của cây nến trước đó.

Mô hình đỉnh tháp (Tower Top Candlestick Pattern)

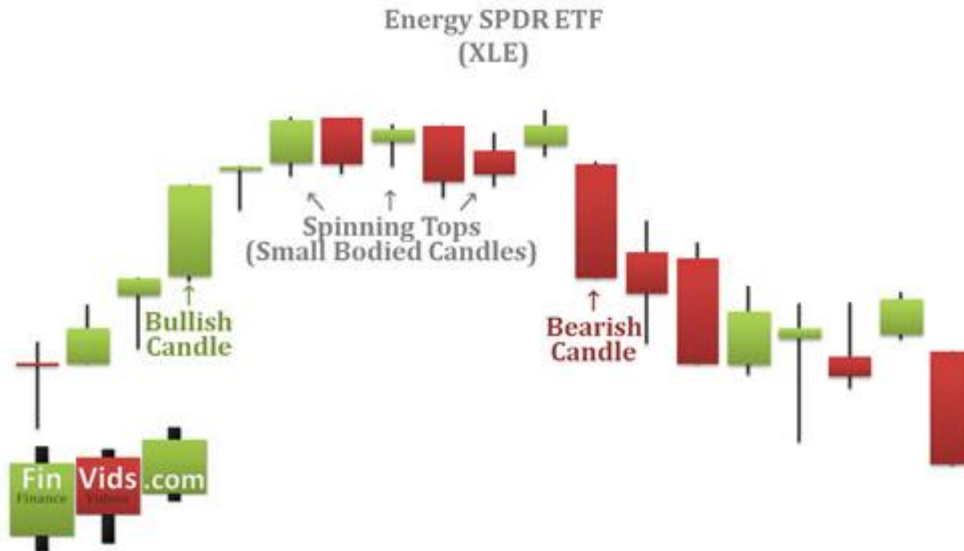
Mô hình đỉnh tháp là mô hình giá đảo chiều thường xuất hiện khi giá đang tăng. Mô hình bao gồm một hay nhiều cây nến tăng tiếp theo sau là các nến có thân nhỏ và cuối mô hình là một hay nhiều nến giảm mạnh. Các nến tăng nằm bên trái và nến giảm nằm bên phải tạo nên hình dạng toà tháp và các nến thân nhỏ bên trên tạo thành đỉnh tháp.

Mô hình <u>đáy tháp</u> (<u>Tower Bottom</u> Candlestick Pattern)

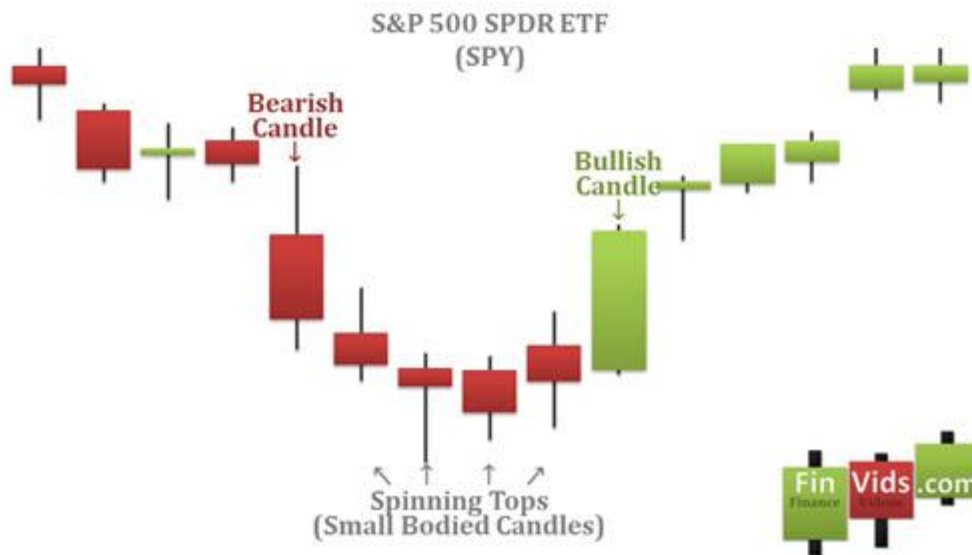
Mô hình đáy tháp là mô hình đảo chiều xuất hiện khi giá đang giảm. Mô hình bao gồm một hay nhiều cây nến giảm mạnh tiếp theo sau là các nến thân nhỏ và kết thúc mô hình là một hay nhiều cây nến tăng mạnh. Các cây nến giảm mạnh nằm bên trái và các cây nến tăng mạnh nằm bên phải tạo thành hình dạng toà tháp, các cây nến thân nhỏ nằm bên dưới tạo thành đáy toà tháp.

Biểu đồ minh họa mô hình Tower Top

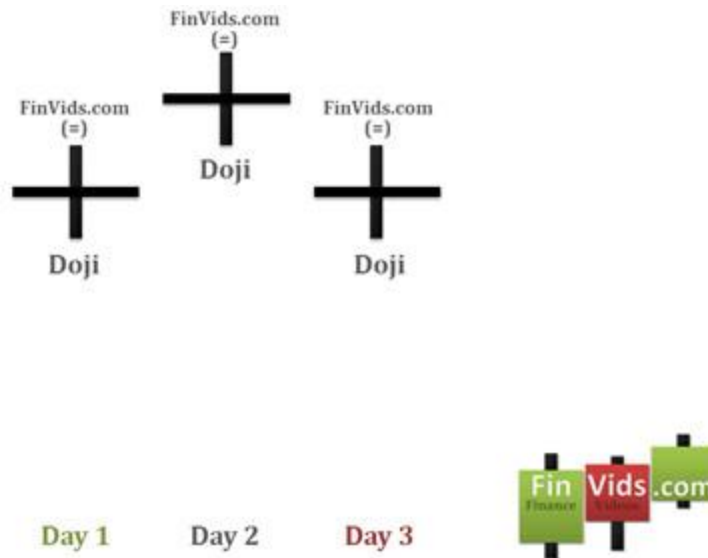
Mô hình đỉnh tháp được mô tả đầy đủ trên biểu đồ giá Energy SPDR (XLE). Một cây nến tăng điểm mạnh tạo đỉnh mới theo sau là 5 cây nến thân nhỏ có kích thước tương đối bằng nhau. Đáy của các cây nến này bị phá vỡ bởi nến giảm mạnh tạo thành mô hình toà tháp. Biểu đồ giá bên trên có thể xem là mô hình vai đầu vai, với phần đầu của mô hình được tạo bởi cây nến giảm ở vùng đỉnh.

Biểu đồ minh họa mô hình Tower Bottom

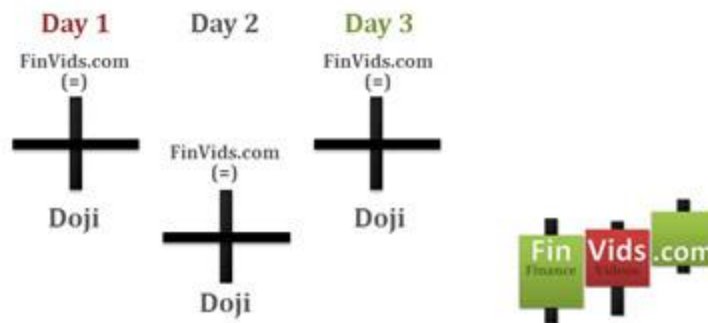
Một cây nến giảm mạnh tạo thành phần bên trái của toà tháp theo sau là các cây nến thân nhỏ có kích thước tương đương nhau. Mô hình tháp đáy hoàn thành bởi cây nến tăng mạnh (tạo thành phía bên phải của toà tháp) có giá đóng cửa trùng với giá mở cửa của cây nến giảm điểm 5 ngày trước đó.

Mô hình ba ngôi sao vùng đỉnh (Tri-Star Top Candlestick Pattern)

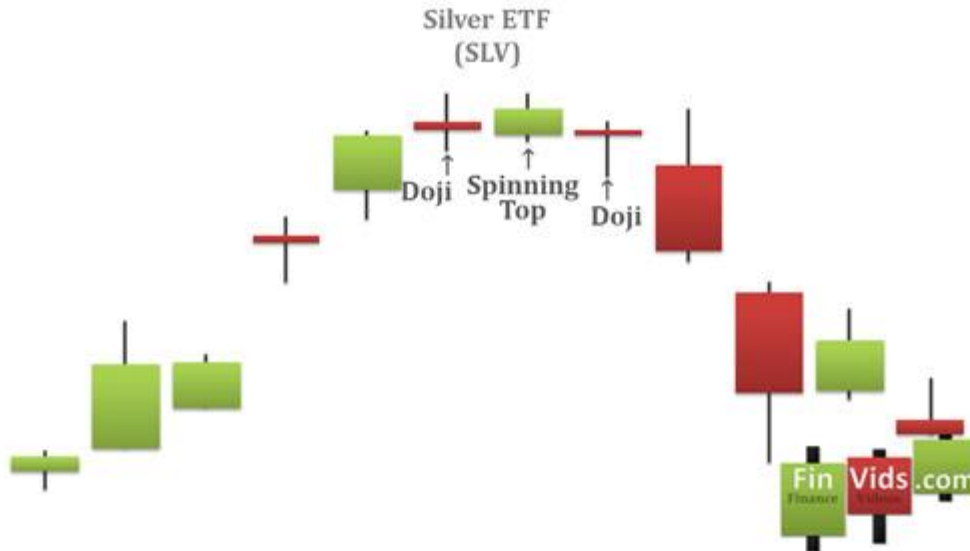
mô hình nến ba ngôi sao là mô hình đảo chiều đỉnh hay đảo chiều đáy và được hình thành từ 3 nến doji. Với ba ngôi sao vùng đỉnh (Tri Star Top), yêu cầu phải có xu hướng tăng trước các nến Doji. Nến thứ 2 trong mô hình phải là nến doji và phải xuất hiện khoảng trống giá nằm bên trên (gap up) so với giá mở và đóng cửa của nến Doji trước đó. Nến thứ ba cũng là một nến doji, tuy nhiên nến doji này nằm bên dưới giá mở và đóng cửa của nến doji thứ 2.

Mô hình ba ngôi sao vùng đáy (Tri-Star Bottom Candlestick Pattern):

Mô hình ba ngôi sao đáy (Tri Star Bottom) bao gồm ba nến doji và xu hướng giảm trước đó. Nến doji thứ 2 trong mô hình phải có khoảng trống giá nằm bên dưới (gap down) so với giá mở và đóng cửa của nến 1. Nến doji thứ ba nằm bên trên giá mở và đóng cửa của nến 2. mô hình nến ba ngôi sao doji rất hiếm khi xảy ra.

Biểu đồ minh họa mô hình Tri-Star tại đỉnh

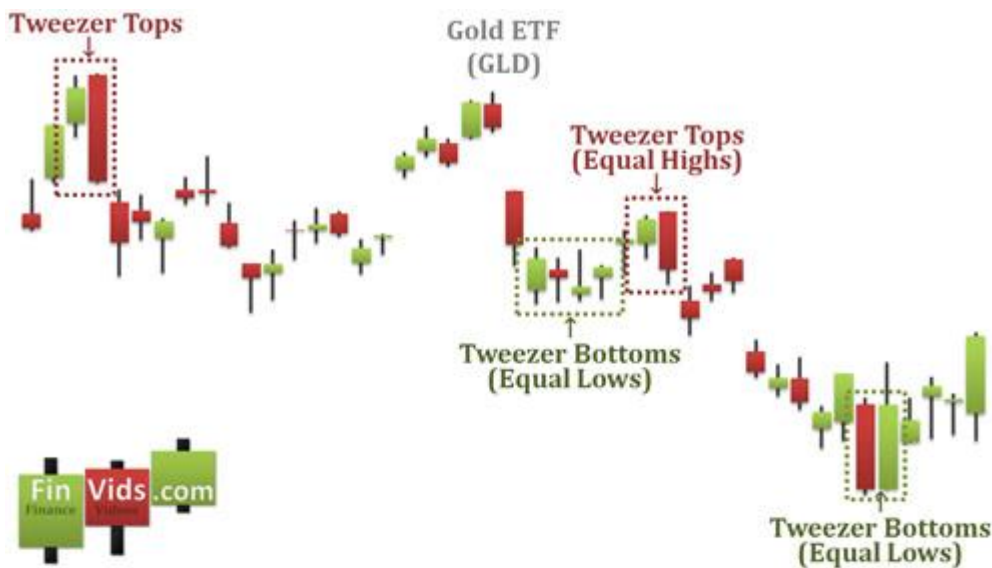

Trên biểu đồ giá của Silver ETF, mô hình nến ba ngôi sao vùng đỉnh có nến thứ 2 là một nến thân nhỏ thay vì nến doji, điều này cũng cho thấy Tri Star Top rất hiếm khi xảy ra. Diễn biến giá được tóm tắt như sau: giá tăng điểm liên tục qua bốn cây nến, một nến doji xuất hiện, tiếp theo là một nến thân nhỏ nằm bên trên nến trước đó. Nến thứ 3 tiếp tục là một nến doji có giá đóng cửa thấp hơn so với nến thứ 2. Doji thường báo hiệu cho sự chần chừ của giá và khi doji xuất hiện sau một chu kì trend tăng giá, áp lực mua lúc này đã bắt đầu giảm. Tri Star Top thể hiện áp lực bán đang từ từ tăng dần và giá sẽ bắt đầu giảm sau khi mô hình xuất hiện.

Mô hình đỉnh nhíp (Tweezer tops) bao gồm nhiều nến với các đỉnh nến ngang bằng nhau. Ngược lại, ***mô hình đáy nhíp (tweezer bottoms)*** bao gồm nhiều nến với các đáy nến bằng nhau. Vùng nhíp có thể được tạo ra bằng cách dùng thân nến, bóng

nến hoặc doji. Theo Nison (1991, trang 88), các mô hình nhíp không hoàn toàn là mô hình đảo chiều, chúng nên được kết hợp cùng các mô hình nến khác.

Biểu đồ minh họa mô hình Tweezer Top và Tweezer Bottom

Biểu đồ giá vàng ETF (GLD) mô tả một loạt các ví dụ về mô hình đáy và đỉnh nhíp.

Ví dụ đầu tiên là mô hình nến nhận chìm giảm (bearish engulfing) có giá cao nhất của nến thứ 2 bằng giá cao nhất của nến 1.

Ví dụ thứ 2 là mô hình nến harami với giá cao nhất của nến nhỏ giảm điểm thứ 2 bằng với giá cao nhất của nến 1 tăng điểm.

Ví dụ thứ 3 là đáy của bốn cây nến đều bằng nhau trong đó có một nến búa có giá thấp nhất đang test đường giá hỗ trợ bên dưới.

Ví dụ thứ 4 là mô hình nến nhận chìm giảm, với giá cao nhất của nến 2 bằng với giá cao nhất của nến 1.

Cuối cùng là một biến thể của mô hình nến xuyên với đáy 2 nến bằng nhau.

mô hình nến Upside Gap Two Crows

mô hình nến Upside Gap Two Crows là mô hình cụm 3 nến xuất hiện khi giá đang trong xu hướng tăng và cho tín hiệu giá đảo chiều sang xu hướng giảm. Sau một đợt tăng giá, nến 1 là một cây nến tăng giá mạnh. Nến thứ 2 là nến giảm giá có khoảng trống giá (gap tăng) bên trên nến 1. Thân nến 2 phải nằm trên thân nến 1. Nến thứ 3 là một nến giảm giá có khoảng trống giá bên trên nến 2, nhưng đến khi kết thúc phiên giao dịch, giá đóng cửa lại nằm bên dưới nến thứ 2. Thân nến thứ 3 phải nhận chìm (bearish engulfing) thân nến thứ 2.

Phân tích tâm lý mô hình Upside Gap Two Crows

Nến 1 là nến tăng giá theo đà tăng của xu hướng cũ trước đó. Nến thứ 2 có gap up, có giá mở cửa cao hơn và tạo nên đỉnh mới cho xu hướng. Tuy nhiên, giá đóng

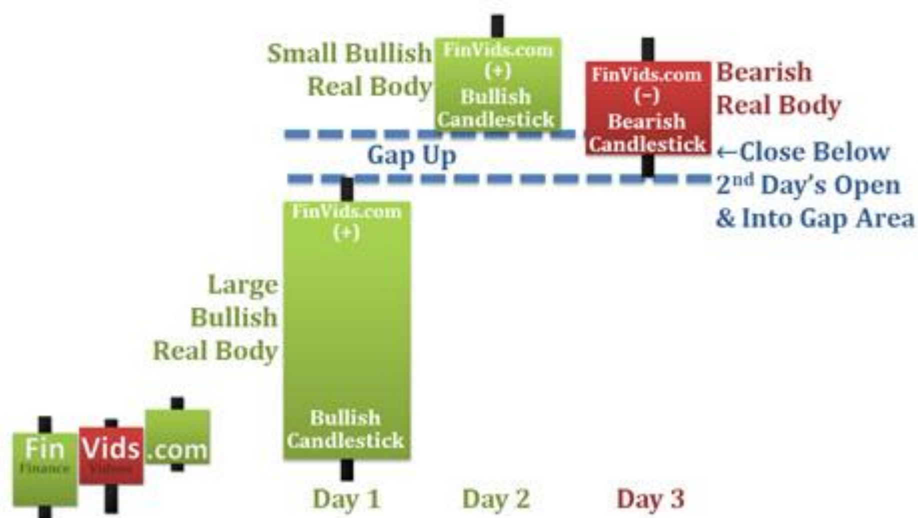
cửa thấp hơn gây bất ngờ cho bên mua vì họ vẫn là bên kiểm soát thị trường. Tuy vậy, bên mua vẫn cảm thấy thoải mái khi nến 2 vẫn đang đóng cửa bên trên nến 1. Nến thứ 3 là sự cố gắng của bên mua để tạo nên đỉnh mới cho xu hướng tăng. Giá xuất hiện gap up bên trên thân nến thứ 2, tuy nhiên áp lực tăng này không kéo dài được lâu và bên bán đã nắm bắt cơ hội để đẩy giá xuống bên dưới thân nến thứ 2. Ngay tại thời điểm này, bên mua hoàn toàn cảm thấy lo lắng bởi liên tục 2 nến gắng sức tạo đỉnh mới cho xu hướng tăng hoàn toàn bị từ chối bởi bên bán. Cũng theo Nison (1991, trang 98), nếu nến 4 không thể tạo đỉnh mới, các Trader sẽ kì vọng giá giảm tiếp theo sau đó. Nison cũng cho rằng nếu các Trader đặt lệnh bán thì nên đặt dừng lỗ bên trên đỉnh cây nến giảm giá.

Biểu đồ minh họa mô hình Upside Gap Two Crows

Nến 1 là nến tăng giá. Nến 2 có gap up (khoảng trống giá tăng) và là một nến giảm có thân nến nhỏ với thân nến nằm bên trên nến 1. Nến 3 của mô hình lại xuất hiện gap up, nhưng bên bán lúc này đã đẩy giá xuống sâu. Thân nến 3 nhận chìm thân nến 2. Nến 4 thất bại trong việc cố gắng tạo đỉnh mới cho xu hướng và cho thấy bên mua lúc này đã hoàn toàn kiệt sức. Giá bắt đầu giảm và xu hướng đảo chiều sau đó.

Mô hình gap tăng Tasuki (Upside Gap Tasuki Candlestick Pattern)

Mô hình giá gap tăng Tasuki là mô hình giá tiếp diễn thường xuất hiện khi xu hướng tăng. Nến 1 là nến tăng giá. Nến 2 là nến tăng giá có thân nhỏ và có khoảng trống giá tăng giữa nến 1 và 2 (gap up). Nến 3 là nến giảm giá có giá mở cửa bên trong thân nến 2 và đóng cửa bên dưới thân nến 2, che lấp một phần khoảng trống

giá giữa nến 1 và 2. Thường thì nến tăng giá thứ 2 và nến giảm giá thứ 3 có kích thước tương đương nhau. Theo Nison (1991, trang 129), giá đóng cửa của nến 3 là điểm mua vào. Cũng cần ghi nhớ rằng khoảng trống giá (gap) có thể được xem như vùng hỗ trợ, theo đó, mua vào tại giá đóng cửa nến 3 ngay vùng giá cửa sổ (windows - một tên khác của khoảng trống giá) đồng nghĩa với việc xem vùng giá này như một vùng hỗ trợ cho xu hướng tăng tiếp tục trở lại sau đó.

Mô hình gap giảm Tasuki (Downside Gap Tasuki Candlestick Pattern)

Mô hình giá gap giảm Tasuki là mô hình cụm 3 nến tiếp diễn thường xuất hiện trong xu hướng giảm. Nến 1 là nến giảm giá mạnh. Nến 2 là nến giảm giá có thân nến nhỏ và có khoảng trống giá giữa nến 1 và 2. Nến thứ 3 là nến tăng giá có giá mở

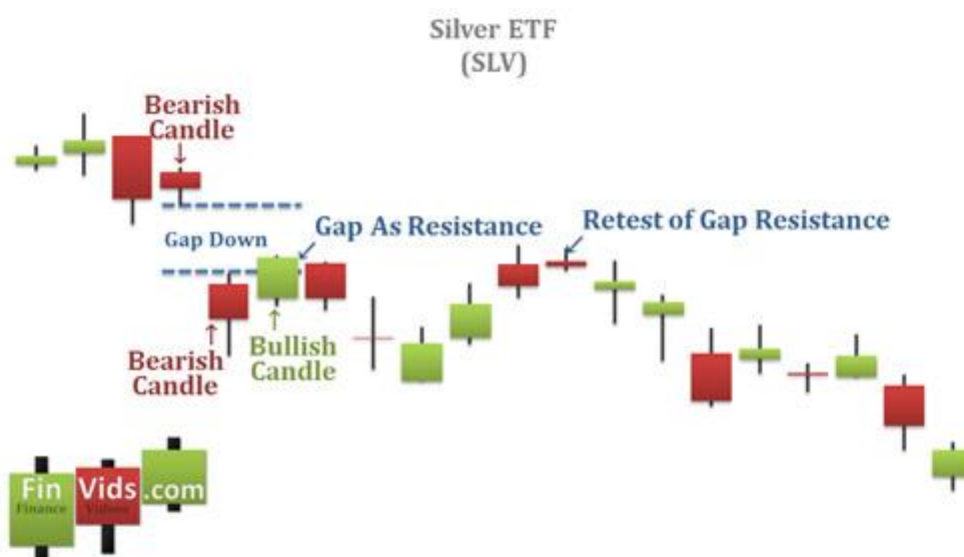
cửa nằm bên trong thân nến 1 và đóng cửa bên trên thân nến 2, che lấp một phần khoảng trống giá giữa nến 1 và 2. Thường thì nến 2 và nến 3 có kích thước tương đương nhau. Rhoads (2008, trang 241) cho rằng giá đóng cửa của nến thứ 3 là điểm bán ra. Logic ở đây là vùng cửa sổ (windows) xuất hiện trong xu hướng giảm được xem như vùng giá kháng cự. Nến thứ 3 tăng giá và đóng cửa trong vùng này, do đó các Trader đặt lệnh bán ở vùng này thường kì vọng vùng kháng cự mới sẽ khiến giá ngừng tăng lên và xu hướng sẽ lại tiếp tục đi xuống.

Biểu đồ minh họa mô hình Upside Gap Tasuki trên biểu đồ

Biểu đồ giá Nasdaq 100 ETF (QQQ) cho ví dụ về mô hình Upside Gap Tasuki. Nến 1 tăng giá, theo sau là một khoảng trống giá và một cây nến tăng giá (nến 2). Nến thứ 3 trong mô hình là nến giảm giá, bóng nến 3 sử dụng đường line bên trên vùng cửa sổ như ngưỡng hỗ trợ. Các Trader sẽ đặt lệnh mua ngay khi nến 3 đóng cửa và kiếm được khoản lời cao theo như biểu đồ giá bên trên.

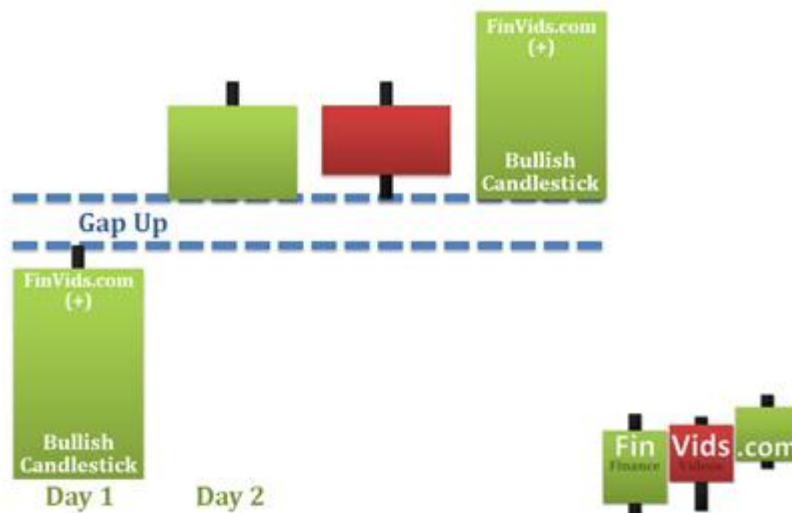
Biểu đồ minh họa mô hình Downside Gap Tasuki

Biểu đồ giá Silver ETF (SLV) cho ta ví dụ mô hình Downside Gap Tasuki. Nến 1 là nến giảm giá, theo sau là một khoảng trống giá và một cây nến giảm giá (nến 2). Nến 3 là nến tăng giá, che lấp một phần khoảng trống giá giữa nến 1 và 2. Nến

thứ 3 đóng cửa là tín hiệu bán ra. Xu hướng tiếp tục đi xuống, giá sau đó lại tiếp tục sử dụng vùng cửa sổ như vùng kháng cự.

Cửa sổ (thuật ngữ nến Nhật cho "Gap", tức là khoảng nhảy giá hay khoảng trống giá)

Cửa sổ (window) là thuật ngữ tiếng Nhật dành cho vùng xuất hiện khoảng trống giá (gap). Cửa sổ xuất hiện trong xu hướng tăng khi có khoảng cách giữa giá cao nhất của nến 1 và giá thấp nhất của nến 2. Theo đó, cửa sổ là vùng có khoảng trống giá bởi không có lệnh nào được thực hiện giữa phe bán và mua. Cửa sổ xuất hiện trong xu hướng tăng đồng nghĩa với việc giá sẽ tiếp tục tăng, tuy nhiên, giá thường phải hồi lại đến mức giá của vùng cửa sổ trước khi tiếp tục đi theo hướng xu hướng cũ. Nison (1991, trang 120) cho rằng vùng cửa sổ có giá hồi lại được xem như vùng

đặt lệnh mua vào. Ông cũng cho rằng nếu giá đóng cửa bên dưới cửa sổ và tiếp tục đi xuống, đó là dấu hiệu mà Trader nên bán ra.

Cửa sổ trong xu hướng giảm

Tương tự, cửa sổ trong xu hướng giảm xuất hiện khi có khoảng trống giá giữa giá thấp nhất trong nến 1 và giá cao nhất trong nến 2. Cửa sổ xuất hiện trong xu hướng giảm cho thấy giá sẽ giảm sâu hơn, nhưng trước khi giảm sâu, thường giá sẽ bật lên lại vùng cửa sổ. Lúc này, vùng cửa sổ được xem như ngưỡng kháng cự.

Biểu đồ minh họa vùng cửa sổ trong xu hướng tăng

Biểu đồ giá của vàng ETF (GLD) cho tả 4 ví dụ về vùng cửa sổ. Mỗi cửa sổ đều cho thấy giá vàng hồi lại vùng cửa sổ và vùng này đóng vai trò như một ngưỡng hỗ trợ mỗi khi giá chạm đến. Vùng cửa sổ đầu tiên xuất hiện sau 15 cây nến có giá đi sideway và test đường line trên của vùng cửa sổ. Vùng cửa sổ thứ 2 có nến tăng giá mạnh và giá tự đẩy khỏi vùng hỗ trợ. Vùng cửa sổ thứ 3 có bóng nến bên dưới test ngưỡng hỗ trợ phía trên vùng cửa sổ. Vùng cửa sổ thứ 4 có đường hỗ trợ bên dưới được giá test, cho tín hiệu mua vào mạnh hơn khiến giá được đẩy đi xa hơn.

Biểu đồ minh họa vùng cửa sổ trong xu hướng giảm

Biểu đồ giá của Bank of America (BAC) cho ta ba ví dụ vùng cửa sổ trong xu hướng giảm. Mỗi vùng cửa sổ đều đóng vai trò như một ngưỡng kháng cự khi giá bật tăng lên. Vùng cửa sổ đầu tiên bị giá đâm xuyên và tạo nên mẫu hình đỉnh nhíp. Vùng cửa sổ thứ 2 được xác nhận bởi mẫu hình nến nhận chìm giảm (bearish engulfing) có giá test đường line trên của vùng hỗ trợ. Vùng cửa sổ thứ 3 xuất hiện mẫu hình mây đen che phủ (dark cloud cover).